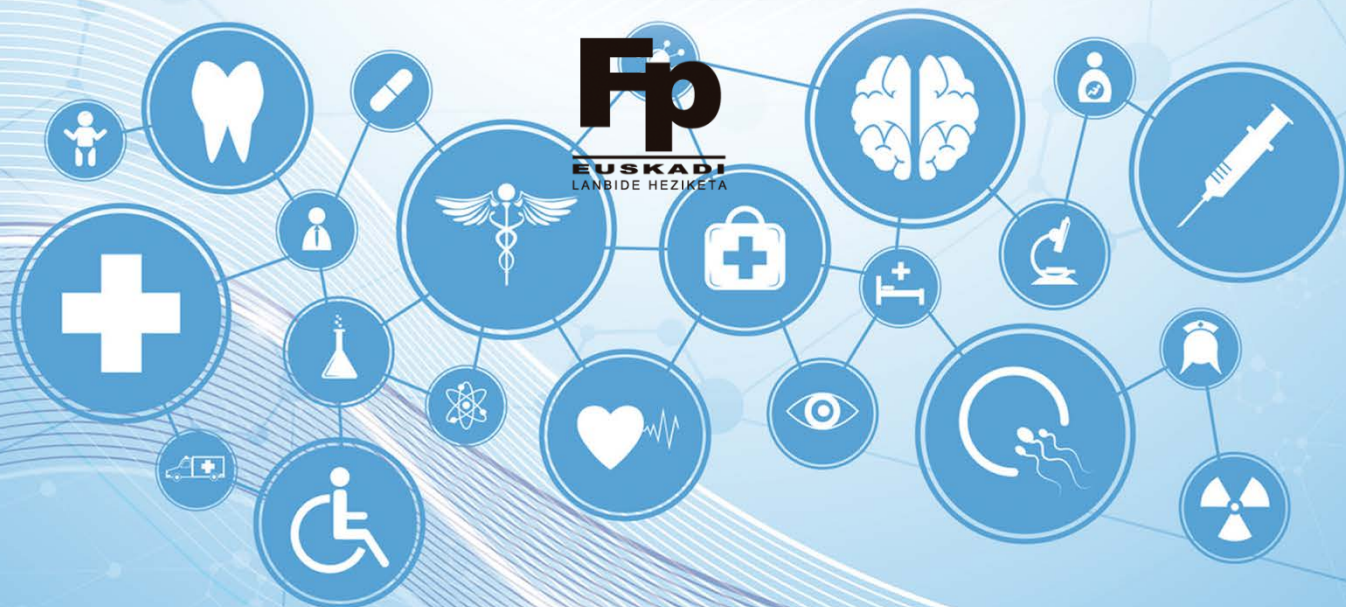

Instituto Vasco del Conocimiento
de la Formación Profesional

Lanbide Heziketaren
Ezagutzaren Euskal Institutua

OSASUNA

Oinarrizko Curriculo Diseinua

OSASUN-LARRIALDIETAKO TEKNIKARIA

AURKIBIDEA

1.	TITULUAREN IDENTIFIKAZIOA	6. or.
2.	LANBIDE PROFILA ETA LANBIDE INGURUNEA	6. or.
2.1	Konpetentzia orokorra	
2.2	Kualifikazioen eta konpetentzia-atalen zerrenda	
2.3	Lanbide-ingurunea	
3.	HEZIKETA ZIKLOAREN IRAKASKUNTZAK	7. or.
3.1	Heziketa-zikloaren helburu orokorrak	
3.2	Lanbide-moduluaren zerrenda, ordu-esleipena eta kurtsoa	
3.3.	Lanbide-moduluak	
1.	Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak	
2.	Osasun-logistika larrialdietan	
3.	Osasun-zuzkidura	
4.	Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan	
5.	Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan	
6.	Pazienteak ebakatu eta lekualdatzea	
7.	Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan	
8.	Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskuetaarako baliabideak	
9.	Telelarrialdiak	
10.	Oinarrizko anatomofisiologia eta patologia	
11.	Ingeles teknikoa	
12.	Laneko prestakuntza eta orientabidea	
13.	Enpresa eta ekimen sortzailea	
14.	Lantokiko prestakuntza	
4.	GUTXIENENKO ESPAZIOAK ETA EKIPAMENDUAK	106. or.
4.1	Espazioak	
4.2	Ekipamenduak	
5.	IRAKASLEAK	107. or.
5.1	Irakasleen espezialitateak eta irakasteko eskumena heziketa-zikloko lanbide-moduluetan	
6.	LANBIDE MODULUEN ARTEKO BALIOZKOTZEAK	108. or.
7.	TITULUKO LANBIDE MODULUEN ETA KONPETENTZIA ATALEN ARTEKO TRAZAGARRITASUN ETA EGOKITASUN LOTURAK	109. or.
7.1	Konpetentzia-atalen egokitasuna lanbide-moduluekin, horiek baliozkotu edo salbuesteko	
7.2	Lanbide-moduluaren egokitasuna konpetentzia-atalekin, horiek egiaztatzeko	

1. TITULUAREN IDENTIFIKAZIOA

Osasun-larrialdietako teknikari-titulua elementu hauek identifikatzen dute:

- Izena: Osasun-larrialdiak
- Maila: Erdi-mailako Lanbide Heziketa
- Iraupena: 2.000 ordu
- Lanbide-arloa: Osasungintza
- Europako erreferentea: INSN-3

2. LANBIDE PROFILA ETA LANBIDE INGURUNEA

2.1 Konpetentzia orokorra

Titulu honen konpetentzia orokorra honetan datza: larrialdi indibidual edo kolektibo baten nahiz katastrofe baten aurrean, pazientea osasun-zentrora lekualdatzea, ospitaleaurreko ingurunean oinarrizko osasun-laguntza eta laguntza psikologikoa ematea, osasun-arloko teleoperazio- eta telelaguntza-jarduerak gauzatzea, eta larrialdi-planak, aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak eta osasun-logistika antolatu eta garatzen laguntzea.

2.2 Titulu honetan biltzen diren Lanbide Kualifikazioen Katalogo Nazionaleko kualifikazioen eta konpetentzia-atalen zerrenda

Osatutako lanbide-kualifikazioak:

- a) SAN025_2: Osasun-garraioa (otsailaren 20ko 295/2004 Errege Dekretua). Konpetentzia-atal hauek barne hartzen ditu:
  - UC0069_1: Osasun-ibilgailuaren mantentze-lan prebentiboetan jardutea eta haren zuzkidura materiala kontrolatzea.
  - UC0070_2: Pazienteari oinarrizko bizi-euskarria eta bizi-euskarri aurreraturako laguntza ematea.
  - UC0071_2: Pazienteak osasun-zentro erabilgarrira lekualdatzea.
  - UC0072_2: Krisi-egoeretan, laguntza psikologiko eta sozialerako teknikak aplikatzea.
- b) SAN122_2: Biktima anitzentzako eta katastrofeetarako laguntza sanitarioa (irailaren 16ko 1087/2005 Errege Dekretua). Konpetentzia-atal hauek barne hartzen ditu:
  - UC0360_2: Biktima anitzak eta katastrofeak dauden agertokietan, osasun-logistika antolatu eta garatzen laguntzea, krisi-egoeretan baliabideen hornidura eta kudeaketa ziurtatuz, eta koordinazio-lanetan parte hartuz.
  - UC0361_2: Biktima anitzei hasierako osasun-laguntza ematea.
  - UC0362_2: Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak prestatzen eta gauzatzen laguntzea.
  - UC0072_2: Krisi-egoeretan, laguntza psikologiko eta sozialerako teknikak aplikatzea.

2.3 Lanbide-ingurunea

Lanbide-irudi honek osasun-sektore publiko edo pribatuan egingo du lan, pazienteak edo biktimak lekualdatzen, eta hasierako osasun-laguntza eta laguntza psikologikoa ematen. Gainera, babes zibilaren esparruan, larrialdi kolektiboetan edo katastrofeetan osasun-logistika prestatu eta garatzen lagunduko du, eta larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak prestatzen parte hartuko du.

Lanbide eta lanpostu garrantzitsuenak hauek dira:

- Osasun-garraioko teknikaria.
- Osasun-larrialdietako teknikaria.
- Telelaguntzako operadorea.
- Urgentziak eta larrialdiak koordinatzeko zentroetako operadorea.

3. HEZIKETA ZIKLOAREN IRAKASKUNTZAK

3.1 Heziketa-zikloaren helburu orokorrak

1. Litezkeen patologiak zerrendatzea eta biktimak segurtasunez ebakutzeko esku-hartze prozedurak aztertzea.
2. Edozein patologia duten pazienteak eramanda egoera zailetan gidatzeko teknikak aztertzea, eta pazienteak edo biktima ebakutzean lekualdatze desegokiak osasunean izan ditzakeen ondorio organikoak identifikatzea.
3. Larritasun-zeinuak zerrendatzea, eta horiek jardun-irizpideekin eta -protokoloekin lotzea, biktimak sailkatzeko.
4. Bizi-arriskuaren zeinuak antzematea eta kanpoko zeinuak parametro normalekiko lotzea, pazientearen egoera zein den zehazteko.
5. Bihotz-biriketako bizkortze-maniobrak eta hasierako osasun-laguntzako teknikak aplikatzea, eta sintomak maniobreakin eta teknikekin lotzea, pazienteak egonkortzeko.
6. Bizi-euskarri aurreraturako materiala eta sendagaiak identifikatzea, eta horiek pertsonal medikoari eta erizaintzakoari laguntzeko beharrezko jardun-protokoloekin lotzea.
7. Larrialdi eta krisi-egoeretakako laguntza psikologikoko teknika egokiak aplikatzea, jardun-protokoloak aztertuta; pazienteei, familiakoei eta eragindakoei babesa emateko.
8. Erabiltzaileen beharrak abian jarri beharreko baliabideekin lotzea, hainbat egoera aztertuta; eskaerari erantzuteko.
9. Ibilgailuaren eta osasungintzaz bestelako zuzkiduraren lehen mailako mantentze esku-hartzeak ezaugarritzea, deskribatzea eta litekeen akatsarekin lotzea, ibilgailuari egoera eraginkorrean eusteko.
10. Materiala eta ekipoak garbitu eta desinfektatzeko eragiketak deskribatzea eta sor daitezkeen arazoekin lotzea, ibilgailuak eta zuzkidura garbitu eta desinfektatzeko.
11. Osasun-ekipoa eta -baliabide osagarrietan egin beharreko hasierako egiaztapenak identifikatzea, eta horien egoera haien funtzionamendua egiaztatzeko baldintza normalekin lotzea.
12. Jardun-protokoloak eta araudia aztertzea, eta baliabideak katalogatzea, horiek garraiatu, banatu eta horni daitezzen ziurtatzeko.
13. Komunikazio-ekipoak deskribatzea eta egin beharreko eragiketa-segida zehaztea, esku hartzeko esparruaren eta zentro koordinatzailearen arteko komunikazioa ezarri eta mantentzeko.

14. Mapak eta planoak interpretatzea, eta ezaugarri geografikoak eta obra zibileko elementuak antzematea, zentro koordinatzaileari datuak emateko.
15. Dagokion lanbide-jarduerarekin lotutako arriskuak identifikatzea eta horiek babesneurriekin lotzea, pazienteei edo biktimei zuzendutako osasun-laguntzan eta horiek lekualdatzen jarduteko.
16. Esku hartzeko aukerak aztertzea, eta ezbeharretan eta hondamenetan arriskuak identifikatu eta baloratzea, arazoak ebazteko eta erabakiak hartzeko.
17. Aginte-kateko kideen eginkizunak identifikatzea eta haien hierarkia aztertzea, horren arabera esku hartzeko.
18. Lantaldean harremanetan egotea, eta tolerantziaz, errespetuz eta zintzotasunez parte hartzea, talde-lanerako harreman egokiak izateko.
19. Erantzukizun etikoak eta legalak identifikatzea, eta indarrean dagoen legeria interpretatzea, pazientearen edo biktimaren pribatutasuna eta askatasuna ziurtatzeko.
20. Baldintza sozialak eta lanekoak arautzen dituen lege-esparrua aztertu ondoren, gizarteko agente aktibo gisa dituen eskubideak eta betebeharrak zein diren jakitea, herritar demokratiko gisa parte hartzeko.
21. Zerbitzugintzan laneko jarduerak baloratzea eta helburuak lortzeko prozesu orokorrean egiten duen ekarpena identifikatzea.
22. Ikasteko eta enplegatzeko aukerak identifikatu eta baloratzea, eta lan-merkatuaren eskaintzak eta eskaerak aztertzea, bere lan-ibilbidea kudeatzeko.
23. Negozio-aukerak antzematea, eta merkatuaren eskaerak identifikatu eta aztertzea, enpresa txiki bat sortu eta kudeatzeko.

3.2 Lanbide-moduluen zerrenda, ordu-esleipena eta kurtsoa

LANBIDE MODULUA	Ordu-esleipena	Kurtsoa
0052. Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak	99	1.a
0053. Osasun-logistika larrialdietan	147	2.a
0054. Osasun-zuzkidura	132	1.a
0055. Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan	231	1.a
0056. Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan	252	2.a
0057. Pazienteak ebakatu eta lekualdatzea	231	1.a
0058. Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan	99	1.a
0059. Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak	63	2.a
0060. Telelarrialdiak	66	1.a
0061. Oinarrizko anatomofisiologia eta patologia	99	1.a
E100. Ingeles teknikoak	33	1.a
0062. Laneko prestakuntza eta orientabidea	105	2.a
0063. Enpresa eta ekimen sortzailea	63	2.a
0064. Lantokiko prestakuntza	380	2.a
Zikloa guztira	2.000	

3.3 Lanbide-moduluak: aurkezpena, ikaskuntzaren emaitzak, ebaluazio-irizpideak, edukiak eta orientabide metodologikoak

1. lanbide-modulua

IBILGAILUAREN MEKANIKAKO MANTENTZE LAN PREBENTIBOAK

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak
Kodea:	0052
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	99 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Ibilgailuen mantentzea (Lanbide Heziketako irakasle teknikoa)
Modulu mota:	Konpetentzia-atal honi lotuta dago: UC0069_1: Osasun-ibilgailuaren mantentze-lan prebentiboetan jardutea eta haren zuzkidura materiala kontrolatzea
Helburu orokorrak:	9.a / 10.a / 15.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Motorraren eta horren sistema osagarrien oinarriko mantentze-lanak egiten ditu, horien funtzionamendu-printzipioak aztertuta, eta beharrezko mantentze-jardunak justifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Motor motak eta horien zatiak identifikatu ditu.
- Motorren funtzionamendua eta ezaugarriak deskribatu ditu.
- Banaketaren funtzionamendua deskribatu du.
- Olio motak bereizi ditu.
- Hozte-sistemaren osagaiak azaldu ditu.
- Elikadura-, ihes- eta abio-sistemen funtzionamendua deskribatu du.
- Motorraren matxura ohikoenak deskribatu ditu.
- Hozte-sistemaren oinarriko elementuak (erradiadorea, termostatoa eta zorroak, besteak beste) ordezkatu ditu, ihesik ez dagoela egiaztatu du eta ezarritako estutze-pareak aplikatu ditu.
- Ibilgailuaren iragazkiak (aire-iragazkia, olio-iragazkia eta gasolio-iragazkia, besteak beste) ordezkatu ditu.
- Zerbitzuko uhalak fabrikatzailearen zehaztapenen arabera ordezkatu ditu.

2. Indarra transmititzeko sistemetan eta errodaje-treinetan oinarriko mantentze-lanak egiten ditu, eta horien eginkizuna, ezaugarriak eta funtzionamendua aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Transmisioaren ezaugarriak eta funtzionamendua deskribatu ditu.
- b) Esekiduraren elementuak eta motak zerrendatu ditu
- c) Direkzio-sistema eta horren funtzionamendua deskribatu ditu.
- d) Transmisio- eta errodaje-sistemekin lotutako matxura ohikoenak deskribatu ditu.
- e) Pneumatikoen egoera (marrazkia eta presioak, besteak beste), horien motak eta gurpilen ezaugarriak zehaztu ditu.
- f) Balazta-sistemaren multzo nagusiak identifikatu eta deskribatu ditu.
- g) Transmisio-sistemak, indarrekoak eta errodaje-trenak mantentzeko lanak zerrendatu ditu.
- h) Ibilgailuaren fluidoaren maila eta egoera egiaztatu ditu.
- i) Ibilgailua mantentzeko planaren arabera aldatu ditu fluidoak.
- j) Gurpilak aldatzeko prozedura bete eta justifikatu du.
- k) Egindako mantentze-lanei buruzko dokumentuak bete ditu.
- l) Laneko arriskuen prebentziorako prozedurak deskribatu eta aplikatu ditu.

3. Instalazio elektrikoan oinarrizko mantentze-lan txikiak egiten ditu eta haren osagai nagusiak diagnostikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Magnitude elektriko nagusiak eta horien neurri-unitateak deskribatu ditu.
- b) Karga- eta abio-sistema identifikatu du.
- c) Ibilgailuaren sistema osagarriak deskribatu ditu.
- d) Laguntza-lekuko ekipoen eta elementuen elikadura zuzena egiaztatu du.
- e) Soinu- eta argi-seinaleen funtzionamendua egiaztatu du.
- f) Ibilgailuaren elementu elektrikoak (faroak, lanparak, fusibleak eta haizetako-garbigailuen motorrak eta eskuilak, besteak beste) muntatu eta desmuntatu ditu.
- g) Laneko arriskuen prebentziorako prozedurak deskribatu eta aplikatu ditu.
- h) Konpondutako sistema elektrikoaren funtzionamendua egiaztatu du.
- i) Mantentze-lanei buruzko dokumentuak bete ditu.

4. Ibilgailuaren eta haren ekipamenduaren eraginkortasun-egoera egiaztatzen du, antzemandako matxura sinpleak konponketa-teknikarekin lotuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Ibilgailuaren eraginkortasun-egoera egiaztatu du.
- b) Ezarritako planaren arabera egin ditu ibilgailuaren eta horren ekipamenduaren oinarrizko mantentze-lan prebentiboak.
- c) Ibilgailuaren zati edo mekanismoen matxura nagusiak funtsean azaldu ditu.
- d) Ibilgailuaren matxurak antzemateko oinarrizko prozedurak aplikatu ditu.
- e) Ibilgailuaren komunikazio-sisteman esku hartzen duten ekipoa eta elementuak identifikatu ditu.
- f) Ibilgailuaren matxura jakin baten aurrean, jardun-prozedura eta/edo ebazpide egokiak aukeratu ditu.
- g) Behar bezala funtziona dezan, ibilgailua aldizka mantentzearen garrantzia baloratu du.
- h) Ibilgailua doitu eta konpontzeko garaian ingurumen-arauak errespetatu ditu, hondakinak sailkatuta, horiek tratatzeko.

c) Edukiak

MOTORRAREN ETA HORREN SISTEMA OSAGARRIEN OINARRIZKO MANTENTZE LANAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Motorrak, sistema osagarriak eta elementuak identifikatzea. - Motorraren matxura ohikoenak identifikatzea. - Motorraren eta sistema osagarrien oinarrizko mantentze-lanak egitea. - Oinarrizko elementuak (iragazkiak, zorroak, uhalak...) ordezkatzeta.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Motorrak. Motak. Osagaiak. Funtzionamendua. Oinarrizko mantentze-teknikak. - Sistema osagarriak. Motak. Osagaiak. - Funtzionamendua. - Oinarrizko mantentze-teknikak. <ul style="list-style-type: none"> o Lubrifikazio-sistemak. Olio motak. o Elikadura-sistemak, iheseakoak eta abiokoak. o Hozte-sistemak. o Gainelikadura- eta kutsadura-sistema.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Zehaztasuna ibilgailuaren egoera egiaztatzean. - Antzemandako arazoak ebazteko ekimena.

INDARRAK TRANSMITITZEKO SISTEMEN ETA ERRODAJE TRENEN OINARRIZKO MANTENTZE LANAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Indarrak transmititzeko sistemak eta errodaje-trenak identifikatzea. - Indarrak transmititzeko sistemen eta errodaje-trenen oinarrizko mantentze-lanak egitea. <ul style="list-style-type: none"> o Fluidoak aldatzea. o Pneumatikoak egiaztatu edo ordezkatzeta. o Besteak.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Indarrak transmititzeko sistemak eta errodaje-trenak. Elementuak. Funtzionamendua. Oinarrizko mantentze-teknikak. - Balazta-sistemak eta ez blokeatzeko sistemak. Balaztak eta mantsogailuak. Erabilera konbinatua. Erabilera-mugak. - Balaztatze-hutsaren aurrean hartu beharreko neurriak. <ul style="list-style-type: none"> o Lozagiak. o Abiadura-kaxak. o Diferentzialak. o Transmisio-ardatzak. o Trakzioa kontrolatzeko sistemak. o Direkzio-sistema. o Esekidura-sistemak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Zehaztasuna ibilgailuaren egoera egiaztatzean. - Antzemandako arazoak ebazteko ekimena.

SISTEMA ELEKTRIKOAREN ETA HORREN ZIRKUITUEN OINARRIZKO MANTENTZE LANAK

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sistema elektrikoaren elementuak eta zirkuituak identifikatzea. - Laguntza-lekuaren sistema eta elementu elektrikoak egiaztatzea. - Soinu- eta argi-seinaleen funtzionamendua egiaztatzea. - Sistema elektrikoaren eta horren zirkuituen oinarrizko mantentze-lanak egitea: <ul style="list-style-type: none"> o Faroak, lanparak, fusibleak, haizetako-garbigailuen motorrak eta eskuilak ordezkatzeta.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sistema elektrikoa eta horren zirkuituak. - Elektrizitateari buruzko funtsak. Zirkuitu eta korrante motak; magnitude eta karga elektrikoak; elementu elektrikoak eta elektronikoak. Neurgailu elektrikoak. - Ibilgailuaren elementu elektrikoak eta elektronikoak: <ul style="list-style-type: none"> o Faroak, lanparak, fusibleak, haizetako-garbigailuen motorrak eta eskuilak. Sistema bakoitzari lotutako zirkuituak. - Muntatu, desmuntatu eta konpontzeko prozesuak. - Parametroen kontrola.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Ikasteko interesa eta jakin-mina. - Zehaztasuna ibilgailuaren egoera egiaztatzean. - Antzemandako arazoak ebazteko ekimena.

IBILGAILUAN ETA HORREN EKIPAMENDUAN MATXURA SINPLEAK KONPONTZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Ibilgailuaren eraginkortasun-egoera egiaztatzea. - Ibilgailuaren oinarrizko mantentze-lan prebentiboak egitea. - Ibilgailuaren matxura nagusiak funtsean identifikatu eta antzematea. - Sistema bakoitzean matxura sinpleak konpontzea. - Motorraren eta horren sistema osagarrien oinarrizko elementuak ordezkatzeta. - Laneko eta ingurumenerako arriskuen prebentziorako neurriak aplikatzea. - Hondakinak sailkatu eta kudeatzea. - Dokumentuak bete eta bideratzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Matxurak diagnostikatu eta konpontzeko oinarrizko teknikak. Matxura ohikoenak: <ul style="list-style-type: none"> o Motorrak. o Fluidoaren zirkuituak. o Esekidura. o Direktzioa eta transmisioa. o Balaztak. o Sistema elektrikoa eta horien zirkuituak. o Komunikazio-ekipoak. - Laneko arriskuen prebentzioa. - Segurtasunari eta ingurumen-babesari buruzko arauak. Hondakinak sailkatu eta ezabatzeko sistemak. - Ibilgailuaren mantentzearekin lotutako dokumentazioa.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua.

- Zorroztasuna terminologiaren erabileran.   - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa.   - Zehaztasuna ibilgailuaren egoera egiaztatzean.   - Antzemandako arazoak ebazteko ekimena.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Modulu honi ekitako garaian, ondoko sekuentziazio-irizpidea ezar daiteke:

- Motorren eta horien osagaien motak eta funtzionamendua.
- Sistema osagarriak.
- Matxura eta konponketa ohikoenak.

Era berean, beharrezkoa da ibilgailua bera osasun-lekutik bereiztea, bezeroaren beharren eta nahien arabera karrozeria moten artean dauden desberdintasunengatik.

Sistema osagarriak azaltzeko garaian, ondorengo sekuentziari jarraitzea gomendatzen dugu (komeni da sistema bakoitzean matxura eta konponketa ohikoenak sartzea):

- Elikadura- eta gainelikadura-sistemak.
- Abio-sistemak.
- Pizte-sistemak eta zati elektrikoa.
- Banaketa-sistemak.
- Lubrifikazio- eta hozte-sistemak.
- Transmisio-sistemak.
- Esekidura-, direkzio- eta balazta-sistemak.

2) Alderdi metodologikoak

Modulu honen helburua da ikasleari ibilgailu baten mantentze-lanei buruzko oinarritzko ezagupenak irakastea, gai izan dadin edozein unetan haren egoera ezagutzeko, baldintza egokietan mantentzeko eta matxura sinpleak konpondu ahal izateko.

Modulu honetan zati praktikoak berebiziko garrantzia du. Horregatik, irakaskuntzak oinarri hauek izan behar ditu:

- Ikus-entzunezko tresnak erabiltzea.
- Ibilgailuren bat, motorrak eta gainerako sistemak fisikoki eskuragarri izatea.
- Teoria berehala eta etengabe praktikan aplikatzea.

Era berean, kontuan hartu beharrekoa da:

- Motorrek, sistemak eta horien osagaiak denborarekin izan duten bilakaera.
- Larrialdietan erabiltzen diren ibilgailuek edo horiekin lotutakoek denborarekin izan duten bilakaera.
- Karrozeria mota bakoitzak denborarekin izan duen bilakaera.

Kontuan izan behar da beste modulu batzuen edukiarekiko lotura, bereziki alderdi hauei dagokienez: osasun-garraioaren eta larrialdietako garraioaren motak, ibilgailuaren osasun-zuzkiduraren kontrola eta jarraipena, eta laneko eta ingurumenerako arriskuak.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Ibilgailuaren elementu mekanikoak, elektrikoak eta segurtasunekoak txekeatzea:
  - Ibilgailuaren lehentasunezko seinaleak: soinu- eta argi-seinaleak.
  - Pneumatikoen egoera, balazta-likidoa, direkzio-likidoa, olioak, erradiadoreko ura eta haizetako-garbigailuko ura.
  - Erregai-maila.
  - Unitatearen sistema elektrikoa.
  - Segurtasun pasiboko elementuak.
  - Gidatze-lekuaren eta laguntza-lekuaren argiztapena.
  - Antzemandako gorabeherak komunikatzeko ekipoa.
  - Oinarrizko gorabeheretarako ordezkari materiala eta beharrezko erremintak.
  - Lekualdatzeko ohatila.

- ✓ Ibilgailuaren dokumentazio orokorra egiaztatu eta mantentzea (legezko baimenak, jardun-esparruko mapak eta kale-izendegiak, formularioak eta laguntza-parteak).

- ✓ Ibilgailua mantentzeko lanak egitea:
  - Motorraren oinarrizko elementuak eta sistema osagarriak (iragazkiak, zorroak, uhalak...) ordezkatzeko.
  - Moteltzea, balaztak, koipeztatze-sistemak, etab.
  - Fluidoak mantendu eta aldatzea.
  - Pneumatikoak egiaztatu eta ordezkatzeko.
  - Faroak, lanparak, fusibleak, haizetako-garbigailuen motorrak eta eskuilak ordezkatzeko.
  - Ibilgailuaren eraginkortasun-egoera egiaztatzea.

- ✓ Ibilgailuaren zati edo mekanismoen matxura nagusiak funtsean antzematea.

- ✓ Ibilgailuaren sistema bakoitzean matxura sinpleak konpontzea.

2. lanbide-modulua

OSASUN LOGISTIKA LARRIALDIETAN

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Osasun-logistika larrialdietan
Kodea:	0053
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	147 ordu
Kurtsoa:	2.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun-prozesuak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea) Irakasle espezialista
Modulu mota:	Kompetentzia-atal honi lotuta dago: UC0360_2: Biktima anitzak eta katastrofeak dauden agertokietan, osasun-logistika antolatu eta garatzen laguntzea, krisi-egoeretan baliabideen hornidura eta kudeaketa ziurtatuz, eta koordinazio-lanetan parte hartuz
Helburu orokorrak:	12.a / 13.a / 15.a / 17.a / 18.a / 19.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Larrialdi-egoeretan osasun-arloko antolamendu-hedabideak proposatzen ditu. Horretarako, laguntza-sektoreak eta hedatutako egiturak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Babes zibileko sistemak, larrialdi medikoetakoak eta nazioarteko laguntza humanitariokoak deskribatu ditu.
- Izandako katastrofeetan aplikatu diren plan logistikoak aztertu ditu.
- Jardun-eremuaren sektorizazioa zehaztu du.
- Laguntza-sektore bakoitzaren eta bere eginkizunen mugak deskribatu ditu.
- Laneko arlo bakoitzean dauden baliabide pertsonalak eta materialak zerrendatu ditu.
- Hedatze-lekua aukeratu du, haren ezaugarriak eta esku hartzen duten faktoreak kontuan izanda.
- Larrialdi kolektiboen litezkeen agertokiak identifikatu ditu.
- Eremua balizatu eta seinaleztatzeko prozedurak deskribatu ditu.
- Agertokiaren arabera beharrezkoak diren giza baliabideak eta baliabide materialak identifikatu ditu.
- Alarma- eta hurbiltze-faseak zehaztu ditu.

2. Laguntzarako beharrezkoa den lehen esku-hartzeko materiala zenbatetsi du. Horretarako, materialaren aplikazioa larrialdi edo katastrofe motarekin lotu du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Aginte-katearen egitura eta haren eginkizunak identifikatu ditu.
- b) Material sanitarioaren mota eta kantitatea zehaztu ditu, larrialdia edo katastrofea eta kokalekua kontuan izanda.
- c) Katastrofeetan erabili beharreko edukiontzien ezaugarri teknikoak identifikatu ditu.
- d) Materiala garraiatzeko edukiontziak hautatu ditu.
- e) Lehen esku-hartzeko materiala banatu du, Osasunaren Mundu Erakundeak gomendatutako kolore-kodea kontuan izanda.
- f) Lehen esku-hartzeko materiala banatzeko mapa egin du, sektoreen arabera, Osasunaren Mundu Erakundeak gomendatutako koloreak adierazita.
- g) Edukiontzi bakoitzean, bertan bildutako materialaren zerrenda adierazi du.

3. Larrialdi kolektibo edo katastrofe batean, osasungintzaz bestelako baliabideen hornidura kontrolatzen du eta esku hartzeko protokoloak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Katastrofe-egoeretan ura planifikatu eta kudeatzeko prozedura zehaztu du.
- b) Ura edangarri bihurtzeko eta edangarritasuna aztertzeko metodoak deskribatu ditu.
- c) Elikagaiak planifikatu eta kudeatzeko prozedura zehaztu du.
- d) Produktu galkorren iraungipena, eta horien ontziratze eta biltegitratze egokia kontrolatu ditu.
- e) Iraizkinak ezabatzeko eta hondakinak kudeatzeko prozedura zehaztu du.
- f) Ura eta elikagaiak hornitzearekin, eta hondakinak ezabatzerekin lotutako arriskuak zehaztu ditu.
- g) Desinfektatzeko, eta intsektuak eta arratoiak hitzeko prozesuaren oinarriak eta helburuak zehaztu ditu.

4. Komunikazioak ziurtatzen ditu. Horretarako, komunikazio-sare autonomo baten elementuen funtzionamendua aztertzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Gertaeraren eremuan lan-taldeen arteko komunikazio-beharrak identifikatu ditu.
- b) Litezkeen komunikabideak baloratu ditu.
- c) Komunikazio-ekipoak operatu eta programatu ditu.
- d) Katastrofean esku hartzen duten lan-taldeen erabiltzen dituzten sistemekin bateragarria den komunikazio-sistema ezarri du.
- e) Komunikazio-hizkuntza eta -arauak erabili ditu.
- f) Informazio argia eta zehatza eman du, mezua errazago interpretatzeko.
- g) Koordinazio-zentroekin komunikatzeko prozedurak deskribatu ditu.

5. Laguntza-arloen artean biktimen ebakuazioa koordinatzen du, eta ebakuazio-norien helburuak eta eginkizuna identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Ebakuazio-norien helburuak azaldu ditu.
- b) Ebakuazio-norien motak zerrendatu ditu.
- c) Horietako bakoitzaren eginkizunak deskribatu ditu.
- d) Katastrofe-egoeretan ZIU mugikorrek erabiltzeko baldintzak identifikatu ditu.
- e) Anbulantzien karga-postuaren (ANBKP) arduradunak dituen eginkizunak identifikatu ditu.

- f) Anbulantzien karga-postuaren (ANBKP) ezaugarriak identifikatu ditu.
- g) Zaurituak ospitaleetan banatzeko beharrezko datuak identifikatu eta erregistratu ditu.

c) Edukiak

LARRIALDI EGOERETAN OSASUN ARLOKO ANTOLAMENDU HEDABIDEAK PROPOSATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Katastrofe-egoerak identifikatzea. - Plan logistikoak interpretatu eta aztertzea. - Katastrofeetan plan logistikoak garatzeko teknikak aplikatzea. - Jardun-eremuak sektoretan banatzea. - Laguntza-eremuak identifikatu eta koordinatzea. - Ospitale-arloko antolamendurako eta hedabiderako leku aproposak hautatzea. - Balizaje- eta segurtasun-neurriak erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Katastrofeetako medikuntza. Katastrofe mota. Ondorioak. Katastrofeak ebazteko faseak. - Babes zibileko, larrialdi medikoetako eta laguntza humanitarioko sistemak. - Plan logistikoak. - Laguntza-arloak. Eginkizunak, pertsonala eta ekipoak. Oharpenak. - Osasun-koordinazioa krisi-egoeretan. Egiturak eta inplikaturako profesionalak. Aginte-katea. - Larrialdi kolektiboen agertokiak. Ezaugarriak klimaren, orografiaren, kokapen geografikoaren, politika- eta erlijio-egoeraren, etab. arabera. - Agertokiak aztertzeke sistemak. Alarma- eta hurbiltze-faseak. - Laguntzarako sektore-banaketa. Baliabide pertsonalak eta materialak. Hedatze-lekua hautatzeko faktoreak. Hedatutako egiturak. - Balizajea eta segurtasuna. Laneko arriskuen prebentzioa. - Ospitale-arloko antolaketa katastrofeen aurrean.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bestelako planteamenduak, bizipenak, ohiturak, eta ideia politikoak eta erlijiosoak dituzten pertsonetikiko errespetua. - Aginte-katea bere gain hartzea.

LEHEN ESKU HARTZERAKO MATERIALA ZENBATESTEAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Behin-behineko osasun-egiturak muntatzeko teknikak aplikatzea. - Lehen esku-hartzerako osasun-materiala kudeatzeko teknikak aplikatzea. - Material logistikoa kudeatzeko teknikak aplikatzea. - Material garraiagarria prestatu eta antolatzea (etiketatzea, ontziratzea...).
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Behin-behineko osasun-egiturak. Ezaugarriak. Motak. Funtzioak. Oharpenak. - Lehen esku-hartzerako osasun-materiala. Ezaugarriak. Motak. Oharrak kokapenaren eta agertokiaren arabera. Materialaren

	<p>antolamendua.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Material logistikoa. Ezaugarriak. Motak (oharrak kokapenaren eta agertokiaren arabera).
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura.

KATASTROFEAREN EREMUAN HORNIDURAK ETA HONDAKINAK KONTROLATZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Desinfektatzeko, eta intsektuak eta arratoiak hitzeko neurriak aplikatzea. - Beharrezko elikagaiak aurreikusteko teknikak aplikatzea. - Ura eta elikagaiak kudeatzeko teknikak aplikatzea. - Uda edangarri bihurtzeko metodoak identifikatu eta aplikatzea. - Hondakinak ezabatu eta tratatzeko teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Higiene- eta osasun-neurri prebentiboak. Osasunerako arriskuak. - Desinfektatzeko, eta intsektuak eta arratoiak hitzeko sistemak. - Beharrezko elikagaiak aurreikusi eta kudeatzeko sistemak. - Iraungipen-kontrolak. Ontziratuta eta biltegitratzeko sistemak. - Ura kudeatzeko sistemak. Ura edangarri bihurtzeko metodoak. - Edangarritasuna analizatzeko metodoak. Deskontaminazio-metodoak. - Hondakinak ezabatu eta tratatzeko teknikak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bestelako planteamenduak, bizipenak, ohiturak, eta ideia politikoak eta erlijiosoak dituzten pertsonetikiko errespetua.

KOMUNIKAZIOAK ZIURTATZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikagailuak, eta horien osagaiak eta oinarrizko funtzionamendua identifikatzea. - Litezkeen komunikabideak baloratzea. - Komunikazio-ekipoak antolatu eta programatzea. - Komunikazio-sistemak xede desberdinetarako erabiltzea. - Matxura sinpleak identifikatu eta konpontzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-komunikazioen sare integratuak. - Komunikazio-sistemak. Igorgailuak, estazioak eta irratiak. Telefonia mugikorra eta satelite bidezkoa. Ekipoen eta gailuen oinarrizko osaera eta funtzionamendua. - Matxura sinple ohikoenak. Konponketa-teknikak. - Komunikazio motak. Hizkuntzak. Arauak. Osasun-kodeak. - Zentro hartzailearekin eta krisi-eremuan koordinatzeko sistemak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Argitasuna eta laburtasuna mezuak sortzean. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Lagundutako pertsonen buruzko datuen eta egoeraren isilpekotasuna.

BIKTIMEN EBAKUAZIOA KOORDINATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Ebakuazio-baliabideak identifikatzea. - Beharrezko ebakuazio-baliabideak zehaztea. - Biktimak ebakutzeko baliabideen koordinazio-teknikak aplikatzea. - Ebakuazio-baliabideak antolatzea. - Zaurituak ospitaleetan banatzeko sistemak erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Biktimak ebakutzeko baliabideak. Oharpenak. - Ebakuazio-noriak. Helburuak. Motak. Funtzioak. - ZIU mugikorrek katastrofe-egoeran. - Anbulantzien karga-postua (ANBKP). Arduradunaren eginkizunak. - Ebakuazio-baliabideak koordinatu eta antolatzea. - Zaurituak ospitaleetan banatzeko datuak identifikatu eta erregistratzeko sistemak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Bestelako planteamenduak, bizipenak, ohiturak, eta ideia politikoak eta erlijiosoak dituzten pertsonetikiko errespetua. - Lagundutako pertsoneri buruzko datuen eta egoeraren isilpekotasuna.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Modulu honi ekitako garaian, ondoko sekuentziazio-irizpidea ezartzea komeni da:

- Babes zibileko, larrialdietako eta laguntza humanitarioko sistemak.
- Plan logistikoak.
- Jardun-agertokiak eta hedatze-eremua.
- Komunikazioak.
- Osasun-antolamendua: sektore-banaketa, koordinazioa, giza baliabideak, baliabide materialak eta ospitale-antolamendua.
- Biktimak ebakutzeko.
- Ura eta elikagaiak kudeatzea, eta hondakinak tratatzea.

Beste modulu batzuetako edukiekiko lotura kontuan hartuko da, bereziki, osasun-hondakinen kudeaketari, txostenak prestatzeari, komunikazio-sistemei eta sekretu profesionalari dagokienez.

2) Alderdi metodologikoak

Modulu honen helburua da ikaslea gaitzea katastrofeetan osasun-laguntza antolatzen, koordinatzen eta kudeatzen parte hartzeko.

Modulua garatzeko, hasieratik jarduera teorikoak eta praktikoak konbinatu behar dira. Informazio praktikoa ikasgelan aplikatzea zaila bada ere, ez da etsi behar horregatik. Bereziki, egoerak simulatzeko ariketak presta daitezke. Edukietako batzuk ikasi eta ondoren praktikan aplikatu ahal izango dira (adibidez, edukiontzia prestatzea edo ura

edangarri bihurtzea). Beste kasu batzuetan, ordea, jarduera nola egingo litzatekeen planteatu besterik ezingo da egin (adibidez, biktimak ebakuatzea edo garraio logistikoko ibilgailuak antolatzea). Garrantzitsua da egoera behar bezala ezaugarritzea eta benetako egoera bailitzan exijitzea.

Planteatutako egoerak edo kasuak behar adina ezaugarritu behar dira, ikasleek ikasitako edukiak kasu jakin batean eta berariazko ezaugarri batzuekin egokitu behar izateko. Mota desberdinetakoak izan behar dute, eta hainbat esparru bildu behar dituzte, adibidez, hiritarrak eta landatarrak: biktima askorekin eta gutxirekin, hondamen naturalak eta gizakiak sorrarazitakoak, biztanle asko edo gutxi inplikaturik daudela, etab.

Komeni da benetako egoerari eta erabilitako plan logistikoei buruzko azterketa konbinatzea, besteek egiten dutenetik ikasi eta norberaren esku-hartze proposamenak egin ahal izateko, ikasleek egoerak aztertzen ohitzearen. Nolanahi ere, bi kasuetan, aginte-katearen ideia landu behar da, eta laneko argibideei eta protokoloei jarraitzearen garrantzia azpimarratu behar da, bai eta kasu horietan lankidetzan aritzearen beharra ere, talde-lana erraztearen.

Ikus-entzunezko tresnak erabiltzea gomendatzen da (bideoekin edo irudiekin), ikastetxean eskuragarri ez dauden elementuak edo jardunbideak ikusi ahal izateko.

Inguruan egiten den simulazio interesgarri batean parte hartzea planteatu daiteke; adibidez, garraibide kolektibo batean edota ospitale baten edo merkataritzagune handi baten ebakuazioan.

Edukien garapenean aurrera egin ahala, ariketek konplexuagoak izan behar dute eta aurreko faseetan ikasitako edukiak bildu behar dituzte. Moduluaren amaieran, moduluko eduki guztiak aplikatzea eskatuko duen ariketa behar adina zabalera ere planteatu liteke. Behar adina konplexua izango den gertaera bat pentsatu daiteke (adibidez, biztanle ugari hiri baten auzoan izandako lurrikara), eta, hortik abiatuta, antolamendu-hedabide bat planteatu, inplikaturik zegoen prozesu guztiak deskribatuta, hala nola: hedatze-lekua, zuzendu beharreko baliabideak, garraiatu beharreko materiala, komunikazio-sistemak, arretaren antolamendua eta biktimen ebakuazioa. Egoera datuekin eta irudiekin ezaugarritu daiteke eta, gainera, datuak arian-arian eman daitezke, pixkanaka ezagutuko balira bezala.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

✓ Katastrofe-eremuak eta larrialdi-egoerak aztertzea:

- Eremuaren arriskuak baloratzea.
- Esku hartzeko proposamen bat egitea.
- Giza baliabideak eta baliabide materialak zehaztea.
- Osasun-materialak eta osasungintzaz bestelakoak hautatzea, eta kantitateak kalkulatzeko.

✓ Baliabideak garraiatu, banatu eta hornitzeko prozedura logistikoak antolatzea:

- Garraioa eta esku hartzeko ibilgailuak antolatzea.
- Komunikazio-sare autonomoa antolatzea.
- Esku hartzen duten taldeak hornitzeko material-stocka kuantifikatzea: kokapena, biltegiak baldintzak eta gertaera-tokira lekualdatzeko baliabideak.
- Materiala eskatzeko prozedura zehaztea.

✓ Lehen esku-hartzeko material garraiagarria prestatu eta antolatzea:

- Lehen esku-hartzeko materiala garraiatzeko edukiontzia hautatu eta prestatzea.
- Edukiontzi bakoitzaren materialak banatzea eta zerrendak egitea.

- Material logistikoa etiketatu eta paketatzea.
  - Edukiontzi bakoitza kanpotik identifikatzea.
  - Lehen esku-hartzeko materiala garraio-ibilgailuan ipintzea.
- ✓ Behin-behineko osasun- eta aginte-egiturak muntatzea:
- Laneko argibideak eta protokoloak interpretatzea.
  - Materiala zabaltzea.
  - Elementuak antolatzea –sailkapen-postua, postu mediko aurreratua (PMDA), ebakuazioko zentro medikoa eta gorputegia–, eta muntaia-eremua eta litekeen hedadura-eremua mugatzea.
  - Ekipo elektrikoak, argiztapenekoak eta klimatizaziokoak prestatzea.
  - Osasun-egiturak seinalezatzea.
- ✓ Komunikazio-sare autonomo bat antolatzea:
- Komunikazio-beharrak zehaztea.
  - Hari gabeko komunikazio-sarea eta hautabidezko komunikabideak antolatzea.
  - Osasungintzako hizkuntza, komunikazio-arauak eta kode-sistema erabiltzea.
- ✓ Ura kudeatzea:
- Ur kantitatea zehaztea eta hura edangarri bihurtzea.
  - Ur edangarria hornitzeko guneak prestatzea.
  - Uraren edangarritasuna aztertzea.
- ✓ Elikagaiak kudeatzea:
- Elikadura-beharrak kuantifikatzea.
  - Elikagaien hornidura antolatzea.
- ✓ Biktimen ebakuazioa antolatzea:
- Ebakuazio-noriak... prestatzea.

3. lanbide-modulua OSASUN ZUZKIDURA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Osasun-zuzkidura
Kodea:	0054
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	132 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun- eta laguntza-prozedurak (Lanbide Heziketako irakasle teknikoa) Diagnostiko kliniko eta ortoprotesikoko prozedurak (Lanbide Heziketako irakasle teknikoa)
Modulu mota:	Kompetentzia-atal honi lotuta dago: UC0069_1: Osasun-ibilgailuaren mantentze-lan prebentiboetan jardutea eta haren zuzkidura materiala kontrolatzea
Helburu orokorrak:	10.a / 11.a / 15.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Ibilgailuaren osasun-zuzkiduraren oinarrizko mantentze-lanak egiten ditu. Horretarako, ekipoen fabrikatzaileen gomendioak interpretatu eta betetzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Fabrikatzaileen argibideak interpretatu ditu.
- Ibilgailuaren zuzkidura materiala sailkatu du, laguntza-mailaren eta hura mantentzeko planaren arabera.
- Osasun-ekipoen eta norbera babesteko ekipoen funtzionaltasuna egiaztatu du.
- Komunikazio-sistemen funtzionaltasuna egiaztatu du.
- Zuzkiduraren oinarrizko mantentze-lanei dagokienez, fabrikatzaileen jarraibideak aplikatu ditu.
- Ekipoen funtzionamenduarekin lotutako gorabeherak ebazteko autonomia erakutsi du.
- Prebentzio eta babeseko baliabideak eta prozedurak sailkatu ditu, bere lan-esparruko arrisku-faktoreen eta -egoeren arabera.
- Babes-seinaleak, eta segurtasun- eta higiene-arauak interpretatu ditu.

2. Osasun-ibilgailuaren izakinak eta materialak kontrolatzen ditu. Horretarako, horien ezaugarriak eta biltegiatze-beharrak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Prestaketa logistikoan osasun-materiala behar duten larrialdi-egoerak zehaztu ditu.
- Biltegi izakinak kontrolatzeko dokumentuak identifikatu ditu.

- c) Dokumentu mota bakoitza biltegiaren funtzionamenduan betetzen duen helburuarekin lotu du.
- d) Farmakoen, material suntsikorraren eta sendaketa-materialaren iraungipena egiaztatu du, eta iraungita dagoena baztertu du.
- e) Berritze-beharrak identifikatu ditu.
- f) Eskabide-aginduak bete ditu, material mota, agentea eta unitate edo enpresa hornitzailea zehaztuta.
- g) Berritze-lana materialaren kontserbazio-baldintzen arabera egin du, biltegitratze-ezaugarriak eta -beharrak kontuan izanda.
- h) Biltegia kudeatzeko informatika-aplikazioa erabili du.
- i) Ibilgailuaren baletako oxigeno kantitatea egiaztatu du, eta maila egokia ez denean bete egin ditu.
- j) Baliabide materialen optimizazioa justifikatu du.

3. Materiala esterilizatzen du, eta prozedurak horien aplikazioaren segurtasunarekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko prozedurak sailkatu ditu.
- b) Garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko prozedurak material mota desberdinetan duten aplikazioarekin lotu ditu.
- c) Materiala garbitu eta desinfektatzeko soluzioak prestatu ditu, haren mota eta ezaugarriak kontuan izanda.
- d) Osasun-materiala eta laguntza-lekua garbitu, desinfektatu eta esterilizatu du jardun baten ondoren.
- e) Osasun-jardueraren ondoriozko hondakin organikoak eta ez-organikoak ezabatu ditu.
- f) Hondakin mota bakoitzari dagokion edukiontzia erabili du.
- g) Ibilgailuaren materiala antolatu eta ipini du, hura garbitu eta desinfektatzen amaitu ondoren.
- h) Garbitu, esterilizatu eta desinfektatzeko produktuak manipulatzearen arriskuak identifikatu ditu.

4. Bere konpetentziako dokumentazio kliniko eta ez-kliniko betetzen du, hura duen erabilgarritasunarekin lotzen du eta jaso beharreko ereduazko informazioa aztertzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Dokumentu klinikoen motak identifikatu ditu.
- b) Dokumentu klinikoen funtzioa eta izapideak identifikatu ditu.
- c) Oinarriko bizi-euskarriko maniobrei dagokien laguntza-txostena horrek bildu behar duen informazioarekin identifikatu du.
- d) Ez eramateko nahiaren dokumentua bete du eta informazioa eman du.
- e) Ibilgailuaren nahitaezko dokumentazioa identifikatu du (formularioak, laguntza-partea eta legezko baimenak, besteak beste).
- f) Laguntza-prozesuaren trazagarritasunerako funtsezko elementu gisa dokumentazioak duen garrantzia baloratu du.

c) Edukiak

IBILGAILUAREN OSASUN ZUZKIDURAREN OINARRIZKO MANTENTZE LANAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-garraioaren eta laguntza-unitateen motak identifikatzea. - Osasun-zuzkidura identifikatzea. - Ibilgailuen osasun-zuzkidura mantentzeko teknikak aplikatzea. - Ibilgailuaren zuzkidura sailkatzea. - Ekipoen fabrikatzaileen gomendioak eta jarraibideak interpretatzea. - Osasun-garraioko ibilgailuetako ekipoak mantentzeko teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-garraioa. Garraio-motak: errepidekoa, airekoa eta itsasokoa. "In situ" laguntza. - Osasun-laguntzako eta laguntza logistikoko ibilgailuak. - Errepideko osasun-garraioko ibilgailuak. Eraginkortasun-eza. Ibilgailuaren osasun-lekua. - Osasun-baliabide materialak. Erabilera eta sailkapena. - Ekipoak. Funtzionaltasuna. Mantentze-planak. Komunikazio-sistemak. - Katastrofe batean laguntzeko osasun-materiala. - Laneko arriskuen prebentzioa.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arreta handia ibilgailuak eta materiala ikuskatu eta mantentzeko garaian. - Lan-taldeko gainerako kideekin lankidetzan aritzeko interesa. - Arazoak ebazteko autonomia. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua.

IBILGAILUAREN OSASUN ZUZKIDURA MATERIALEKO IZAKINAK KONTROLATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Laguntza-unitateko materiala eta biltegitratze-beharrak identifikatzea. - Materiala ikuskatzea, eta erabilgarriak ez diren produktuak eta materiala ezabatzea. - Materiala eta produktuak antolatu eta biltegitratzea. - Biltegi-fitxak eta inbentarioak prestatzea. - Biltegia kontrolatzeko informatika-sistemak erabiltzea. - Osasun-materiala biltegitratzean segurtasun- eta higiene-arauek aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-materialaren zuzkidura laguntza-unitatean. - Material suntsikorra (norbera babesteko elementuak, sendaketak egiteko materiala, farmakoak, oxigenoa...). - Biltegitratzeko sistemak. Biltegia kudeatzeko teknikak. - Izakinak kontrolatzeko dokumentuak. Motak. Aplikazioak. Fitxak. Inbentarioak. - Biltegia kudeatu eta kontrolatzeko informatika-aplikazioak. - Osasun-erakunde eta -enpresetako biltegieta aplikatzen diren segurtasun- eta higiene-arauek.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arreta handia materiala ikuskatu eta mantentzeko garaian. - Zuhurtasuna eta ordena biltegitratzean. - Arazoak ebazteko ekimena. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua. - Baliabideak optimizatzekeo interesa.

IBILGAILUKO OSASUN MATERIALA ESTERILIZATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko teknikak aplikatzea. - Garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko teknikak aplikatzean babes-sistemak erabiltzea. - Materiala garbitu eta desinfektatzeko soluzioak prestatzea. - Sortutako hondakinak gaika bildu eta kudeatzea. - Ingurumena babesteko arauak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-materiala garbitu eta desinfektatzeko teknikak. Produktuak. Erabili eta botatzeko materiala eta material berrerabilgarria. - Osasun-lekua garbitzeko teknikak. Egiaztatu eta egokitzeko irizpideak. - Materiala esterilizatzeko teknikak. Motak. Kontrolak. - Fumigazio-teknikak. - Arrisku biologikoak. Berrogeialdia. - Garbitu, desinfektatu, esterilizatu eta egokitzeko prozesuetarako babes-sistemak. - Osasun-hondakinak kudeatzea. - Ingurumena babesteko araudia.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arreta handia ibilgailuak eta materiala garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko garaian. - Arazoak ebazteko ekimena. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bizkortasuna materiala berritu eta egokitzean, unitatearen eraginkortasuna berehala berreskuratzeko. - Ingurumena babesteko araudia betetzeko errespetua.

BERE KONPETENTZIAKO OSASUN ETA ADMINISTRAZIO DOKUMENTAZIOA BETETZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentazio kliniko eta ez-kliniko betetzea. - Dokumentuak bideratzeko teknikak aplikatzea. - Ibilgailuaren legezko dokumentazioa eguneratuta mantentzeko teknikak aplikatzea. - Indarrean dagoen legeria interpretatzea. - Betetako dokumentuak aztertzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentu klinikoak. - Dokumentu ez-klinikoak. - Ibilgailuaren legezko dokumentazioa. - Oinarrizko bizi-euskarriko maniobrei buruzko laguntza-txostena. Objektu pertsonalei buruzko dokumentuak. Erreklamazio-orriak. Eramateari uko egiteko dokumentua eta jardun-protokoloa. - Dokumentuak bideratzeko teknikak. Dokumentazioaren bidezko kalitate-kontrola. - Joera pazientearen bilakaeran. Laguntza-jarraitutasuna. - Datuen isilpekotasuna. Sekretu profesionala. - Estatuko eta autonomia-erkidegoko legeria.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arreta handia dokumentazioa gordetzeko fitxategiak eta karpetak ikuskatu eta mantentzeko garaian. - Zehaztasuna eta argitasuna edozein txosten betetzean. - Datuen isilpekotasuna errespetatzea. - Pazienteak euren eskubide eta betebeharrei buruz orientatzeko prestasuna.

KALITATE BERMEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Indarrean dagoen legeria interpretatzea. - Kalitate-txostenak prestatzea. - Laguntza-dokumentazioa kalitate-kontrolako tresna gisa erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Kalitatea. Printzipioak. Kalitate-kontrola. Etengabeko hobekuntza. - Barne-kalitatea eta antzemandako kalitatea. - Kalitate-bermeari aplikatzekoa den indarreko legeria.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Inplikazioa zerbitzua hobetzeko prozesuan. - Zerbitzua hobetzeko ekimena. - Pazienteek zerbitzuari buruz ematen duten iritziarekiko interesa.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Lehen zatia: 1. multzoaren hasierak osatzen du. Modulua hasteko, osasun-garraioaren funtsak aurkeztuko dira, eta horiek osasun-laguntzaren ideiatik eta laguntza hori gauzatzeko moduetatik bereiziko dira. Ondoren, komeni da “in situ” laguntzaren ideia azaltzea, eta osasun-garraioaren jatorria eta bilakaera erakustea.

Jarraitzeko, Estatuan dauden osasun-laguntzako eta laguntza logistikoko ibilgailu motak azaldu daitezke (batez ere EAEn erabiltzen direnak). Ondoren, labur-labur, errepideko, aireko eta itsasoko osasun-garraiorako ibilgailuen ezaugarri teknikoak, osasun-ekipamendua eta material-zuzkidura jorratuko dira.

Bigarren zatia: 1., 2. eta 3. multzoen arteko nahasketa batek osatzen du. Hasteko, lurreko osasun-garraioaren berriazko ezaugarriak azaldu daitezke. Ondoren, ondoko gai hauek azaldu daitezke: materiala mantendu, garbitu eta desinfektatzea; babesarekin eta arriskuen prebentzioarekin lotutako guztia; ingurumen-babesari, eta hondakinak kudeatu eta biltzeari buruzko araudia; eta, labur-labur, ibilgailuaren eraginkortasun-ezaren eta berrogeialdiaren kontzeptuak.

Ondoren, ibilgailuaren osasun-lekua eta bertan biltzen den materiala jorra daitezke. Fase horretan, hiru multzoak lotuko lirateke. Izan ere, elementu material guztiak multzo multzo azaldu beharrean, elementu bakoitza banaka aztertzea gomendatzen da: elementuaren ezaugarri teknikoak, erabilera, garbiketa eta biltegitratze-teknikak aurkeztea.

Materiala aurkezteko ordenari dagokionez, laguntza batean izaten den sekuentziazioari jarraitzea proposatzen da; hots: aire-bideko materiala, aireztapen-materiala, zirkulazio-materiala eta hemostasia, immobilizatze materiala, etab.

Material guztiak ezagutu ondoren, horiek osasun-lekuan nola antolatu eta biltegitratzen diren aztertuko da oro har; nahiz eta, aurrerago, biltegiko berezko dokumentuak eta informatika-aplikazioak jorratuko diren.

Hirugarren zatia: 3. multzoaren amaiera hartuko du oinarri, eta 4. multzoarekin jarraituko du. Informatika-aplikazioko sistemak, kontrol-dokumentazioa, eta osasun- eta

administrazio-dokumentazioa jorratuko dira. Dokumentu motekin lotuta, horiek bete, bideratu eta biltegitzeko ezaugarriak azaltzea gomendatzen da. Une horretan, indarrean dagoen legeria eta legezko dokumentazioaren lotespenak azaldu daitezke, bai eta ikerketari eta kalitate-bermeari dagokienez horiek duten interesa ere.

Laugarren zatia: hirugarren zatiko azken alderdiez baliatuko da 5. multzoarekin lotzeko. Zati honetan, kalitatearen kontzeptuaz eta kalitate hori ulertzeko moduez hitz egitea proposatzen da; ondoren, gehiegi zabaldu gabe, indarrean dagoen legeria, kalitate-adierazleak, neurketa-metodoak eta zerbitzu baten kalitatearen osagaiak azaltzeko. Amaitzeko, “etengabeko hobekuntzaren” ideia jorratuko da.

2) Alderdi metodologikoak

Eredu honetan, lau zatiak bereizteak horien metodologiaren ikusmolde berezia ere dakar berekin; hala:

Lehen zatia: multzo teorikoa denez, azalpenak ikus-entzunezko baliabideetan oinarritzea gomendatzen da; une horretan aztergai dauden gaiak argituko dituzten irudiak, serieen pasarteak edo filmak sartuta (adibidez, helikopteroen erabilera erreskateetan, itsas erreskateak...). Ikasleei gaiarekin lotutako filmen bat ikustea gomendatuko zaie, ondoren taldean horri buruz jarduteko.

EAE barruan osasun-garraioa garatu duten erakundeei buruz taldeka lan laburrak prestatzea eta gelako gainerako ikasleei horiek aurkeztea proposa daiteke. Multzo honetan, guztietan bezala, talde-lana bultzatu beharra dago. Lana aurkeztu eta azaltzean ordena eta argitasuna exijitu behar dira; eta jarrera profesionala eta aktiboa bultzatu behar da datuak ikertu eta bilatzeko, eta horiek eta lortu direnko iturburua aurkezteko ere.

Bigarren zatia: Zati honen hasiera, aurrekoa bezala, teorikoa izan daiteke. Hortaz, aurreko zatian egindako gomendioak, ikus-entzunezko materiala erabiltzeari dagokionez, zati honetarako ere balio dute.

Pertsonen eta ingurumenaren segurtasunari buruzko araudiaz aritzean, ariketa teorikoak egitea gomendatzen da, ikasleek materiala mantendu eta biltegitratzean egon litezkeen arriskuak identifika ditzaten, eta norbera eta ingurumena babesteko egokiak iruditzen zaizkien neurriak planteatzen. Prebentzioaren inguruko zati teorikoarekin bukatzeko, ibilgailua berrogeialdian jartzera behartzen duten egoerei eta tripulazioak halakoetan egin beharrekoari buruz hitz egin daiteke. Jakina, arriskuen prebentzioari eta horiek gutxienera murrizteari buruzko eduki horiek sistematikoki aplikatu beharko dira gelako jardura guztietan. Babes- eta segurtasun-ekipoen erabilera zuzena praktikatu eta ekipo bakoitza erabiltzeko argibideak landu beharko dira.

Garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko tekniketarako, funtzionatzen duten gailuekin, eta dagokion lanaren berezko material eta tresnekin praktikak egin beharko dira; horrela, material eta produktu bakoitzerako sistema egokienak identifikatzen joateko.

Osasun-lekuari buruzko aurkezpenean, komeni da anbulantzia bat izatea, ikasleek hura zuzenean ezagutu ahal izan dezaten. Azpimarratu behar da eremuaren barruan norbera babestearen beharra, bereziki ibilgailua martxan dagoenean. Segurtasun-sistema pasiboak (eserlekuak; gerrikoak; tiraderak eta armairuak ixteko sistemak...) nola erabili xehetasunez erakutsi eta ikasiko da.

Modu praktikoan, materiala banatu eta antolatzeari buruzko araudia azaldu daiteke, bai eta garbitu, desinfektatu eta biltegitratzeko moduak ere, lehen adierazitako

sekuentziazioari jarraituz, hau da: A (aire-bidea), B (arnasketa/aireztapena), C (zirkulazioa)...

Praktika esparru ireki batean egin daiteke, anbulantzia erabilita, edota praktiketako gela batean, anbulantziako altzarien itxurak egingo dituzten altzariak ipinita. Eskola bakoitza amaitzean, hondakinak tratatu, eta erabilitako instalazioak garbitu eta txukunduko dira.

Hirugarren zatia: Zati teorikoarekin batera (osasungintzako dokumentuak eta osasungintzaz bestelakoak, datuak babestearen inguruan indarrean dagoen legeria, isilpekotasuna... azaltzea), dokumentuak bete, bideratu eta gorde behar dira, indarrean dagoen araudia aplikatuta. Hainbat erakundetako benetako dokumentu-ereduekin lan eginda, suposatutako kasuak planteatu daitezke, horiek bideratzeko.

Azkenik, edozein kasutan, ikerketarako eta kalitate-bermerako dokumentazioak duen garrantzia azaltzea proposatzen da. Horretarako, jarduteko moduan hutsuneak antzemango direneko suposizioak azaldu daitezke, zein hobekuntza egin beharko liratekeen proposatzearen.

Kontu berezia izan behar da ikasleen jarrerak lantzean (arreta handia, zehaztasuna, garbitasuna...), dokumentuak bete eta erabiltzeko garaian.

Laugarren zatia: Zati honetan teoria sinpleki jorra daiteke, gaiak aztertuz baina horietan sakondu gabe, kalitateari buruzko kontzeptu oinarrikoenak azaltzearen. Era berean, modulu honetan bildutako edukiei dagokienez, kalitatea aztertzeko ariketa teoriko-praktikoak tartekatzea proposatzen da.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Ibilgailuaren osasun-zuzkiduraren oinarriko mantentze-lanak egitea:
  - Ibilgailu motak eta horien ezaugarriak identifikatzea.
  - Osasungintzako eta osasungintzaz bestelako materiala identifikatu eta sailkatzea.
  - Fabrikatzaileen gomendioak interpretatzea.
  - Ekipoen funtzionaltasuna egiaztatzea, komunikazio-sistemak barne direla.
  - Katastrofe baterako berezko materiala identifikatzea.

- ✓ Ibilgailuaren osasun-zuzkidura materialeko izakinak kontrolatzea:
  - Biltegiatzearen ezaugarriak eta beharrak identifikatzea.
  - Biltegi-fitxak eta inbentarioak prestatzea.
  - Biltegia kontrolatzeko informatika-sistemak erabiltzea.
  - Materiala eta produktuak antolatu eta biltegiatzea.
  - Eskabideak egitea.
  - Osasun-materiala biltegiatzean segurtasun- eta higiene-arauak aplikatzea.

- ✓ Garbitu, desinfektatu eta esterilizatzeko teknikak aplikatzea:
  - Materialak eta tresneria garbitu, desinfektatu eta esterilizatzea.
  - Osasun-lekua garbitzea.
  - Garbitu, desinfektatu, esterilizatu eta egokitzeko prozesuetan norbera babesteko sistemak erabiltzea.
  - Arrisku biologiko ohikoenak identifikatzea.
  - Ingurumena babesteko araudia identifikatzea.

- ✓ Bere konpetentziako osasun- eta administrazio-dokumentazioa betetzea:
  - Dokumentazio klinikoa eta ez-klinikoa identifikatzea.

- Dokumentuak eta txostenak betetzea, batez ere laguntzakoak, oinarrizko bizi-euskarriko maniobreakin eta kanpoko desfibrilazio erdiautomatikoarekin lotuta.
  - Erreklamazio-orriak eta eramateari uko egiteko dokumentuak betetzeko aholkularitza.
  - Osasungintzari, pazientearen eskubideei, betebeharrei eta autonomiari, eta datuak babesteari buruz indarrean dagoen legeria Estatukoa eta autonomikoa interpretatzea.
  - Osasun-terminologia zuzen erabiltzea.
  - Dokumentuak bideratzea.
- ✓ Kalitate-bermea aztertzea:
- Indarrean dagoen legeria interpretatzea.
  - Esku hartzeko fase bakoitzean kalitate-irizpideak aplikatzea.
  - Kalitatea kontrolatzeko tresna gisa osasun-dokumentazioa erabiltzea.
- ✓ Laneko arriskuen prebentzioa:
- Baldintzak mantentzean eta biltegitratzean dauden arriskuak identifikatzea.
  - Norbera babesteko ekipamendua eta bestelako segurtasun-elementuak identifikatu eta erabiltzea.
- ✓ Ingurumen-babesa:
- Osasun-hondakinak kudeatzea, eta horiek bildu eta ezabatzeko sistemak erabiltzea.
  - Garbiketarako erabiltzen diren material eta produktu toxikoak eta urragarriak garbitu eta desinfektatzeko soluzioak erabili, biltegitratu eta ezabatzea.

4. lanbide-modulua

HASIERAKO OSASUN LAGUNTZA LARRIALDI EGOERETAN

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan
Kodea:	0055
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	231 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun- eta laguntza-prozedurak (Lanbide Heziketako irakasle teknikoak)
Modulu mota:	Konpetentzia-atal hauei lotuta dago: UC0070_2: Pazienteari oinarrizko bizi-euskarria eta bizi-euskarri aurreraturako laguntza ematea UC0361_2: Biktima anitzei hasierako osasun-laguntza ematea
Helburu orokorrak:	3.a / 4.a / 5.a / 15.a / 16.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Bizi-arriskuaren zeinuak antzematen ditu eta pazientearen egoerarekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Aire-bideen iragazkortasuna egiaztatzeko prozedurak deskribatu ditu.
- Aireztatzeko/oxigenatzeko funtzionamendu-baldintza egokiak identifikatu ditu.
- Odoljariorik izanez gero jarduteko prozedurak deskribatu eta gauzatu ditu.
- Pazientearen konorte-maila ebaluatzeko prozedurak deskribatu ditu.
- Bizi-konstanteak hartu ditu.
- Bizkortzeari buruzko nazioarteko koordinazio-batzordeak (ILCOR) ezarritako protokoloaren arabera jardun-sekuentzia identifikatu du.
- Segurtasunez jardun du, bere buruarekin konfiantza erakutsita.

2. Oinarrizko bizi-euskarriko teknikak aplikatu eta deskribatzen ditu, eta lortu beharreko helburuarekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Bihotz-biriketako bizkortze oinarrizkoaren eta tresna bidezkoaren funtsak deskribatu ditu.
- Aire-bidea zabaltzeko teknikak aplikatu ditu.
- Aireztapen-euskarriko teknikak aplikatu ditu.
- Zirkulazio-euskarriko teknikak aplikatu ditu.
- Kanpoko desfibrilazio erdiautomatikoak egin du.
- Bizkortze ondoko neurriak aplikatu ditu.
- Segurtasunerako eta norberaren babeserako arauak eta protokoloak aplikatu ditu.

3. Biktimak sailkatzeko irizpideak aplikatzen ditu. Horretarako, dauden baliabideak larritasunarekin eta biziraupenerako probabilitatearekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Triajearen kontzeptua definitu du.
- Lehen eta bigarren triajeen helburuak azaldu ditu.
- Hasierako triaje-metodoak azaldu eta jardunbide-funtsaren arabera sailkatu ditu.
- Biktimen lehen sailkapena egiteko triaje-metodo sinple bat aplikatu du.
- Triaje-txartelen kodeketa eta egitura deskribatu ditu.
- Biktimak identifikatzeko metodoak deskribatu ditu.
- Biktimak ebakutzeko lehentasunak ezarri ditu eta garraiobide egokia hautatu du.
- Erabakiak azkar hartu ditu.

4. Biktima anitzei arreta egiteko ekintza terapeutikoak sailkatzen ditu. Horretarako, horiek lesio nagusiekin lotzen ditu, gertaera motaren arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- Esku-hartzearen esparrua identifikatu du.
- Laguntza-prozesuari ekiteko informazioa baloratu du.
- Katastrofeetako medikuntzaren helburu terapeutiko orokorrak deskribatu ditu.
- Laguntzaren sektorean gauzatzen diren ekintza terapeutikoak azaldu ditu.
- Katastrofearen jatorria mekanismo "lesionagarriekin" lotu du.
- Katastrofe motaren araberako lesio nagusiak deskribatu ditu.
- Biziraupen-katea eta kate-maila bakoitzaren erabilgarritasuna zehaztu ditu.
- Jasotako informazioa esku hartzeko prozedurarekin lotu du.

c) Edukiak

BIZI ARRISKUAREN ZEINUAZ EZAGUTZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Bizi-konstante fisiologikoak identifikatzea. - Larritasun-zeinuak identifikatzea. - ABCD oinarrizko balorazioa egitea. - Ekipamenduarekin eta ekipamendurik gabe bizi-konstanteak hartzea. - Konorte-maila ebaluatzea. - Larriak izan daitezkeen odoljarioak identifikatzea. - Miaketa- eta balorazio-protokoloak interpretatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arnas aparatuaren fisiopatologia. - Zirkulazioaren fisiopatologia. Bihotz- eta arnas gelditzea. - Odoljarioak. Sailkapena. Zeinuak eta sintomak. Shock hipobolemikoa. - Fisiopatologia neurologikoa. Konorte-mailaren asaldurak. - Bizi-arriskua pertsona helduarengan, haurrengan eta bularreko umeengan. Zeinuak eta sintomak. - ABCD oinarrizko balorazioa. "A" (aire-bidea zabaltzea), "B" (aireztapena), "C" (zirkulazioa), "D" (balorazio neurologikoa). - Bizi-konstanteak hartzeko teknikak. - Miaketa- eta balorazio-protokoloak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Zorroztasuna alarma-zeinuak baloratzean, zentro koordinatzaileari datuak jakinaraztean eta datuak erregistratzean.

	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna ABCD oinarrizko balorazioa egitean. - Enpatia pazientearengana hurbiltzean eta hura tratatzean. - Arreta pazientearen eskubideak eta intimitatea babesteko (araudia). - Segurtasun- eta higiene-arauak zorrotz errespetatzea. - Segurtasunez jardutea eta pazienteari konfiantza ematea.
--	---

ONARRIZKO BIZI EUSKARRIKO TEKNIKAK APLIKATZEA

<p>prozedurazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bihotzaren eta arnasaren gelditzearekin edo perigelditzearekin lotutako larrialdiak identifikatzea. - Arnas gelditzea, eta bihotz- eta arnas gelditzea identifikatzea. - Biziraupen-katea abiaraztea. - BBOB + KDA teknikak gauzatzea. - Kanpoko desfibriladore erdiautomatikoak (KDA) erabiltzea. - Aire-bidea zabaltzeko teknikak gauzatzea. - Aireztapen-teknikak gauzatzea. - Kanpoko bihotz-masajeko teknikak gauzatzea. - Zauriak garbitu eta desinfektatzeko teknikak aplikatzea. - Pazienteak jarrera egokietan ipintzea. - Odoljarioak kontrolatzeko teknikak aplikatzea. - Ez bizkortzeko edo maniobra horiek gelditzeko egoerak identifikatzea.
-----------------------	---

<p>kontzeptuzkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Biziraupen-katea. - Bihotz- eta arnas gelditzearen fisiopatologia. - Aire-bidearen iragazkortasuna. Aire-bidea zabaltzeko eskuzko teknikak. Helduengan eta haurrengan aire-bidetik buxadura kentzeko teknikak. Aire-bidea gailu orofaringeoeekin zabaltzea. - Aireztapen eta oxigenoterapia-teknikak. Aireztapen-euskarrirako jarraibideak. - Oinarrizko bihotz-elektrofisiologia. Gelditze-erritmoak. - Bihotz-biriketako oinarrizko eta tresna bidezko bizkortzea (BBOB). Teknikak. Ekipoak. Arretak. Bizkortzeari buruzko nazioarteko koordinazio-batzordearen (ILCOR) azken gomendioak. - Kanpoko desfibrilazio erdiautomatikoak (DEA). Teknika. Egoera bereziak. Informazio-prozedurak. Legeria. Egiatzena. - Odoljarioak dituzten pazienteentzako hasierako laguntza. Hemostasia. - Bizkortze ondoko neurriak. Oharpenak. Ez bizkortzeko egoerak. - Norbera babesteko eta segurtasuneko arauak eta protokoloak.
-----------------------	--

<p>jarrerazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Interesa pazientearen eskubideak eta intimitatea babesteko. - Zorroztasuna datuak eta informazioa erregistratzean. - Azken gomendioetan egunean egoteko interesa. - Pazienteen heriotza-prozesuei buruzko legeria zorrotz errespetatzea. - Segurtasun eta higieneari buruzko arauak eta protokoloak zorrotz errespetatzea.
---------------------	--

BIKTIMAK SAILKATZEA

<p>prozedurazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Biktimak sailkatzeko teknikak aplikatzea. - Biktimen triajea SHORT eta/edo START metodoen arabera egitea. - Triaie-txartelak erabiltzea. - Ebakuazio-sistemak antolatzea (lehentasunak ezartzea, garraioa aukeratzea...), biktimen ezaugarrien arabera. - Koordinazio-zentroari gertaeren berri ematea.
-----------------------	---

kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Biktima anitzeko istripuak edo gertakariak (BAI edo BAG). - Triajea. Segurtasun-eremuak BAG batean (eremu hotza, epela eta beroa). Triajearen helburuak. - Oinarrizko bizi-euskarriaren (OBZ) eginkizunak BAG edo BAI bateko triajea. - Hasierako triaje-metodoak. Sailkapena honen arabera: jarduteko aukerak, agertokiko segurtasuna, ingurune landatarra edo hiritarra eta gertakariaren tipologia. - Lehen eta bigarren triajea. Triaje-postua. - Larritasun-irizpideen arabera baloratu eta sailkatzeko metodoak, eskuragarri dauden baliabideekin lotuta. SHORT eta START metodoak. - Larritasunaren arabera biktimak etiketatzeko teknikak. Triajerako zintak eta txartelak. Kodetzea eta egitura. - Ohiko triajerako salbuespenak (hipotermia, tximistak botatzea, etab.).
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Zorroztasuna datuak erregistratzean eta triaje-txartelaren fitxak zaintzean. - Moldagarritasuna biktima bakar batentzako laguntza-protokoloak aldatzeko, BAG bati aurre egin ahal izateko. - Aginte-katea bere gain hartzea. - Gorpuzkien edo hildakoen nortasuna, identitatea eta irudia zaintzeko errespetu zorrotza. - Segurtasun- eta higiene-arauak zorrotz errespetatzea. - BAG edo BAI baterako azken gomendioetan egunean egoteko prestasuna. - Erabakiak azkar hartzea.

BIKTIMA ANITZEN ARRETARAKO EKINTZA TERAPEUTIKOAK SAILKATZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Urgentzia edo larrialdi indibidualeko prozedurak eta BAG edo BAI prozedurak zein egoeratan aplikatu behar diren identifikatzea. - BAG edo BAI batean esku hartzeko arloak eta horien eginkizunak identifikatzea. - Katastrofe motaren arabera litezkeen ereduazko lesioak adieraztea. - BAG edo BAI batean esleitutako arloaren arabera teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Urgentzia eta larrialdia. Urgentzien eta larrialdien sistema integrala (LSI). Motak. - Ospitaleaurreko dekalogoak. Faseak. - Katastrofeetako medikuntza. Helburu terapeutikoak. - Lesio-mekanismoak katastrofe motaren arabera. - Erreskate-, sorospen- eta oinarri-eremuak. Deskribapena. Helburu terapeutikoak. Osasun-laguntzako postua (OLP). - Ebakuazio-noriak. Aginte-postu aurreratua (APA). Errefortzuko ibilgailuak eta ekipak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Moldagarritasuna biktima bakar batentzako laguntza-protokoloak aldatzeko eta BAG edo BAI bati aurre egin ahal izateko. - Osasun-larrialdiak koordinatzeko zentroaren eta aginte-katearen jarraibideak betetzea. - Segurtasun- eta higiene-arauak zorrotz errespetatzea. - BAG eta BAI baterako azken gomendioetan egunean egoteko prestasuna. - Erabakiak azkar hartzea.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziakia

Lehen bi multzoak hasieran egin behar dira, ardatz nagusia izango direlako bakarka gaixotasun edo istripu bat duen edozein pazienteri laguntzeko. Horietan ikasitako informazioa beste multzo batzuk garatzeko erabili behar da.

2) Alderdi metodologikoak

Prestakuntza-eskema, batez ere lehen bi multzoetan, normaltasun fisiologikoko egoera hasiera batean ezagutzan oinarritzen da; bigarren aldi batean, bestelako anormaltasun-egoerak edo egoera patologikoak identifikatu eta horiei aurre egin ahal izateko. Esaterako, "biziraupen-kate" edo "lehen mailako balorazio" kontzeptuek oso argi geratu behar dute, erabilgarritasun handiko tresnak baitira, kurtsoan zehar behin eta berriz aterako direnak.

Prestakuntzari ekiteko, unitate didaktiko bakoitzean edukien aurkezpen teorikoa egin daiteke. Dena den, batez ere prestakuntza praktikoa denez, pertsonen zaintzarekin zuzenean lotutakoa, jarduera praktikoekin batera eman beharra dago. Jarduera praktikoa lantegietan egingo dira, egoerak simulatuta. Egoera horietan, pertsona batzuek profesional gisa eta beste batzuek litezkeen biktima gisa jardungo dute.

Teknika jakin batzuetan trebatzeko (adibidez, pultsua eta arnasketa hartzea, aire-bidea zabaltzea, eskuz eta gailuen bidez, BBBa eta KDA...), manikiak erabil daitezke. Horien bidez, ikasgelako kideekin simulatzen zaila den errealismoa lor daiteke. Haur-, nerabe- eta heldu-formatuko manikiak izan behar dira, banaka erabiltzeko, eta formatu kolektiboko beste batzuk ere, 10 lagun inguruko taldeetan oinarritako BBBan trebatu ahal izateko.

Jarduera praktikoa behar adina aldiz errepikatu behar dira horietan arintasuna eta trebetasuna lortzeko. Kasu batzuetan denbora neurtuko da, eta jarduerak denbora egokian egitea lortu arte errepikatuko dira.

Teknika behar bezala ikasi, eta behar adinako arintasuna eta trebetasuna hartu ondoren, eszenak, kasu batzuetan behintzat, egoera konplexuagoen antza hartuko duten moduan ezaugarritu behar dira. Adibidez, errepide batean edo eroritako eraikin batean istripua izan duten zenbaitentzako arreta irudika daiteke, biktima anitzentzako arreta simulatzen saiatzeko.

Ikasgelan eta kanpoan egingo dira, simulatutako egoera ahalik eta errealistena izango den moduan, batez ere biktima anitzeko egoeretan. Biktima anitzen kasuak simulatzeko, ikastetxeko ikasgelak, korridoreak eta jolastokia erabil daitezke, benetako agertoki baten eskalako eremua balitz bezala. Bertan, ikasleek eremu bakoitzaren ezaugarriak eta beharrak, eta horietan garatu beharreko ekintzak hitzez adieraziko dituzte. Praktikatzeko beste modu bat "hondar-kaxako praktika" izenekoa da. Horretarako, paperez estalitako mahai bat behar da. Bertan, irakasleak errotuladorez ustezko istripu-agertoki bat marraztuko du, eta pertsonen, ibilgailuen eta eraikinen miniaturazko irudiak ipiniko ditu, ikasleek planteatutako egoera ebatz dezaten.

Simulazioekin eta suposatutako kasuekin lan egiteak ez du ekarri behar bidezko jarrerak alde batera uztea. Horiek (adibidez, eskularruak sistematikoki erabiltzea edo azkar esku hartzea) betiere exijitu beharko dira ikaskuntza finkatzeko.

Benetako egoeretan profesionalen jarduna erakutsiko duten irudiak emateak lagundu egin dezake pertsona horien lanbide-konpetentzia ulertzen. Irudi horien gainean, jardunbidea, beste profesionaletikiko lankidetzak, agertokia, etab. azter daitezke.

Protokoloak eta jarraibideak erabiltzea oso ohikoa da lanbidearen jardunean. Egungo ereduak erabili behar dira, eta sarritan.

BBB+KDAko prestakuntza (gutxienez zortzi ordu) eta bihotz-patologiakoa amaitu ondoren, ikasleak ebaluatuko dira eta, hala badagokio, agintaritzak eskudunak KDA erabiltzeko akreditatuko ditu.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Lehen mailako balorazioak egitea. ABCD balorazioa.
- ✓ Parametroak neurtzea (adibidez, pultsoa, tenperatura eta arteria-presioa).
- ✓ Larritasun-zeinuak antzematea eta hasierako balioespenak egitea.
- ✓ Oinarrizko aireztapen-euskarriko teknikak aplikatzea.
- ✓ BBBa egitea.
- ✓ BBB+KDA egitea.
- ✓ Odoljarioen aurrean hemostasia egitea eta jarrera-neurriak hartzea.
- ✓ Benetako egoeretan, urgentzia indibidual eta kolektiboetako arriskuak aztertzea.
- ✓ Triajeak egitea. Biktimak sailkatzea. Triajeko zintak edo txartelak maneiatzea.
- ✓ Triaje-eremuak identifikatu eta antolatzea.
- ✓ Biktimen ebakuazioa antolatzea.
- ✓ Kasuak berrikustea, erroreak antzemateko.

5. lanbide-modulua

OSASUN LAGUNTZA BEREZIA LARRIALDI EGOERETAN

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan
Kodea:	0056
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	252 ordu
Kurtoa:	2.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun-prozesuak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea) Diagnostiko klinikoko prozesuak eta produktu ortoprotesikoak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea)
Modulu mota:	Konpetentzia-atal honi lotuta dago: UC0070_2: Pazienteari oinarritzko bizi-euskarria eta bizi-euskarri aurreraturako laguntza ematea
Helburu orokorrak:	6.a / 16.a / 17.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Osasun-taldeari bizi-euskarri aurreratuan laguntzeko lanak egiten ditu eta horiek larrialdiko patologiekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Larrialdietako materiala identifikatu du.
- b) Ekipo elektromedikoen erabilgarritasuna, funtzionamendua eta erabilera deskribatu ditu.
- c) Ekipoak eta materialak larrialdi-egoeren arabera sailkatu ditu.
- d) Aire-bidea isolatzen lagundu du.
- e) Aireztapen mekanikorako beharrezko materiala hautatu du.
- f) Zain-bidea kanalizatzen lagundu du.
- g) Monitorizazioko materiala eta ekipoak hautatu eta prestatu ditu.
- h) Erregistro elektrokardiografikoa egiteko materiala eta ekipoak hautatu eta prestatu ditu.
- i) Pultsioximetria bidez, pazientearen oxigeno-asetasuna zehaztu du.

2. Larrialdiko sendagaiak prestatu eta emateko lanak egiten ditu. Horretarako, zehaztapen farmazeutikoak interpretatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Gehien erabiltzen diren larrialdiko sendagaiak identifikatu ditu.
- b) Osasun-larrialdiko egoeretan sendagaien indikazioak aztertu ditu.
- c) Gehien erabiltzen diren sendagaien ondorio kaltegarriak zerrendatu ditu.
- d) Sendagaiak emateko bideak zerrendatu ditu.
- e) Emateko bidearen arabera prestatu ditu sendagaiak.

- f) Sendagaiak emateko lanak entrenamenduko manikiekin egin ditu.

3. Traumatismoen eta bestelako agente fisikoen ondoriozko lesioak dituzten pazienteei arreta eskaintzeko prozedurak aplikatzen ditu. Horretarako, jardun-protokoloak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Istripu baten ondorengo heriotza-tasaren puntak azaldu ditu.
- Istripua izan duenaren lehen eta bigarren mailako balorazioa egiteko prozedurak deskribatu ditu.
- Istripuen biomekanika kontuan izanda lesioak identifikatu ditu.
- Hesgailuak jartzeko moduak deskribatu ditu, eta horiek dagokien eginkizunarekin lotu ditu.
- Hesgailuak lesioaren kokalekuaren arabera jarri ditu.
- Zauriak garbitu eta desinfektatzeko protokoloak aplikatu ditu.
- Bestelako agente fisikoen (erradiazioak, elektrizitatea, izozteak) ondoriozko lesioak dituen paziente baten aurrean hasierako zaintzetan aritu da.
- Erredurak horien sakoneraren eta hedaduraren arabera sailkatu ditu.

4. Agente kimikoen eta biologikoen ondoriozko lesioak dituzten pazienteei arreta eskaintzeko prozedurak aplikatzen ditu. Horretarako, jardun-protokoloak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Agente toxikoak sailkatu ditu.
- Agente toxikoak horien ondorio kaltegarriekin lotu ditu.
- Agente toxikoaren mota eta kantitatea, eta sartze-bidea kontuan izanda, intoxikatutako paziente baten aurrean hartu beharreko hasierako neurriak deskribatu ditu.
- Agente biologikoak sailkatu ditu.
- Eraginpean jartzeko bideak eta horien bitartez sortzen diren lesioak zein diren adierazi du.
- Biosegurtasuneko materialen erabilgarritasuna zehaztu du.
- Deskontaminazio-teknika deskribatu du.
- Animalien ziztaden eta hozken zeinuak eta sintomak identifikatu ditu.

5. Larrialdiko patologia organikoa duten pazienteei arreta eskaintzeko prozedurak aplikatzen ditu. Horretarako, jardun-protokoloak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Larrialdiko patologia kardiobaskularra deskribatu du.
- Larrialdi kardiobaskularretarako jardun-protokoloak aztertu ditu.
- Larrialdiko arnas patologia deskribatu du.
- Arnas larrialdietarako jardun-protokoloak zehaztu ditu.
- Larrialdiko patologia neurologikoa deskribatu du.
- Larrialdi neurologikoetarako jardun-protokoloak aztertu ditu.

6. Berehalako erditze-egoeretan parte hartzen du. Horretarako, haurdunaren sintomak aztertu eta jardun-prozedurak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Erditzearen faseak zerrendatu ditu.
- b) Berehalako erditzearen zeinuak deskribatu ditu.
- c) Erditzean laguntzeko maniobrak identifikatu eta aplikatzen ditu, kanporatzeko eta haurrundokoa botatzeko faseetan.
- d) Jaioberriarentzako eta amarentzako hasierako zaintzak identifikatu ditu.
- e) Infekziorik ez agertzeko higiene-printzipioak identifikatu ditu.
- f) Erditzearen bilakaeran izaten diren konplikazioak antzeman ditu.

c) Edukiak

BIZI EUSKARRI AURRERATUKO TEKNIKAK APLIKATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdietako materiala identifikatzea. - Larrialdi-egoera desberdinetarako materiala sailkatzea. - Aire-biderako, aireztapen mekanikorako, monitorizaziorako eta datuak erregistratzeko protokoloak aplikatzea. - Oxigeno-hornidura mantendu, kalkulatu eta berritzea. - Pultsimetria bidez oxigeno-asetasuna zehaztea. - Monitorizazioak egitea. - Eskuzko desfibrilazioarekin, kardiobertsioarekin eta kanpoko taupada-markagailuarekin laguntzea. - Pediatrian bizi-euskarri aurreratuko teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdietako materiala eta ekipamendua. Elektromedikuntzako ekipoak. - Aire-bidea isolatzea. BEA bizi-euskarri aurreraturako teknika eta lankidetzak. - Oxigeno sendagarria. Oharpenak. Emateko gailuak. Dosiak kalkulatzeko sistemak. - Aireztapen mekanikorako materiala eta teknika. Lankidetzak-protokoloa. - Oxigeno-asetasuna. Pultsioximetria. - Zain-bidea kanalizatzeko teknikak. Pertsonalaren eginkizunak. Lankidetzak-protokoloa. - Monitorizazioa. Materiala eta ekipoak. - Eskuzko desfibrilazioa. Kardiobertsioa eta kanpoko taupada-markagailua. Erregistro elektrokardiografikoa. - Hemostasiarako teknikak. - Bizi-euskarri aurreratuko teknikak pediatrian.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Behatu eta antolatze gaitasuna. - Talde-lanarekiko interesa. - Taldekide bakoitzaren lana eta eginkizunak bereizteko gaitasuna. - Trebetasuna tresneria elektronikoa eta mekanikoa maneiatzean.

LARRIALDIKO SENDAGAIK EMATEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Talde terapeutikoetan sendagaiak identifikatzea. - Emateko bidearen arabera sendagaiak prestatzea. - Sendagaiak emateko teknikak aplikatzea. - Legeria interpretatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdiko sendagaiak. Oharpenak. Sendagaiak emateko bideak. Ondorio kaltegarriak. - Sendagaiak prestatzeko teknikak. Materialak. Ohiko akatsak horiek prestatu eta ematean. Arretak.

	- Sendagaiak emateko teknikariari buruzko legeria eta konpetentziak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua sendagaia maneiatzean. - Lan koordinatu eta hierarkizaturako prestasuna. - Legeriaren jarraipenarekiko interesa.

OSASUN LAGUNTZA TRAUMATISMOEN ETA BESTELAKO AGENTE FISIKOEN ONDORIOZKO LESIOETAN	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Traumatizatuen lehen eta bigarren mailako balorazioan protokoloak aplikatzea. - Lesioen biomekanika kontuan izanda horiek identifikatzea. - Oinarrizko hesgailu-loturak eta sendaketak egitea. - Zauriak garbitu eta desinfektatzeko protokoloak aplikatzea. - Odoljarioak kontrolatzeko teknikak aplikatzea. - Paziente mota hauei laguntzeko protokoloak aplikatzea: <ul style="list-style-type: none"> • Erredurak izan dituzten pazienteak. • Izozketak izan dituzten pazienteak. • Leherketa bat jasan duten pazienteak. • Elektrizitateak sorrarazitako lesioak dituzten pazienteak. • Kutsadura erradioaktiboa duten pazienteak.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Lesio traumatikoak. Urrezko ordua. Heriotza-tasaren puntak. Politrauma eta polikontusioa. - Istripuen biomekanika. Lesio motak. - Jardun-protokoloak istripua izan duenaren lehen eta bigarren mailako balorazioan. - Hesgailuak jartzeko teknikak. Oharpenak. Motak. - Zauriak garbitu eta desinfektatzeko teknikak. Protokoloak. Larruzaleko lesioak zaindu eta maneiatzea. - Odoljarioak kontrolatzea. - Osasun-laguntza eta jardun-protokoloak kasu hauetan: <ul style="list-style-type: none"> o Leherketaren ondoriozko lesioak. o Beroaren edo hotzaren ondoriozko lesioak. Erredurak. Bero-kolpea. Hipertermia. Hipotermia. Izozketa. o Elektrizitatearen ondoriozko lesioak. Lesio elektrikoaren faktore erabakigarriak. Lesio-mekanismoak. Asaldura patologikoak kokalekuaren arabera. o Erradiazioen ondoriozko lesioak. Kutsadura. Altxatzea. Irradiazioa. Babes-neurriak. Deskontaminazioa.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Behatu eta antolatze gaitasuna. - Ordena eta lehentasunak ezartzeko gaitasuna. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua traumatizatu maneiatzean eta beste agente fisiko batzuen aurrean. - Zorroztasuna alarma-zeinuak baloratzean, zentro koordinatzaileari informazioa jakinaraztean eta datuak erregistratzean.

OSASUN LAGUNTZA ERAGILE KIMIKOEN ETA BIOLOGIKOEN ONDORIOZKO LESIOETAN

<p>prozedurazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Agente toxikoak eta biologikoak identifikatzea. - Agente kimikoek edo biologikoek edota animalien zitzadetek edo hozkadek erasandako pazienteen zeinuak eta sintomak identifikatzea. - Biosegurtasuneko materialak eta protokoloak erabiltzea. - Deskontaminatu eta desinfektatzeko teknikak aplikatzea. - Paziente hauei hasierako laguntza emateko protokoloak aplikatzea: <ul style="list-style-type: none"> o Intoxikatutako pazienteak. o Infektatu eta/edo kutsatutako pazienteak. o Animalien zitzadetek eta hozkadek eragindako lesioak dituzten pazienteak.
<p>kontzeptuzkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Agente kimikoak. Sailkapena. Sarbideak. Lesioak. Ondorio kaltegarriak. - Intoxikatutako pazienteak ebaluatzeko teknikak. Jardun-protokoloak. - Agente biologikoak. Sailkapena. Eraginpean jartzeko bideak. Sortzen dituzten lesioak. Kutsatze-mekanismoak. - Biosegurtasuneko materialak. - Deskontaminatu eta desinfektatzeko teknikak eta ekipoak. - Infektatu eta/edo kutsatutako pazienteak ebaluatzeko teknikak. Jardun-protokoloak. - Animalien zitzadetek eta hozkadek eragindako lesioak. Esku hartzeko protokoloak.
<p>jarrerazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Behatu eta antolatze gaitasuna. - Lehentasunak ezartzea eta protokoloak aplikatzea. - Zorroztasuna alarma-zeinuak baloratzean. - Zorroztasuna zentro koordinatzaileari informazioa jakinaraztean eta datuak erregistratzean. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua arrisku-egoerak maneiatzean.

OSASUN LAGUNTZA LARRIALDIKO PATOLOGIA ORGANIKOAREN AURREAN

<p>prozedurazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Patologia organikoak identifikatzea. - Prozesu kardiobaskularretan, arnasakoetan eta neurologikoetan alarma-zeinuak identifikatzea. - Kodeen terminologia identifikatzea. - Larrialdiko patologia organikoen aurrean jardun-protokoloak aplikatzea.
<p>kontzeptuzkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdiko patologia kardiobaskularra. Kardiopatia iskemikoa. Bihotz-gutxiegitasuna. Jardun-protokoloak. SKA (sindrome koronario akutua) kodea. - Larrialdiko arnas patologia. Biriketako gaixotasun buxatzaile kronikoa (BGBK). Asma bronkiala. Arnas sindrome akutua (ASA). Hegazti-gripea. - Jardun-protokoloak. - Larrialdiko patologia neurologikoa. Istripu baskular zerebrala (IBZ). Konbultsioak. Koma. Konorte-maila baloratzeko eskalak. Glasgow eskala. AHMEE (alerta, hitzezkoa, mina, ez du erantzuten) eskala. Jardun-protokoloak. ICTUS kodea.
<p>jarrerazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Behatzeko, lehentasunak ezartzeko eta protokoloak aplikatzeko

	<p>gaitasuna.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua arnasaren bidez kutsatzen diren patologiak maneiatzean. - Enpatia-gaitasuna pazientearekin eta familiakoekin. - Zorroztasuna alarma-zeinuak baloratzean. - Zorroztasuna zentro koordinatzaileari informazioa jakinaraztean eta datuak erregistratzean.
--	--

HASIERAKO LAGUNTZA BEREHALAKO ERDITZEAN	
<p>prozedurazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Erditzearen faseak identifikatzea. - Konplikaziorik gabeko erditze batean berehala laguntzeko teknikak aplikatzea. - Konplikazioak dituen erditze batean berehala laguntzeko teknikak aplikatzea. - Erditzean infekzioei aurrea hartzeko higiene- eta profilaxi-neurriak aplikatzea.
<p>kontzeptuzkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Erditzea. Faseak. Berehalako erditzearen zeinuak eta sintomak. Kanporatzeko eta haurrondokoa botatzeko faseak. - Erditzean laguntzeko maniobrak. - Erditzean infekzioei aurrea hartzeko higiene- eta profilaxi-printzipioak. - Konplikazioak erditzearen bilakaeran. - Jaioberriarentzako eta erdiberriarentzako hasierako laguntza.
<p>jarrerazkoak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zaintzak emateko eta horien jarraitutasunari eusteko ardura. - Enpatia pazientearekin eta familiakoekin. - Zorroztasuna erdiberriaren edo erdi-urren dagoenaren intimitatea eta eskubideak babestean. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua erditzean.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Lehen bi multzoak jorratu behar dira lehendabizi; izan ere, bizi-euskarri aurreratua eta larrialdiko sendagaiei buruzko ezagupenak gainerako multzoetan erabiliko baitira.

2) Alderdi metodologikoak

Modulu honetan, ikasleek larrialdietako prozesu fisiopatologiko ohiko eta garrantzitsuenak, eta horietan esku hartzeko protokoloak ere ikasiko ditu. Komeni da eskema komun bati jarraitzea, lehen mailako balorazioari garrantzi berezia emanez, alarma-zeinuak bilatuz eta horiek berehala gauzatu beharreko esku-hartzeekin lotuz.

Ezagupen teoriko ugari modulu da. Irakasleak garrantzi handiena duena (sarritan agertzeagatik nahiz duen larritasunagatik) hautatu eta azpimarratu beharko du, eta garrantzi txikiagoko beste patologia batzuetara okerrez bidera dezaketen beste prozesu batzuekiko desberdintasuna erakutsiko du.

Osasun-agintaritzak berariazko jardun-protokoloak (adibidez, denboraren mendekoak: ictus kodea eta sindrome koronarioaren kodea) abian jartzen ditueneko patologietan, protokolo horiek erabiliko dira lan-tresna gisa.

Prestakuntzari ekiteko, unitate didaktiko bakoitzean edukien aurkezpen teorikoa egingo da eta dagozkion teknikak aplikatuko dira. Horretarako, benetako egoeren simulazioak egingo dira. Horietan, bi lagunek profesional gisa eta beste batzuek biktima gisa jardungo dute. Teknika batzuk (BBB+KDA, oxigenoterapia, aireztapena, erditzeak...) horretarako prestatutako manikiekin egingo dira.

Kasuak errazenetatik zailenetara ordenatuta aurkeztuko dira. Kasu bat praktikan jartzean, irakasleak ez du haren garapena etengo, ikasleak pazientearen bizitza arriskuan jar lezakeen maniobraren bat egiten badu salbu. Kasua amaitzean, irakasleak eta taldeak praktika aztertuko dute, eta esku-hartzean asmatutakoak eta egindako okerrak idatziz jasoko dituzte. Lantegiak ikasgelan eta kanpoan egin behar dira, gertaeraren agertokia ahalik eta errealistena izango den moduan. Kasuak benetako egoera batean bezala garatuko dira, eta gauzak bildu eta garbituko dira, dagozkionaren arabera.

Praktiketan egingo diren kasuen simulazioetan, oinarrizko bizi-euskarriko talde gisa nahiz bizi-euskarri aurreratuko talde gisa jardungo da, eta kasu bakoitzean erabili beharreko teknikak bereiziko dira. Teknika batzuk aplikatzea bere eskumenetik kanpo dagoenean, haien garapena ikastea aintzat hartu behar da. Izan ere, bere eginkizuna laguntzea bada ere, horrek lagundu egingo dio beste pertsona zer egiten ari den hobeto ulertzen eta bere laguntza eraginkorragoa izango da.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Bizi-euskarri aurreratuko teknikan laguntzeko teknikak aplikatzea.
- ✓ Politraumatizatuei lehen eta bigarren mailako balorazioa aplikatzea.
- ✓ Oxigenoterapia aplikatzea gailu desberdinekin, botilak aldatuta, konexioen bidez...
- ✓ Agente fisikoen, kimikoen eta biologikoen ondoriozko kutsadura-egoeretan arriskuak aztertzea.
- ✓ Larrialdiko patologia organikoan protokoloak aplikatzea.
- ✓ Erditze normalean eta patologikoan laguntzea. Jaioberriarentzako eta erdiberriarentzako zaintzak aplikatzea.
- ✓ Eletromedikuntzako tresneria erabiltzea.
- ✓ Emateko bidearen arabera sendagaiak prestatzea eta eskumenen arabera horiek ematea.

6. lanbide-modulua

PAZIENTEAK EBAKUATU ETA LEKUALDATZEA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Pazienteak ebakatu eta lekualdatzea
Kodea:	0057
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	231 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun- eta laguntza-prozedurak (Lanbide Heziketako irakasle teknikoa)
Modulu mota:	Kompetentzia-atal honi lotuta dago: UC0071_2: Pazientea osasun-zentro erabilgarrira lekualdatzea
Helburu orokorrak:	1.a / 2.a / 15.a / 16.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Esku hartzeko espazioak egokitzen ditu. Horretarako, ohiko jardun-inguruneen ezaugarriak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Larrialdi-egoerak sailkatu ditu. Horretarako, biktimentzako eta jardun-taldeentzako arriskuak ebaluatu ditu.
- Segurtasun eta balizajeko metodoak eta materialak deskribatu ditu.
- Gertaeraren esparrua balizatu du.
- Osasun-laguntzaren hasieran dagoen aurretiazko arrisku-egoera identifikatu du.
- Ibilgailurako kokapen eta distantzia egokia hautatu ditu, biktimak eta laguntza-unitatea babesteko.
- Ibilgailuak funtsean egonkortzeko prozedurak aplikatu ditu.
- Ibilgailu, etxebizitza edo lokal baten barruan edota aire zabaleko esparru batean pazientearengana heltzeko metodoak deskribatu eta hautatu ditu.
- Pazientearengana segurtasunez heltzeko ezintasunaren aurrean, erreskate-taldeekin komunikatzeko prozedurak identifikatu ditu.

2. Pazienteak immobilizatzeke eta mobilizatzeke prozedurak aplikatzen ditu. Horretarako, beharrezkoak diren bitarteko materialak eta teknikak hautatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Laguntza-unitateen immobilizatu eta mobilizatzeke bitarteko materialak identifikatu ditu.
- Immobilizazio-metodoak deskribatu ditu, istripua izan duenaren litezkeen lesioak eta istripuaren nondik norakoak kontuan izanda.
- Pazientearen immobilizazio-teknika prebentiboak aplikatu ditu.

- d) Pazienteak gertaeraren lekutik garraio-ibilgailura lekualdatzeko eragiketak egin ditu.
- e) Ohatilaren gainean pazienteari aplikatu beharreko jarrera-neurriak deskribatu ditu.
- f) Laguntza-unitateko ohatilan lekualdatzean pazientearen erosotasun handiagoa ziurtatzeko prozedurak deskribatu ditu.
- g) Lekualdatzean desplazatu eta kaltea sor dezaketen elementu guztiak antzeman eta finkatu ditu.
- h) Soinu-seinaleak erabiltzeko aukeraren, lekualdatzeko gutxi gorabeherako denboraren eta helburu den ospitalearen inguruan pazienteari eta familiakoei eman beharreko informazioa deskribatu du.
- i) Zamak eta pertsonak mobilizatzeko garaian hartu beharreko jarrera-neurriak hartu ditu.

3. Gidatze simulatuko teknikak aplikatzen ditu, eta pazientearen lesioak larriagotzeko arriskua gidatze-estrategiekin lotzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Pazientea helburuko osasun-zentrora lekualdatzeko informazioa identifikatu du.
- b) Ibilbidea pazientearen egoeraren arabera hautatu du.
- c) Hurbiltasunari, bidearen egoerari, trafiko-pilaketari eta baldintza klimatikoei buruzko irizpideak kontuan izan ditu.
- d) Lekualdatze desegokiak pazientearen osasunean izan ditzakeen ondorio organikoak identifikatu ditu.
- e) Indarrean dagoen araudia beteta, zirkuitu itxi batean, gidatzeko, azeleratzeko, desazeleratzeko eta biratzeko maniobrak egin ditu, pazientearen lesioak edo litezkeen bigarren mailako lesioak larriagotzea saihesteko.
- f) Soinu-seinaleen erabilera baloratu du, pazientearen osasun-egoera eta bidearen kondizioak kontuan izanda.
- g) Pazientearen egoera etengabe ebaluatzeko prozesua ezarri du.

4. Pazientea transferitzen du, haren hasierako egoerari, behatutako gorabeherari eta ibilbidean jasotako zaintzei buruzko datuak aztertu ondoren.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Pazientea hartzeko ardura duen irudia identifikatu du.
- b) Pazientea identifikatzeko datuak eta haren balorazioaren emaitza egiaztatu ditu.
- c) Laguntza-zentrorako bidean izandako gorabeherak identifikatu ditu.
- d) Laguntza-zentroarekin komunikatzeko prozedurak identifikatu eta aplikatu ditu.
- e) Hasierako laguntzari eta lekualdaketa buruzko txostena bete du.
- f) Gaixotasunen Nazioarteko Kodeketako sistema (GNK) erabili du pazientearen zeinuetan eta sintometan oinarritutako txostena egitean.
- g) Ospitaleko triajearen arduradunarentzako txostena egin du.
- h) Lekualdaketaekin lotutako informazioa jakinarazteko prozedurak identifikatu eta aplikatu ditu.
- i) Sekretu profesionalarekin lotutako legezko alderdiak zehaztu ditu.
- j) Legezko erantzukizunen motak zehaztu ditu.

c) Edukiak

ESKU HARTZEKO ESPAZIOAK EGOKITZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Eremu seguruak egokitzeko metodoak aplikatzea. - Seinaleztapen, segurtasun eta balizajeko materiala aplikatu eta maneiatzea. - Deskarzerazio eta erreskateetarako oinarrizko metodoak aplikatzea. - Segurtasun-sistemak eta NBEa erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdi-egoerak eta jardun-eremua. - Esku hartzeko eremu seguruak ezartzeko teknikak eta materialak. Kokapena. Seinaleztapena. Balizajea. - Arriskuak. Motak. Ezaugarriak. Prozedurak arrisku nuklear, erradioaktibo, biologiko eta kimikoen (NEBK) aurrean. - Deskarzerazioa eta erreskatea. Materialak eta teknikak. Segurtasun-neurriak. Istripua izan duen ibilgailua egonkortzeko teknikak. Baterako jarduna beste kolektibo batzuekin. - Arriskuak lanbide-jardueran. Norbera babesteko ekipamendua (NBE).
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Etengabeko behaketa eta arreta. - Erantzukizuna itxurazko arriskuak eta arrisku potentzialak baloratzean. - Irmotasuna segurtasun-neurriak eta norbera babesteko ekipamendua erabiltzean. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Ikasteko interesa eta jakin-mina.

PAZIENTEAK IMMOBILIZATU ETA MOBILIZATZEKO PROZEDURAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Immobilizazio-teknikak aplikatzea. - Mobilizazio-teknikak aplikatzea. - Pazienteak kokatzea. - Pazienteak lekualdatzeko teknikak aplikatzea. - Pazienteari eta haren familiakoei lekualdatzeko baldintzak jakinarazteko teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Pazienteak mobilizatzeko teknikak. Oharpenak. Materialak. Premiazko mobilizazioa arrisku-egoeretan, materialik gabe eta materialarekin. Pazienteak ohatila batetik bestera transferitzea. - Pazienteak immobilizatzeko teknikak. Oharpenak. Teknika orokorrak. Pazienteak halabeharrezko baliabideekin mobilizatzeko teknikak. Immobilizatzeko gailuak. Sailkapena. - Hausturak eta lesioak eutsi eta egonkortzea. Oharpenak. - Pazienteen mobilizazioari aplikatutako ergonomia. - Lurreko eta lurrez bestelako osasun-garraioaren fisiopatologia. Funtsak. Pazientea ohatilan kokatzea eta haren patologiaren arabera gidatzea. Konfort- eta segurtasun-neurriak lekualdatzean. Gidatzearen ondorioak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Irmotasuna segurtasun-neurriak eta norbera babesteko ekipamendua erabiltzean. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonetikiko errespetua. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa.

	- Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura.
--	--

GIDATZEA ETA BIDE SEGURTASUNA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Pazienteak osasun-zentrora eramateko teknikak aplikatzea. - Gidatze-teknikak aplikatzea. - Soinu- eta argi-seinaleak erabiltzea. - Kartografia-elementuak interpretatzea. - Ibilbideak planifikatzea eta horien arabera arriskuak identifikatzea.
----------------	---

kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Gidatzea eta bide-segurtasuna. Zentroen sarea. Kokapena eta sarbideak. Oinarrizko kontzeptuak. - Araudi orokorra eta berariazkoa. Lehentasuna duten ibilgailuak. Dokumentazioa. - Lehentasuna duten ibilgailuak egoera normaletan eta egoera zailetan gidatzeko teknikak. Gidatze-teknikak arazo mekanikoak daudenean. - Soinu- eta argi-seinaleak. Erabiltzeko arauak.
----------------	--

jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Etengabeko behaketa eta arreta. - Erantzukizuna itxurazko arriskuak eta arrisku potentzialak baloratzean. - Irmotasuna segurtasun-neurriak eta norbera babesteko ekipamendua erabiltzean. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura.
--------------	---

PAZIENTEA TRANSFERITZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Pazienteak transferitzeko teknikak aplikatzea. - Datuak bildu eta erregistratzeko teknikak erabiltzea. - Laguntzari eta lekualdaketari buruzko txostenak betetzea. - Dokumentuak betetzean GNK sistema erabiltzea. - Jardunaren ondoriozko lege-alderdiak baloratzea.
----------------	---

kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Pazienteak transferitzeko teknikak. Kontzeptua. Helburuak. Hitzeko eta dokumentu bidezko transferentzia. - Laguntzari buruzko txostenak. Motak. Egoerari buruzko datuak. Pazienteari buruzko datuak. Kodeketa. Gaixotasunen Nazioarteko Sailkapena (GNS). - Ospitaleko antolakuntza. - Larrialdi-saila. Ospitaleko triajea. - Lege-alderdiak. - Dokumentazioa. Profesionalen eginkizunak. - Erantzukizuna. Sekretu profesionala.
----------------	--

jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Iraunkortasuna sekretu profesionalean. - Zorrotasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonetikiko errespetua. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa.
--------------	---

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Lau multzoek, berez, ospitalez kanpoko larrialdiko osasun esku-hartzean garatzen diren ekintzen katea ezartzen dute, gidatzeari buruz hirugarren multzoan jasotako oharpenei dagokienez izan ezik.

Antolamendu horrek edukien ikaskuntza jardunaren benetako sekuentziatioarekin lotzen duenez eta ulermena hobetzen duenez, komeni da moduluan jasotako multzoen eta edukien ordenari jarraitzea.

2) Alderdi metodologikoak

Edukietako batzuk beste moduluekin lotuta daude. Zehazki, pazienteak immobilizatu eta mobilizatzeari buruzko edukiak estu lotuta daude “Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan” eta “Oinarrizko anatomofisiologia eta patologia” moduluekin. Erritmoak egokitzeko eta edukien sakontasuna finkatzeko ardura duten irakasleekin koordinatzea garrantzitsua da.

1. multzoan (“Esku hartzeko espazioak egokitzea”), esku hartzeko eremu seguruak prestatu ahal izateko, eta balizaje-materiala, deskarzerazio-ekipamendua, norbera babesteko ekipamendua, segurtasun-jantziak, jantzi bereziak (NEBK)... maneiatu ahal izateko espazioak simula daitezke. Arriskuak desberdinak izan daitezzen eta, ondorioz, materialak eta arretak ere desberdinak izan daitezzen ezaugarritu behar dira egoerak.

“Pazienteak immobilizatu eta mobilizatzeako prozedurak” eta “Pazientea transferitzea” multzoetan ere antzeko egoerak simulatu beharko dira. Kasu horretan, komeni da taldetan lan egitea. Teknikak ikasleen artean eta prestatutako manikiekin aplika daitezke. Multzo hau berezia da talde-lanarekin, errespetuarekin, etab. lotutako jarrerak lantzeko. Aurreko multzoan bezala, kasu desberdinak aurkeztu behar dira, prozedura desberdinak erabili ahal izateko.

Praktikak garatzeko, egun erakundeetan darabilten dokumentazio bera edo antzekoa erabil daiteke, pixkanaka harekin ohitu daitezzen; baina askotarikoa izan beharko du, ondoren hainbat lan-egoerataro egokitu ahal izan daitezzen.

“Gidatzea eta bide-segurtasuna” multzorako, gidatze-simulagailuak, eta segurtasunez praktikatu ahal izateko espazio irekiak eta babestuak beharko dira.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

✓ Esku hartzeko espazioak antolatzea:

- Arrisku-eremuak identifikatzea. Arriskuak identifikatu eta ezaugarritzea.
- Ibilgailuarekin eremuak babestea. Kokaguneak aukeratzea. Ibilgailua egonkortzea.
- Segurtasun-materialak erabiltzea. Eremuak balizatzea.
- Plano gaineko marrazkiekin kokatzea.
- NBEak eta segurtasun-elementuak erabiltzea.
- Deskarzerazio- eta erreskate-teknika batzuk aplikatzea.

- ✓ Pazienteak immobilizatzea:
  - Materialak antzematea.
  - Erabili beharreko gailuak aukeratzea eta teknikak aplikatzea.
  - Lekualdatzeak pazientearentzat dituen arriskuak aztertzea.

- ✓ Pazienteak mobilizatzea:
  - Materialak antzematea.
  - Erabili beharreko gailuak aukeratzea eta teknikak aplikatzea.
  - Pazienteak kokatzea.
  - Lekualdatzeak pazientearentzat dituen arriskuak aztertzea.
  - Pazienteak transferitzea.
  - Helikoptero-garraioaren, lurreko ibilgailuen... bidezko transferentzia simulatzeko teknikak aplikatzea.

- ✓ Gidatze-teknikak aplikatzea:
  - Gidatze simulatua egoera zailetan, trafiko trinkoko egoeretan, hiri-eremuetan eta arazo mekanikoekin.

- ✓ Laguntzari buruzko txostenak egitea eta dokumentuak betetzea.

7. lanbide-modulua

LAGUNTZA PSIKOLOGIKOA LARRIALDI EGOERETAN

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan
Kodea:	0058
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	99 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun-prozesuak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea)
Modulu mota:	Konpetentzia-atal honi lotuta dago: UC0072_2: Krisi-egoeretan, laguntza psikologiko eta sozialerako teknikak aplikatzea
Helburu orokorrak:	7.a / 18.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Portaeraren disfuntzioak antzematen ditu. Horretarako, psikologia orokorraren oinarriko printzipioak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Nortasun motak sailkatu ditu.
- Nortasuna garatzeko etapak identifikatu ditu.
- Nortasunaren garapenari buruzko teoriak identifikatu ditu.
- Nortasuna babesteko mekanismoak ezarri ditu.
- Disfuntzioa sorrarazten duten egoerak aztertu ditu.
- Egoera psikologiko berezien aurrean portaeran izan litezkeen asaldurak deskribatu ditu.
- Lasaitasuna eta enpatia transmititu ditu.

2. Larrialdi edo katastrofe batek ustez eragindakoei lehen laguntza psikologikoak ematen dizkie. Horretarako, krisi-egoera bakoitzerako teknika egokiena identifikatu eta erlazionatzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- Larrialdi edo katastrofe batek eragindako pazienteen portaera ohikoenak identifikatu ditu.
- Pazienteen erreakzio psikopatologiko ohikoenak ezarri ditu.
- Erakutsitako psikopatologia pazienteak jaso beharreko laguntza psikologikoarekin lotu du.
- Lehen laguntza psikologikoak aplikatzeko irizpideak deskribatu ditu.
- Erantzun emozionalak diharduten faktoreen arabera identifikatu ditu.
- Emozioak kontrolatzeko estrategiak aztertu ditu.
- Laguntza psikosozialeko talde baten eginkizunak aztertu ditu.

- h) Dolu, agresibitate, antsietate, larritasun edo nahi ez diren emozioetako egoerak kontrolatzeko oinarritzko abileziak erabili ditu.
- i) Lehen laguntza psikologikoetarako teknikak aplikatu ditu.
- j) Agresibitate-arazoak dakartzaten larrialdi psikiatrikoko egoerak identifikatu ditu.

3. Esku hartzeko taldeei zuzendutako laguntza psikologikorako teknikak aplikatzen ditu, eta haien erreakzio psikologikoekin lotzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Esku hartzeko taldeek izan ditzaketen estres-sintomen faktoreak sailkatu ditu.
- b) "Errearen sindromea" deskribatu du.
- c) Traumatizazio bikarioaren kontzeptua deskribatu du.
- d) Esku hartzeko taldeak jasotzen duen laguntza psikologikoaren helburuak identifikatu ditu.
- e) Esku hartzeko taldeentzako laguntza psikologikorako tekniken funtsak azaldu ditu.
- f) Esku hartzeko taldearentzako laguntza psikologikorako teknikak zehaztu ditu.
- g) Laguntza psikologikorako teknikak aplikatu ditu.

4. Prozesu osoan zehar komunikazio-teknikak aplikatzen ditu. Horretarako, zenbait hizkera erabiltzen ditu eta zenbait agertokitan entzuten du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Komunikazioaren teorian esku hartzen duten elementuak identifikatu ditu.
- b) Komunikazio-kanalen eta komunikazio moten arteko desberdintasunak ezarri ditu.
- c) Zenbait agertokitan paziente bati laguntzean, entzuteko eta erantzuteko teknikak aukeratu eta erabili ditu.
- d) Talde-lanaren psikologiak dituen konnotazioak deskribatu ditu.
- e) Osasun-langilearen eta pazientearen arteko komunikazioaren oinarritzko printzipioak zehaztu ditu.
- f) Komunikazio-zailtasunak daudenean beharrezkoak diren kontrol-neurriak aplikatu ditu.
- g) Litezkeen tratu txarren biktimak antzeman ditu, inplikatuekin hitzez eta hitzik gabe komunikatu ondoren.
- h) Laguntza psikosozialaren inguruan informatzeko komunikazio-protokoloa prestatu du.

c) Edukiak

PORTAERAREN DISFUNTZIOAK ANTZEMATEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Estres-egoeren aurrean ohikoenak diren erreakzioak identifikatzea horiek sor daitezkeen mailetan: fisiologia, emozioa, kognizioa eta jokabidea. - Estresak osasunaren gainean izan ditzakeen ondorioak identifikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Nortasunaren kontzeptua eta garapena. Psikologia ebolutiboa. Etapak ebolutiboak. - Gaixotasunaren prozesuarekin lotutako esperientziak. Egokitzen mekanismo psikologikoak gaixotasunaren bizipenaren aurrean. - Estresa. Osasunaren gaineko ondorioak. Estresarekiko erantzuna

	<p>asaldatzen duten faktoreak.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erreakzio emozional desegokitua. Erreakzio neuropatologiko iraunkorra. Erreakzio psikiko larria. Erreakzio psikologikoak eta portaerarenak. - Hasierako laguntza psikologikorako oinarriko printzipioak. - Negoziazioa. Asertibitatea. Enpatia.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Egoera estresagarrien aurrean pertsonak dituzten erreakzioekiko enpatia. - Estresak dituen berehalako eta epe ertain-luzerako ondorioekiko interesa. - Pertsonak estres-egoeren aurrean dituzten erreakzio eta balioekiko errespetua. - Osasun-laguntza hutsetik haratago laguntzeko prestasuna.

PAZIENTEEI LAGUNTZA PSIKOLOGIKOA EMATEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Egoera estresagarriari aurre egiteko teknikak identifikatzea. - Erreakzioen aurrean (komozioa/inhibizioa/harridura, izua, exodoa...) teknika egokienak hautatu eta aplikatzea. - Negoziazio-teknikak aplikatzea. - Jokabide heteroagresiboak eta autoagresiboak kontrolatzeko teknika egokiak aplikatzea. - Krisi-egoerak kontrolatzeko teknikak identifikatu eta aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Laguntza psikologikoaren helburuak larrialdi-egoeretan. Lehen laguntza psikologikoak. - Krisi psikologiko ebolutiboak eta unean unekoak. Krisi-egoerak. Dolua. Urduritasuna. Agresibitatea. Antsietatea. Larritasuna. Pazientearen rola. - Biztanleriaren portaera katastrofe baten aurrean. Komozioa. Inhibizioa. Harridura. Izua. Exodoak. - Estresari aurrea hartu eta aurre egiteko, eta hura kontrolatzeko eredu orokorra. Estres-faktoreak. - Gizarte- eta komunikazio-abileziak. Komunikazioa larrialdi-egoeretan.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Egoera estresagarrien aurrean pertsonak dituzten erreakzioekiko enpatia. - Pertsonak estres-egoeren aurrean dituzten erreakzio eta balioekiko errespetua. - Osasun-laguntza hutsetik haratago laguntzeko prestasuna. - Gainerakoei aktiboki entzuteko alde aurreko prestasuna. - Taldean lan egiteko alde aurreko prestasuna.

ESKU HARTZEKO TALDEEI LAGUNTZA PSIKOLOGIKOA EMATEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Estresarekiko erantzuna asaldatzen duten faktoreak identifikatzea. - Esku-hartzaileen arriskuak eta alarma-seinaleak identifikatzea. - Esku hartzeko taldeei laguntza psikologikoa emateko teknikak erabiltzea. - Estresari aurre egiteko ikasitako teknikak lan-taldeari aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Esku-hartzaileen estresari aurrea hartu eta aurre egitea. - Larrialdietako lana "estresagarri" bihurtzen duten faktoreak. Estres-sintomen ohiko faktoreak. Errearen sindromea. Traumatizazio bikarioa.

	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-profesionalaren rola. Talde psikosozialaren eginkizunak eta helburuak. - Esku hartzeko taldeei laguntza psikologikoa emateko teknikak. Erlaxazioko eta autokontrolako teknikak. Talde-lanaren psikologia eta talde-dinamika.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpatia lankideen erreakzioekiko. - Egoera estresagarriari aurre hartu eta aurre egiteko ikasitako teknikak abian jartzeko prestasuna. - Pertsonen estres-egoeren aurrean dituzten erreakzio eta balioekiko errespetua, norberaren erreakzioak barne direla.

KOMUNIKAZIO PSIKOSOZIALA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Igorlearen hitzeko eta hitzik gabeko jokabidearen bidez komunikazio-estiloak identifikatzea. - Larrialdi-egoera bakoitzerako komunikazio-jokabiderik egokiena hautatzea. - Kasuak kasu komunikazio-teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Giza komunikazioaren printzipioak. Elementuak. Motak. Zailtasunak. - Komunikazio-estiloak. Oinarrizko komunikazio-abileziak. - Talde-dinamika. Taldeko komunikaziorako eta harremanetarako teknikak. - Komunikazioa larrialdian. Osasun-langilearen eta pazientearen arteko komunikazioa. - Komunikazioa kolektibo bereziekin. - Tratu txar fisiko eta psikikoen adierazgarriak pazientearekiko komunikazioan.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Pertsonen estres-egoeren aurrean dituzten erreakzio eta balioekiko errespetua. - Gainerakoei aktiboki entzuteko alde aurreko prestasuna. - Talde-lanerako alde aurreko prestasuna.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Irakasteko garaian, ondoren adierazten den hurrenkerari jarraitzea iradokitzen da. Hasteko, egoera estresagarrien aurrean pertsonen duten portaera-eredu orokorra aurkeztuko da. Horrek bi helburu ditu: alde batetik, egoera horien aurrean pertsonen dituzten erreakzioak identifikatu eta normalizatzea; eta, bestetik, erreakzio horiek pazienteen, familiakoen eta esku-hartzaileen osasun biopsikosozailean epe labur, ertain eta luzera izan dezaketen garrantziaz ohartzea.

Eredu orokor horretatik abiatuta, egoera estresagarriari aurre hartzeko pertsonen erabil ditzaketen teknika nagusiak gaineratuko dira. Logika izango da teknikariengan beharrezko gaitasunak garatzen saiatzea, gauza izan daitezen aipatutako egoerei aurre egin ahal izateko mekanismo naturalak bultzatzen pertsonen laguntzeko.

Atal bereziki garrantzitsua gorde beharko da komunikazioarekin lotutako guztirako, pazienteei eta familiakoei laguntzeko osasun-larrialdietako teknikariak duen tresna nagusia den heinean.

Azkenik, esku hartzeko taldeei beraiei laguntzearekin zerikusia duen guztia lantzerako pasatu beharko da; betiere abiapuntutzat hartuta estresari erantzuteko eredu orokorra eta hari aurre egiteko guztiok erabiltzen ditugun mekanismo sinpleak.

2) Alderdi metodologikoak

Moduluaren eduki motak behartu egiten du talde-dinamiken bidez lan egitera eta azalpen teorikoa behar-beharrezkora murriztera. Funtsezkoa da ikasleek ulertzea estres-egoeran erreakzio jakin batzuk izatera pertsonak bultzatzen dituen prozesua, bai eta egoera horiei aurre egiteko teknikak ere. Baina gauzarik garrantzitsuena da, eguneroko lanean, pazienteei eta familiakoei lagundu ahal izateko beharrezko abileziak erakusteko gai izatea, eta euren osasunean lan horrek duen eragina murrizteko ezagutza horiek aplikatzen saiatzea.

Hala, oinarritzko nozio teorikoei buruzko lanaren ondoren (ahal dela talde txikitik egingo da, hasieratik partaidetzako dinamika bultzatzeko), role-playing, taldeko eztabaida eta abarretan oinarritutako lanari ekin behar zaio.

Abilezia praktikoen menderatzea ebaluatzeko, funtsezkoa da jokabidea sistematikoki behatzeko txantiloak erabiltzea. Oso komenigarria da taldeko zereginetako bat izatea, hain zuzen, ebaluazioko txantilo mota hori prestatzea, ikasleak aplikatuko zaien ebaluazio-sisteman partaide izan daitezen.

Esku-hartzaileei buruzko zatian, aproposena da ikasgelan bertan zenbait teknika praktikatzea (adibidez, erlaxaziokoak), eta esku-hartzeek sortutako emozioak kideen artean komunikatzean oinarritutako teknikak erakustea.

Komeni da euren eguneroko ohiturei buruzko diagnostikoa egitea, zer aldatu behar duten jakin dezaten eta, horrela, estresaren aurrean dituzten arrisku-faktoreak murriztu ahal izan dituzten. Ildo horretatik, funtsezkoa da kezkatzen dituzten gauzez hitz egiteko lagun talde batengana jotzeko aukera ba ote duten, larrialdiez kanpoko zaletasunik ba duten, egoera jakin batzuetan nola jokatzeko duten, etab. azter dezaten. Egindako diagnostikoa lagungarria izan dezakete banakako beharretara egokitutako aldaketak egiteko.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Estresaren eredu orokorra lantzea:
  - Epe labur, ertain eta luzerako erreakzioak identifikatzea.
  - Estresari aurre egiteko gehien erabiltzen diren teknikak identifikatzea.
- ✓ Larrialdi-egoeretan komunikazio-teknikak hautatu eta aplikatzea:
  - Komunikazio-teknikak erabiltzea.
  - Komunikazio-estiloak (asertiboa, zalantzatia eta agresiboa) erabiltzea.
  - Negoziaziorako teknikak aplikatzea.
  - Laguntza-harremanetan komunikatzeko teknikak erabiltzea.
- ✓ Pazienteei laguntza psikologikoa emateko teknikak aplikatzea:
  - Abiapuntuko egoera baloratzea.
  - Laguntza-teknikak aplikatzea.

- ✓ Esku hartzeko taldeetarako teknikak hautatu eta aplikatzea:
  - Estresari dagokionez, esku-hartzaileen abiapuntuko egoera identifikatzea eta/edo baloratzea.
  - Erlaxazioko eta autokontrolleko teknikak aplikatzea, eta laguntza-teknikak erabiltzea.
  - Talde-dinamikako teknikak maneiatzea.

8. lanbide-modulua

LARRIALDI PLANAK ETA AURREIKUS DAITEZKEEN ARRISKUETARAKO BALIABIDEAK

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak
Kodea:	0059
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	63 ordu
Kurtsoa:	2.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun-prozesuak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea) Irakasle espezialista
Modulu mota:	Konpetentzia-atal honi lotuta dago: UC0362_2: Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak prestatzen eta gauzatzen laguntzea
Helburu orokorrak:	14.a / 17.a / 18.a / 19.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Larrialdi-planak egiteko datuak ekartzen ditu, eta haien helburuak, osagaiak eta eginkizunak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Arriskua, kaltea eta zaurgarritasuna deskribatu ditu.
- Larrialdi-plana zehaztu du.
- Larrialdi-plan baten helburu orokorrak aztertu ditu.
- Larrialdi-plan baten egitura orokorraren eskema egin du.
- Egitura hierarkiko bakoitza ezarrita duen eginkizunarekin lotu du.
- Zuzendaritza-organoen, organo operatiboaren eta laguntzako eginkizunak zehaztu ditu.
- Osasun-talde operatiboaren ezaugarriak eta zaurituentzako osasun-garraioaren antolamenduan ezarritako eskakizunak zehaztu ditu.
- Larrialdi-plan baten eguneratze-helburuak deskribatu ditu.
- Larrialdi-plan bat berrikusi eta ebaluatzeko prozedura ezarri du.
- Larrialdi-plan baten kalitate-adierazleak eta lortu nahi diren emaitzak finkatu ditu.

2. Arrisku-mapak egiten ditu. Horietan, litezkeen arrisku naturalak, gizakiarenganakoak eta teknologikoak ezaugarritzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Arrisku-, probabilitate- eta kalte-indizeak zehaztu ditu.
- b) Naturan, gizakian eta teknologian jatorria duten arriskuek biztanleriarengan izan ditzaketen ondorioak zehaztu ditu.
- c) Biztanleriaren eta ondasunen gaineko arriskuak identifikatu ditu.
- d) Antzemandako arriskuak aztertu, baloratu eta katalogatu ditu.
- e) Antzemandako arrisku bakoitza plano batean kokatu du, ezarritako prozeduraren arabera.
- f) Plano batean, esku hartzeko taldeen jardun-eremuak mugatu ditu.
- g) Larrialdi-plan baten baliabide propioak eta kanpokoak zerrendatu ditu.
- h) Katalogatutako arriskuak osasun-talde operatiboaren jardunekin lotu ditu.

3. Balizko larrialdi-plan bat abiarazten du, eta haren ezaugarriak eta eskakizunak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Informazioa jasotzeko prozedura zehaztu du.
- b) Larrialdi-plan baten abiarazte-mailak zehaztu ditu.
- c) Larrialdi-plan baten abiarazte-faseak deskribatu ditu.
- d) Larrialdi-plan baten abiarazte-organigrama eskematizatu du.
- e) Larrialdi-plan baten koordinazio-egitura zehaztu du.
- f) Biztanleriari zuzendutako informazioaren ezaugarriak zehaztu ditu.
- g) Osasun-larrialdietarako plan operatiboaren egitura deskribatu du.

4. Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide bat diseinatzen du, eta hura prestatzeko protokoloa deskribatzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Osasun-taldeak aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide batean dituen helburuak deskribatu ditu.
- b) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide baten oinarrizko osagaiak zehaztu ditu.
- c) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideen motak zerrendatu ditu.
- d) Bete beharreko kontzentrazioari buruzko azterketa egiteko beharrezko informazioa deskribatu du.
- e) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide baten bete beharreko helburuak zehaztu ditu.
- f) Biztanleria-kontzentrazio handiko gertakariak identifikatu ditu.
- g) Gertakari handien litezkeen arriskuak identifikatu ditu.
- h) Hainbat gertakariaren hipotesi litekeena eta arriskutsuena landu ditu.
- i) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabiderako beharrezko bitarteko materialak eta giza bitartekoak zehaztu ditu.
- j) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabiderako laguntza- eta ebakuazio-protokoloa deskribatu du.

5. Aurreikus daitezkeen arriskurako baliabide bati buruzko suposizioa gauzatzen du, eta hura abiarazi eta gelditzeko protokoloak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide baten gauzatze-faseak dituen helburu nagusiak zehaztu ditu.
- b) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide bat gauzatzeko beharrezko elementu logistikoak deskribatu ditu.
- c) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide bat gauzaten parte hartzen duten profesionalen egitura, eginkizunak eta erantzukizunak ezarri ditu.
- d) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide bat abiarazteko ordutegiak eta lan-txandak zehaztu ditu.
- e) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabide baten protokolo operatiboak zehaztu ditu.
- f) Prozesuan parte hartzen duten profesionalen uniformetasuna ezarri du, eta barruko diziplina-arauak finkatu ditu.
- g) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabidea abiarazteko prozedura deskribatu du.
- h) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabidea gelditzeko fasea garatu du.
- i) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabidea gelditzearen helburu nagusiak zehaztu ditu.
- j) Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabidearen garapena aztertzeke eta memoria prestatzeko prozedura eskematizatu du.

c) Edukiak

LARRIALDI PLAN BAT PRESTATZEKO DATUAK AURKEZTEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arrisku, kalte, demultiplikazio eta zaurgarritasunen motak identifikatzea. - Larrialdi-planen egitura eta helburuak interpretatzea. - Larrialdi-planerako helburuak finkatzea. - Giza baliabideak eta horien eginkizunak finkatzea. - Larrialdi-planen helburuak eta berrikusteko mekanismoak interpretatu eta formulatzea. - Planaren kalitatearen eta puntu kritikoen adierazleak identifikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdi-planak. Motak. - Oinarrizko terminologia. Arriskua. Kaltea. Zaurgarritasuna. Demultiplikazioa. Errehabilitazioa. - Egitura orokorra. Helburu orokorrak eta berariazkoak. Organigrama hierarkikoa eta funtzionala. - Giza baliabideak. Eginkizunak. Organo zuzendaritzakoak, aholku-emaileak, operatiboak eta laguntzakoak. Osasun-talde operatiboa. - Larrialdi-planak berrikustea. Helburuak eta mekanismoak. Larrialdi-planaren kalitatearen eta puntu kritikoen adierazleak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zehaztasuna hizkuntza, kontzeptuak eta terminologia erabiltzean. - Ordena eta zorrotasuna erregistro eta oharpenetan. - Lan koordinatu eta hierarkizatuarekiko interesa, dagokion posiziotik osasun-operatiboan laguntzeko. - Errespetua gainerako taldeetako kideekiko tratuan. - Zuhurtzia eta sekretu profesionala gordetzea. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura.

ARRISKU MAPAK EGITEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arrisku motak, horien jatorria eta ondorioak identifikatzea. - Arriskuak baloratu eta katalogatzeko teknikak aplikatzea. - Arriskuen erregistroetan erabiltzen diren planoak, zeinuak eta kodeak interpretatzea. - Arriskuak planoan kokatzeko eta arrisku-eremuak mugatzeko sistemak erabiltzea. - Giza baliabideak eta baliabide materialak antolatzea. - Katalogatutako arriskuaren eta osasun-talde operatiboaren jardunaren arteko lotura.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Arriskuak. Motak (naturalak, gizakiarenganakoak eta teknologikoak). - Arriskua baloratzeko adierazleak. Arrisku-, probabilitate- eta kalte-indizeak. - Arriskuak katalogatzea. - Arriskuek pertsonen eta ondasunen gainean dituzten ondorioak. - Arriskuaren kokapen geografikoa. Kokapen-teknikak. Kodeak, zeinuak eta piktogramak. - Arrisku-eremuak mugatzeko sistemak. Planoetako sektorizazio-sistemak. Esku-hartze eremuak, sorospeneak eta oinarrikoak. - Baliabideak. Baliabide propioak, kanpokoak eta naturalak, eta tokiko azpiegiturak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zehaztasuna hizkuntza, kontzeptuak, terminologia, kodeak eta zeinuak erabiltzean. - Ordena eta zorroztasuna erregistro eta oharpenetan. - Talde-lanarekiko interesa. - Errespetua gainerako taldeetako kideekiko tratuan. - Aserbitatearen eta enpatiaren balorazio positiboa. - Erantzukizuna dagozkion eginkizunak garatzean.

BALIZKO LARRIALDI PLAN BAT ABIARAZTEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Informazioa jaso, antolatu eta prestatzeko teknikak aplikatzea. - Larrialdi-planaren abiarazte-mailak eta faseak finkatzea. - Larrialdi-planak abiarazteko organigramak prestatzea. - Planak koordinatzeko organigramak interpretatzea. - Osasun-taldearen plan operatiboaren egitura interpretatzea. - Larrialdi-planak berrikusteko teknikak aplikatzea. - Lortu nahi diren emaitzak finkatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdi-plan bat abiarazteko prozesua. Faseak. - Informazio-fasea. Informazio-iturriak. - Abiarazte-mailak eta -faseak. Ezaugarriak. Alertan jartzeko mekanismoak. Erabaki eta gauzatzeko prozesua. - Planaren koordinazio-organigrama. Osasun-taldearen plan operatiboaren egitura. - Larrialdi-plana ebaluatu, berrikusi eta eguneratzeko fasea. Mekanismoak. Adierazleak eta puntu kritikoak. Simulazioak. - Biztanleriari zuzendutako informazioaren helburuak, bitartekoak eta edukiak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zehaztasuna hizkuntza eta terminologia erabiltzean. - Erantzukizuna dagozkion arloan. - Laburtu eta behatzeko gaitasunaren balorazio positiboa. - Errespetua planean parte hartzen duten gainerakoekiko.

	<ul style="list-style-type: none"> - Segurtasun-arauekiko eta jardun-protokoloekiko errespetua. - Erabakiak azkar hartzea. - Komunikazio asertiborako gaitasunaren balorazio positiboa.
--	--

AURREIKUS DAITEZKEEN ARRISKUETARAKO BALIABIDEA (ADAB) DISEINATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Egoera edo gertakari arriskutsuak identifikatzea. - ADAB motak identifikatu eta aztertzea. - ADABek bete beharreko helburuak adieraztea. - ADABak diseinatzeko teknikak aplikatzea. - Banako eta taldeko arriskuekin lotutako lan-hipotesiak egitea. - Kontzentrazioari buruzko azterketa egitea, bete beharreko gertakarien arabera. - Osasun-talde operatiboaren helburuak zerrendatzea. - Plangintza operatiboa. - Laguntza- eta ebakuazio-protokoloak antolatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Aurreikus daitezkeen arriskuetaarako baliabidea (ADAB). Helburuak. Osagaiak. - Baliabide-motak. Makrobaliabidea, tarteko baliabidea eta baliabide txikia. - Beste erakundeekin lotutako eskumen-esparrua. Osasun-talde operatiboaren helburuak ADAB batean. - ADAB bat prestatzeko faseak. Diseinu-fasea. Zehazpena. Aurrekariak. Helburuak. Eskumenak. Kontzentrazioa. Lekua. Data. Arriskuak. Hipotesiak. Baliabideak. Komunikazioak. - Plangintza operatiboa. Asistentzia- eta ebakuazio-protokoloak. - Erakunde arteko koordinazio-mekanismoak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Laburtu eta behatzeko gaitasunaren balorazio positiboa. - Komunikazio asertiborako gaitasunaren balorazio positiboa. - Segurtasun-arauekiko eta jardun-protokoloekiko errespetua. - Segurtasun-arauekiko errespetua. - Arau eta protokoloekiko errespetua. - Ezustekoetara egokitzeko erraztasuna.

AURREIKUS DAITEZKEEN ARRISKUETARAKO BALIABIDEA (ADAB) GAUZATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Baliabideak antolatzeko eskemak egitea. - Organigrama eta erantzukizunak interpretatzea. - Baliabidea muntatzeko bitartekoak finkatzea. - ADABa abiarazi eta gelditzeko protokoloak interpretatzea. - ADABa garatu, gelditu eta hobetzeko teknikak aplikatzea. - Memoriak egitea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Gauzatze-fasea. Baliabideak antolatu eta kudeatzeko teknikak. - Planean esku hartzen duten profesionalei informatzeko sistemak. Protokoloak. - Baliabidea muntatzeko sistemak. Eremuari eta haren ezaugarriei buruzko azterketa. - ADABa abiarazteko prozedura. Protokoloak. - Gelditze-fasea. Ezaugarriak. Protokoloak. - ADABaren garapena aztertzeko sistemak. Gorabeherak. Neurri zuzentzaileak. Memoriak.

jarrerazkoak

- Laburtu eta behatzeko gaitasunaren balorazio positiboa.
- Komunikazio asertiborako gaitasunaren balorazio positiboa.
- Segurtasun-arauekiko eta jardun-protokoloekiko errespetua.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Lehen fase batean, plangintzarekin zerikusia duten edukiak jorra daitezke, bigarrenetan gauzatzearekin lotura handiagoa dutenei ekiteko.

Jorratu beharreko lehen zatia “Larrialdi plan bat prestatzeko datuak aurkeztea” izan daiteke. Bertan alderdi oinarritzkoenak jasotzen dira, hala nola, definizioak, larrialdi-plan baten egitura, lortu beharreko helburuak... Alderdi horiek ikasleei gainerako edukiak ulertzeko bidea emango diete.

Jarraian, “Arrisku-mapak egitea” multzoa gara daiteke. Multzo horretan, arrisku motei, horien kokapenei, eta dituzten banakako eta taldeko ondorioei buruzko ezagupenak biltzen dira. Gainera, baliabideak, eta esku-hartzearen xede diren arrisku katalogatuen eta operatiboen arteko loturak ikasten dira. Ondoren, “Aurreikus daitezkeen arriskuetaarako baliabidea (ADAB) diseinatzea” jorratuko da.

Ondoren, “Balizko larrialdi plan bat abiaraztea” multzoa landuko da; dagozkion prozesuak, abiarazte-mailak eta -faseak, organigrama, informazioa, etab. barne direla. Azkenik, “Aurreikus daitezkeen arriskuetaarako baliabidea (ADAB) gauzatzea” multzoa ikasiko da. Bertan, lehendik diseinatu eta abiarazitakoa gauzatzearekin zerikusia duten aurreko eduki guztiak bilduko dira, gauzatze-faseekin, antolamenduarekin, erabili beharreko bitartekoekin, abiarazte- eta gelditze-prozedurekin, eta azterketa eta ebaluazioarekin lotutako edukietan sartzeko, eta hurrengo planean etengabeko hobekuntzari heldu ahal izateko.

2) Alderdi metodologikoak

Eduki praktikoak aplikatzeko, balizko kasuetara jo beharko da. Suposizio praktikoak planteatu ahal izateko ereduak egoerek behar adina askotarikoak izan behar dute, eta zenbait arlo ere bildu behar dituzte, esaterako: industria kimikoak, aireportuak, makrokontzertuak, ospitaleak, uholdeak, suteak, leherketak, etab., bai eremu hiritarretan, bai eta landatarretan ere, eta ezaugarri desberdinekin (adibidez, jenderik bizi ez den tokiak, itsasotik gertu daudenak, jende asko bizi den guneeetatik gertu daudenak, zentral nuklear batetik gertu daudenak...).

Adibide sinpleetatik abiatu beharko da, ondoren egoera konplexuagoak jorratzeko. Egoera horietan, arrisku motak, eta horiek biztanleriaren eta ingurumenaren gainean duten eragina identifikatu eta baloratu beharko da. Gainera, labor-labor, arriskuetaarako baliabide-plan bat diseinatuko da, eta hura abiarazi eta gauzatu ere, osasun-talde operatiboaren edota esku hartzen duten beste talde operatibo batzuen ikuspegitik.

Kasu praktiko horietako batzuk benetako kasuetan oinarritutakoak izan daitezke. Ikasleek, irakasleak gidatuta, baliabide operatiboekin lotutako erabakiak eta haiei aurre egiteko modua aztertu eta balora ditzakete.

Jadanik jorratutako zenbait larrialdi- eta ebakuazio-plan erabiliko dira. Horiek benetako ikuspegia ekarriko dute, eta hainbat larrialditarako sekuentziazioa eta aurre egiteko moduak ulertzen lagunduko dute. Horiei buruz gogoeta egin daiteke, bigarren zati batean hobekuntzak proposatzeko, hala badagokio.

Garrantzitsua da koordinatuta eta taldean ikasi eta lan egitea, lan-organigrama bere osotasunean ulertu eta nork bere egin ahal izateko. Ikasleek zehatz, labor eta argi hitz egiten ikasi behar dute, eta besteak ulertzen ohitu behar dute.

Obedientziaren eta aginte-katearen, eginkizunen eta erantzukizunen ideiak barneratu behar dituzte. Horretarako, irakasleak proposatuko dituen materialak kontrolatu behar ditu eta, zenbaitetan, agintariaren egitekoa bere gain hartu eta simulatu beharko du, eta benetako esku-hartze egoera batean bezala ikasleak zuzendu beharko ditu. Saioaren amaieran lortu beharreko helburuak, gauzatze-denborak eta emaitzak kontrolatu beharko ditu. Ondoren, egindako lana baloratzeko, parte-hartze handiagoko dinamikak planteatu daitezke, hobetzeko proposamenak egiteko, horiek baloratzeko, etab.

Biztanleriari eta talde operatiboei zuzendutako informazioa eta komunikazioa prestatu eta helarazteko simulazioak egitea eskatuko duten ariketak planteatuko dira. Adibidez, prentsarako edo irratirako jakinarazpenak, bozeramaileen informazioa... landu daitezke. Helburua izango da informazio argia ematea eta hura kontrolatzea, alarma edo neurritz kanpoko beldurra sortzea saihesteko.

Komeni da inguruan antolatzen diren simulazioetan parte hartzea. Halakoetan, edukietako batzuk modu erreala goan bizi daitezke. Profesionalen jarduna zuzenean behatuko da, eta jarrera batzuen garrantzia hobeto ulertuko da, adibidez: talde-lana, aginte-kateaz arduratzea, erabakiak azkar hartzea, etab.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Arrisku-mapak egitea.
- ✓ Larrialdi-planak prestatzeko proposamenak egitea.
- ✓ Larrialdi-planak interpretatu eta aztertzea.
- ✓ Larrialdi-planak abiarazi eta gauzatzea.
- ✓ Larrialdi-plana ebaluatzea.
- ✓ Larrialdi-plana abiarazteko faseak eta baliabideak finkatzea.
- ✓ Aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabidea (ADAB) diseinatzea.
- ✓ ADABa interpretatu eta aztertzea.
- ✓ ADABa gauzatzeko proposamenak egitea. ADABa gauzatzea.
- ✓ Hainbat egoeratan helarazteko informazioa prestatzea.

9. lanbide-modulua

TELELARRIALDIAK

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Telelarrialdiak
Kodea:	0060
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	66 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun- eta laguntza-prozedurak (Lanbide Heziketako irakasle teknikoa)
Modulu mota:	Lanbide-profilari lotua
Helburu orokorrak:	8.a / 13.a / 18.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Larrialdiak koordinatzeko zentroetan erantzuna kudeatzeko sistemak erabiltzen ditu. Horretarako, deiei erantzuteko sistemaren funtzioak eta elementuak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Larrialdiak koordinatzeko zentro baten helburuak deskribatu ditu.
- Koordinazio-zentroaren osagaiak zerrendatu ditu.
- Koordinazio-zentralak eskura dituen baliabide motak sailkatu ditu.
- 112 erregulazio-zentro integratu baten eta 061 erregulazio medikoko zentro baten ezaugarriak baloratu ditu.
- Larrialdiak koordinatzeko zentroak kudeatzeko erantzun-sistema baten funtzioak eta elementuak zehaztu ditu.
- Dauden plataforma teknologikoak identifikatu ditu.
- Zentro koordinatzailearen erantzun-sistema maneiatu du.
- Besteak beste, konexioa egin du, eta postuen arteko komunikazioak eta sistemaren irteera egiaztatu ditu.
- Sistematik jasotako oharpenak baloratu ditu.

2. Komunikazioa transmisio-sistema integratu batean ezartzen du, eta pertsonen arteko komunikazio-prozesuaren elementuak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Komunikazio-kanalak deskribatu ditu.
- Irrati-komunikazioan eta irrati-transmisioan komunikazio-prozesua zailtzen duten oztopoak deskribatu ditu.
- Transmisio-bideak sailkatu ditu.
- Irrati-estazio baten uhin eta elementu motak deskribatu ditu.
- Irrati-hizkuntza, eta bitarteko ez-presentzialen bidezko hitzezko eta hitzik gabeko komunikazioa definitu ditu.

- f) Ahozko mezuak jasotzeko teknikak, komunikaziokoak eta galdeketakoak erabili ditu.
- g) Irrati bidezko komunikazio-hizkuntza eta -arauak erabili ditu.
- h) Transmisio-sistema integratu baten komunikazioak ezarri ditu.
- i) Transmisio-sistema batean sortutako oinarriko arazoak ebatzi ditu.
- j) Komunikazio-zentralaren informazio-euskarriko elementuak mantendu eta eguneratu ditu.

3. Larrialdietako eskaerak jasotzen ditu, jasotze-prozesua deskribatzen du eta eskaeren datu garrantzitsuak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Deiak jasotzeko prozesuko jardun-prozedurak deskribatu ditu.
- b) Besteak beste, gertaeraren kokalekuari, ohartarazlearen identifikazioari eta arrisku erantsiei buruzko datuak identifikatu ditu, eta eskaera sortu du.
- c) Eskaerako informatika-formulario baten egitura eta eremuak deskribatu ditu.
- d) Alertari buruzko datuak informatika-programarekin hartu ditu.
- e) Eskaeraren helbidea aurkitu du, kartografia-sistemak erabilia.
- f) Larrialdietako eskaera-plan bakoitzaren ezaugarri garrantzitsuak deskribatu ditu.
- g) Larrialdietako eskaera motak erabakien algoritmo baten arabera sailkatu ditu.
- h) IKTak erabilia, larrialdietako eskaera kudeatzeko formularioak bete ditu.
- i) Eskaerak kategorizatu eta lehenetsi ditu.
- j) Sistema kudeatzailearen erantzun motak interpretatu ditu.

4. Osasun-laguntzaren eskaera baloratzen du eta jardun-protokoloak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Laguntza-eskaera pazientearen aurreikusteko moduko larritasunaren arabera kategorizatu du.
- b) Baliabideak mobilizatzea behar duten nahiz behar ez duten erantzun motak deskribatu ditu.
- c) Entzutea transferitu behar deneko zentro koordinatzaileko medikua identifikatu du.
- d) Formularioa dagokion sistema kudeatzailean bete du.
- e) Osasun-eskaeraren arabera, laguntza-baliabide egokiena identifikatu du.
- f) Zerbitzua amaitu arteko unitatearen kokapen- eta denbora-jarraipena deskribatu du.
- g) Datu klinikoak eta ebazpen-kodeak bildu ditu.
- h) Laguntza amaitzean, informatika-formularioa sistema kudeatzailean bete dela egiaztatu du.

c) Edukiak

LARRIALDIAK KOORDINATZEKO ZENTROETAN ERANTZUNA KUDEATZEKO SISTEMAK ERABILTZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinazio-zentroen ezaugarriak identifikatzea. - Koordinazio-zentralean eskuragarri dauden baliabideak identifikatzea. - Larrialdietako erantzun, arreta eta koordinaziorako plataforma teknologikoak erabili eta maneiatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdiak koordinatzeko zentroak. Motak. Elementuak. Legezko araudia. - Baliabide operatiboak. Abiarazteko protokoloak. - Informatika-aplikazioak. Telekomunikazioak. Plataforma teknologikoak. - Arreta, erantzun eta koordinaziorako sistemaren funtzioak eta elementuak. Operazio-postuak. Segurtasun-elementuak. Ergonomia.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Iraunkortasuna sekretu profesionalean. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua.

TRANSMISIO SISTEMA INTEGRATU BATEAN KOMUNIKAZIOA EZARTZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zenbait komunikazio-kanal eta -sistema erabiltzea. - Zenbait komunikazio-teknika aplikatzea (mezuak jasotzea, galdeketak egitea...). - Transmisio-sistemetan arazo sinpleak ebazteko teknikak aplikatzea. - Larrialdietan berariazko terminologia erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikazio-zentroak. Kanalak. Sareak. - Irrati-maiztasun bidezko komunikazioak. Ekipoak. Motak. Osagaiak. Oztupoak eta zailtasunak. - Irrati-hizkuntza. Terminologia-glosarioa. - Hitzezko eta hitzik gabeko komunikazioa. Eginkizunak. - Adimen emozionala. Abileziak. Enpatia, asertibitatea eta pertsuasioa. Entzutea. Ahozko mezuak hartzeko teknikak. - Programazio neurolinguistikoa (PNL).
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Iraunkortasuna sekretu profesionala mantentzen. - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonekiko errespetua. - Ikasteko interesa eta jakin-mina.

LARRIALDI ESKAERAK JASOTZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Datuak bildu, erregistratu eta prozesatzeko teknikak aplikatzea. - Formularioak betetzea. - Larrialdiak kudeatzeko sistemaren algoritmoak interpretatu eta erabiltzea. - Eskaera motak sailkatzea. - Erantzun motak interpretatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Eskaerak. Kategoriak. - Eskaerak jasotzeko sistemak. Datuak. Formularioak. Motak. - Informatika-aplikazioak. - Ofimatika. Datu-baseak. Testu-prozesadoreak. - Sare lokalak. Internet. Nabigatzaileak. GIS mapak. - Dokumentuak aurkezteko arauak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Iraunkortasuna sekretu profesionala mantentzen. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Segurtasun- eta higiene-arauekiko errespetua.

OSASUN LAGUNTZAREN ESKAERA BALORATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Protokoloen arabera, laguntza-eskaerak kategorizatzea eta bideratzea. - Beharrezko baliabideak esleitzea eta ekintza-aginduaren jarraipena egitea. - Osasun-laguntzari erantzuteko dokumentazioa betetzea. - Kodetze-teknikak aplikatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Kodetze diagnostikoa. Gaixotasunen Nazioarteko Sailkapena (GNS). - Laguntza-baliabideak. Motak. Kokapena. Mobilizazioa. Jarraipena. - Telemedikuntza. Aplikazio teknologikoak. - Legezko araudia.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Iraunkortasuna sekretu profesionala mantentzen. - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Talde-lanaren eta lankidetzaren balorazio positiboa. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Modulu honen edukiak ikasteko, larrialdiak edo osasun-larrialdiak koordinatzeko zentro bateko operadore baten benetako esku-hartze sekuentzian oinarritutako ordenari jarraitzea gomendatzen da. Horrela, moduluari bizitasun eta denbora-kutsu handiagoa emango zaio; eta, sekuentziazio horrekin, teleoperazioan eman beharreko urratsak ezarriko dira:

Larrialdiak koordinatzeko zentroa: operazio-postuen *ingurune fisikoari, motei eta antolamenduari*, eta horietan eskuragarri dauden *materialei eta baliabideei* buruzko

deskribapena barne hartzen du; hori guztia, operazio-postuen funtzionamendua babesten duen *lege-esparruarekin* batera.

Laguntza-eskaera: *komunikazioaren* alderdi guztiak biltzen ditu; eskaeraren kategorizazio hobea eta, horrenbestez, sistema kudeatzailearen erantzun egokia erraztuko duten datuak behar bezala jasotzeko faktore garrantzitsu gisa. Komunikazioa, horretan *adimen emozionalak* duen esku-hartzea eta *PNL tekniken* aplikazioa ere hartzen ditu.

Larrialdiko eskaerak jasotzean gauzatu beharreko benetako sekuentzia aplikatzean, eskatzailearekiko komunikazioan, beharrezkoa da *formularioak* betetzea. Horien bidez, sistema kudeatzaileak jasotako informazioari eta operadoreak egindako horren *kategorizazioari* erantzuten die, *informatika-aplikazioak* erabilia eta dokumentuak aurkezteko *arauei* jarraituz.

Sistema kudeatzailearen erantzuna: zenbait *abiarazte-protokolotan* oinarritzen da. Horietan, beharrezko *baliabide operatiboak* gomendatzen dira, hainbat faktoreren arabera. Operadoreak prestatuta egon behar du zenbait euskarritan *kartografia-sistemak interpretatu eta maneiatzeko*.

Baliabideekiko komunikazioak zenbait *komunikazio-kanalen* eta *-sareren* bitartez ezartzen dira, eta sistema erabilienean *irriti-maiztasuna* da. Operadoreak *ekipoen* erabilera menderatu eta horien *osagaiak* ezagutu behar ditu. Irriti-maiztasun bidezko komunikazioetan, operadoreak kode eta estilo batzuk erabiltzen ditu: *irriti-hizkuntza*.

Osasun-larrialdiak koordinatzeko zentroa: berriazko *lege-araudia* du. *Informatika-aplikazioak* sistema kudeatzailearen barruan daude, baina osasun-larrialdietarako berriazkoak dira. Haien bidez, operadoreak *kodezte diagnostikoko* teknikak aplikatzen ditu. Operadoreak *mobilizatorako* beharko balira eskuragarri dauden *laguntza-baliabideak* ezagutzen ditu, eta esku-hartzearen *jarraipena* egiten du. Horretarako, *telemedikuntzako aplikazioak* erabil ditzake.

2) Alderdi metodologikoak

Moduluak planteamendu dinamikoa duenez, portaera aktiboa eskatzen du ikasleengandik. Ildo horretatik, komunikazio-ahalmena landu beharreko faktore bat izango da prestakuntza-saioetan.

Edukien aurkezpen teorikorako, zenbait irakaskuntza-sistema konbinatu beharra dago. Hala, zenbaitetan, idatzizko materiala ekarri eta horren gainean lan egin daiteke, eta, beste batzuetan, ikasleek beraiek, jarraibideak betez, euren ikasmateriala antola dezakete.

Kasu honetan, irudiak proiektatzea lagungarria da larrialdiak koordinatzeko areto baten, eta bertako ekipo informatikoen eta telekomunikaziokoen banaketa ezagutzeko. Irudiak paper-euskarrian ere eman daitezke (esaterako, eskaera-formularioak edota baliabide laguntzako/operatiboaren jarraipena egiteko pantailak), esku hartzeko hainbat kasu simulatu ahal izateko.

Larrialdiko deien, eta baliabide operatibo eta laguntzako mobilizazio eta jarraipenaren audio-fitxategiak erabil daitezke (benetakoak edo simulatuak), ikasleek koordinazio-zentroko operadorearen jokabideaz jabetzeko, kontzeptuzko, prozedurazko eta jarrerazko alderdiei dagokienez.

Eduki batzuk aplikatu ahal izateko, simulazioetara jo beharko da. Adibidez, honako ekintza hauek simula daitezke: deiak soinu-kalitate desberdinekin; krisi-egoeren aurreko

jardunak; hainbat kasutarako formularioak maneiatu eta erabiltzea; bide-azpiegitura nagusiak eta erreferentziako laguntza-baliabideak aurkitzea; TETRA sarearen eta VHFaren bidez komunikazioak ezartzea; zentro koordinatzailearen eta baliabide operatiboaren arteko komunikazioak ezartzea; EAEko kartografia maneiatzea, probintziak eta alboko eremuka, kasu jakin batzuetarako; datu garrantzitsuak hartzea; laguntza-baliabideak edo helikoptero-garraiorako lurreratze-eremuak aurkitzea, etab.

Berariazko jarduera horietarako osagarri gisa, larrialdiak koordinatzeko eta osasun-larrialdietako zentroetara bisitaldi gidatuak antolatzea gomendatzen da. Horietan, ikasleek "in situ" ikusi ahal izango dituzte zentroaren egitura eta antolamendua, operazio-postuak, larrialdiak kudeatzeko sistema baten funtzionamendua eta operadoreen lan-jarduna.

Azkenik, ikasleei mekanografia ikas dezaten gomenda dakieke, informatika-ekipoak errazago erabiltzen laguntzen duelako, eskaera-formularioak betetzeko garaian batik bat.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Larrialdiak koordinatzeko zentroetan erantzuna kudeatzeko sistemak erabiltzea.
- ✓ Transmisio-sistema integratuetan komunikazioa ezartzea. Mezuak igorri eta jasotzea.
- ✓ Larrialdi-eskaerak jasotzea. Datuak lortzea. Eskaerak sailkatzea. Eskaerak kodetzea. Formularioak betetzea.
- ✓ Osasun-laguntzaren eskaerak baloratzea. Eskaerak kategorizatzea. Baliabideak identifikatzea. Eskaeren jarraipena egin eta amaitzea.
- ✓ Informatika-aplikazioak maneiatzea.
- ✓ Zenbait komunikazio-sistema maneiatzea. Telefono-arreta.

10. lanbide-modulua

OINARRIZKO ANATOMOFISIOLOGIA ETA PATOLOGIA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Oinarrizko anatomofisiologia eta patologia
Kodea:	0061
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	99 ordu
Kurtsua:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun-prozesuak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea) Diagnostiko klinikoko prozesuak eta produktu ortoprosesikoak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea)
Modulu mota:	Profilari lotzen zaion lanbide-modulua
Helburu orokorrak:	1.a / 3.a / 4.a / 5.a / 16.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Giza organismoaren egitura eta antolamendu orokorra ezagutzen du eta egiturazko unitateak eta loturak deskribatzen ditu, espezializazioaren arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- Zelula eta sistemako hierarkia zehaztu du.
- Zelula-egitura deskribatu du.
- Fisiologia zelularra deskribatu du.
- Ehun motak sailkatu ditu.
- Ehun moten ezaugarri nagusiak zehaztu ditu.
- Organismoaren eta osaeraren sistemak adierazi ditu.

2. Egitura anatomikoak kokatzen ditu eta gorputz-topografiako sistema konbentzionalak bereizten ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Jarrera anatomikoa definitu du.
- Plano anatomikoak deskribatu ditu.
- Jarrera eta noranzkoko terminologia aplikatu du.
- Gorputz-aldeak zerrendatu eta kokatu ditu.
- Gorputz-barrunbeak zehaztu eta kokatu ditu.

3. Patologiaren alderdi orokorrak identifikatzen ditu, eta gaixotzeko prozesu dinamikoaren elementuak eta klinikarekin dituzten erlazioa deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Gaixotasunaren kontzeptua definitu du.

- b) Gaixotasunaren prozesu dinamikoa deskribatu du.
- c) Patologia osatzen duten elementuak zehaztu ditu.
- d) Gaixotasunaren faseak aipatu ditu.
- e) Gaixotasunaren bilakabidean izan diren gertakariak zerrendatu ditu.
- f) Patologiarekin lotzen diren jarduera klinikoak deskribatu ditu.
- g) Oinarrizko patologiaren terminologia aplikatu du.

4. Mugimenduarekin, ikuskerarekin eta erlazioarekin lotzen diren sistemak ezagutzen ditu, eta nerbio-sistemaren, zentzumenen, lokomozio-aparatuaren eta larruzalaren egitura, funtzionamendua eta gaixotasunak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Nerbio-sistemaren oinarri anatomofisiologikoak zehaztu ditu.
- b) Nerbioen, giharren eta zentzumenen jarduera erlazionatu du.
- c) Zentzumen-organoen oinarri anatomofisiologikoak deskribatu ditu.
- d) Ohikoenak diren adierazpen eta gaixotasun neurologikoak definitu ditu.
- e) Hezurren egitura deskribatu du.
- f) Hezurak sailkatu ditu.
- g) Eskeletoko hezurak kokatu ditu.
- h) Artikulazioen motak eta ezaugarriak deskribatu ditu.
- i) Artikulazioen mugimenduak bereizi ditu.
- j) Giharren egitura eta motak deskribatu ditu.
- k) Anatiomiaren giharrek identifikatu ditu.
- l) Ohikoenak diren osteoartikulazioetako eta giharretako lesio eta gaixotasunak zehaztu ditu.
- m) Larruzalaren morfologia eta funtzioa deskribatu du.
- n) Larruzaleko aldaketa patologikorik ohikoenak deskribatu ditu.

5. Odolaren oxigenazioarekin eta banaketarekin lotzen diren sistemak ezagutzen ditu, eta aparatu kardiozirkulatorioaren, arnas aparatuaren eta odolaren egitura, funtzionamendua eta gaixotasunak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Sistema kardiozirkulatorioaren oinarri anatomofisiologikoak zehaztu ditu.
- b) Odol eta linfa-hodi nagusiak kokatu ditu.
- c) Bihotzaren eta zirkulazioaren parametro funtzionalak zehaztu ditu.
- d) Ohikoenak diren bihotzetako eta hodietako gaixotasunak deskribatu ditu.
- e) Arnas aparatuaren ezaugarri anatomofisiologikoak deskribatu ditu.
- f) Ohikoenak diren arnas aparatuaren gaixotasunak eta adierazpen patologikoak deskribatu ditu.
- g) Odolaren osagaiak eta haien funtzioak adierazi ditu.
- h) Ohikoenak diren odolaren nahasteak aipatu ditu.

6. Nutrienteen xurgapenarekin eta metabolismoarekin eta nutrienteak ezabatzearekin lotzen diren sistemak ezagutzen ditu, eta digestio- eta giltzurrun-aparatuaren egitura, funtzionamendua eta gaixotasunak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Digestio-aparatuaren oinarri anatomofisiologikoak deskribatu ditu.
- b) Digestioaren eta metabolismoaren ezaugarriak zehaztu ditu.
- c) Ohikoenak diren adierazpen patologikoak eta digestio-gaixotasunak definitu ditu.
- d) Giltzurrun-aparatuaren oinarri anatomofisiologikoak deskribatu ditu.
- e) Gernua osatzeko prozedura aztertu du.
- f) Ohikoenak diren giltzurrunetako gaixotasunak eta gernu-nahasteak deskribatu ditu.

7. Organismoaren barne-erregulazioan esku hartzen duten sistemak eta kanpoaldearekin duten lotura ezagutzen du, sistema endokrinoaren, ugaltze-aparatuaren eta sistema immunologikoaren egitura, funtzionamendua eta gaixotasunak deskribatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Funtzio hormonalak aztertu du.
- b) Guruin endokrinoak deskribatu ditu.
- c) Ohikoenak diren aldaketa endokrinoak sailkatu ditu.
- d) Ugaltze-aparatu femeninoaren ezaugarri anatomikoak deskribatu ditu.
- e) Obulutegiaren zikloa eta ziklo endometrialak lotu ditu.
- f) Ugaltzearen prozesua deskribatu du.
- g) Ugaltze-aparatu femeninoan ohikoenak diren aldaketa patologikoak aipatu ditu.
- h) Ugaltze-aparatu maskulinoaren ezaugarri anatomikoak eta funtzionalak deskribatu ditu.
- i) Ugaltze-aparatu maskulinoan ohikoenak diren aldaketa patologikoak aipatu ditu.
- j) Sistema immunologikoaren ezaugarriak aztertu ditu.
- k) Immunitatearen aldaketak aipatu ditu.

c) Edukiak

GIZA ORGANISMOAREN ANTOLAMENDU OROKORRA EZAGUTZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Egitura batzuk identifikatzea eta kokatzea. - Gorputzaren oinarriko egitura eta antolamendu batzuk deskribatzea. - Organismoaren sistemak eta aparatuak sailkatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Organismoaren egitura. - Giza zelula. Egitura. - Oinarriko ehunak. Motak eta ezaugarriak. - Organo, sistema eta aparatuak. Osaera.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Ikasteko interesa eta jakin-mina.

EGITURAK ANATOMIKOAK KOKATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Egiturak kokatzeko berariazko terminologia erabiltzea. - Gorputz-aldeak eta -barrunbeak kokatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Terminologia orokorra. Posizio, ardatz, noranzko eta plano anatomikoak. - Gorputz-barrunbeak eta -aldeak.

jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean.
--------------	--

PATOLOGIAREN ALDERDI OROKORRAK IDENTIFIKATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Berariazko terminologia erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Osasuna eta gaixotasuna. Gaixotasunaren faseak eta bilakaera. Gaixotasunaren bilakabidean izan diren gertakariak, etiologia, fisiopatologia eta semiologia. - Gaixotasunaren klinika: diagnostikoa, pronostikoa eta terapeutika. - Osasunaren prebentzioa eta sustapena. Prebentzio-mailak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura.

NERBIO SISTEMAREN, ZENTZUMEN ORGANOEEN, LOKOMOZIO APARATUAREN ETA LARRUAZALAREN EGITURA, FUNTZIONAMENDUA ETA GAIXOTASUNAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Hainbat egituraren identifikazio anatomikoa egitea. - Morfologia eta funtzioa deskribatzea. - Hainbat egitura kokatzea. - Sintomen eta zeinuen eta egitura anatomikoen eta fisiologikoen arteko lotura finkatzea. - Parametro funtzionalak zehaztea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Nerbio-sistema zentrala eta periferikoa. Nerbio-sistema begetatiboa. Zentzumenen organoak. Nerbio-sistemaren fisiologia. Nerbioen, giharren eta zentzumenen jarduera. - Nerbio-sistemaren patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Hezur-sistema. Hezuraren egitura. Sailkapena. Eskeletoko hezurren antolamendua eta izendegia. Hezur-fisiologia. - Artikulazioak. Egitura. Motak. Artikulazioen mugimenduak. - Giharrak. Egitura. Sailkapena. Gihar-fisiologia. Mugimendu-jarduera. - Hezurren, artikulazioaren eta giharren sistemaren patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Larruazala. Egitura eta funtzioa. Organo erantsiak. - Larruazalaren patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonetikiko errespetua.

APARATU KARDIOZIRKULATORIOAREN, ARNAS APARATUAREN ETA ODOLAREN EGITURA, FUNTZIONAMENDUA ETA GAIXOTASUNAK EZAGUTZEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Hainbat egituraren identifikazio anatomikoa egitea. - Morfologia eta funtzioa deskribatzea. - Egiturak kokatzea. - Sintomen eta zeinuen eta egitura anatomikoen eta fisiologikoen arteko lotura finkatzea. - Parametro funtzionalak zehaztea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sistema kardiozirkulatorioa. Anatomia. Bihotzaren eta odol-hodien organoak eta egitura. Bihotzaren fisiologia. Arteria eta benetako zirkulazioa. Linfa eta linfa-hodiak. - Bihotzeko eta hodietako patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Arnas aparatua. Anatomia. Organoak eta egitura. Arnastearen fisiologia. - Arnas patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Odola. Osagaiak. Odol-taldeak. Hematopoiesi. - Hemostasia. - Odol-nahasteak. Odolarekin lotutako gaixotasun ohikoenen sailkapena. Higiene eta prebentzioko arauak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonekiko errespetua.

DIGESTIO ETA GILTZURRUN APARATUAREN EGITURA, FUNTZIONAMENDUA ETA GAIXOTASUNAK

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Hainbat egituraren identifikazio anatomikoa egitea. - Morfologia eta funtzioa deskribatzea. - Egiturak kokatzea. - Sintomen eta zeinuen eta egitura anatomikoen eta fisiologikoen arteko lotura finkatzea. - Parametro funtzionalak zehaztea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Digestio-aparatua. Anatomia. Organoak eta egitura. Fisiologia. Digestioa eta metabolismoa. - Digestio-patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Gernu-aparatua. Anatomia. Organoak eta egitura. Giltzurrun-fisiologia eta gernu-fisiologia. Gernua sortzea eta ezabatzea. - Giltzurrunetako eta gernu-bideetako patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonekiko errespetua.

SISTEMA ENDOKRINOAREN, UGALTZE APARATUAREN ETA SISTEMA IMMUNOLOGIKOAREN EGITURA, FUNTZIONAMENDUA ETA GAIXOTASUNAK	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Hainbat egituraren identifikazio anatomikoa egitea. - Morfologia eta funtzioa deskribatzea. - Egiturak kokatzea. - Sintomen eta zeinuen eta egitura anatomikoen eta fisiologikoen arteko lotura finkatzea. - Parametro funtzionalak zehaztea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sistema endokrinoa. Anatomia. Organoak eta egitura. Fisiologia. Hormonak. Guruin endokrinoak. Erregulazioa. - Patologia endokrinoa. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Ugaltze-aparatua. Ugaltze-aparatu femeninoaren eta maskulinoaren anatomia. Organoak eta egitura. Fisiologia. Giza ugalketa. - Ugaltze-aparatuaren patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa. - Sistema immunitarioa. Organismoaren babes-mekanismoak. Immunitate naturala, eskuratua eta artifiziala. Anatomia eta fisiologia. - Sistema immunitarioaren patologia. Zeinuak eta sintomak. Ohikoenak diren gaixotasunen sailkapena. Higienea eta prebentzioa.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Zorroztasuna terminologiaren erabileran. - Ordena eta zehaztasuna datuak interpretatzean eta erregistratzean. - Norberaren eta besteen osasuna zaintzeko ardura. - Bestelako planteamenduak eta bizipenak dituzten pertsonetikiko errespetua.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziak

Lehen hiru multzoek sarrerako izaera dute eta, horrenbestez, hasieran landu beharko dira. Baliagarriak izan daitezke deskribatutako gainerako edukiak errazago ikasteko. Bertan jasotako informazioa modulu osoaren garapenean erabili beharko da. Izan ere, ondoren ikasiko diren edukiak behar bezala kokatzeko, izendatzeko eta lotzeko aukera emango du.

Zehazki, hirugarren multzoa, hau da, osasunarekin eta gaixotasunarekin lotzen diren alderdi orokorrak aurkezten dituen multzoa, komeni da hasieran aztertzea, modulu honetako edukiak lanbide-profilarekin lotzen saiatuz.

Gainerako multzoetan, giza gorputzeko aparatuak eta sistemak aurkeztuko dira. Ez dio gehiegi axola zein ordenan ematen diren, sistema immunitarioaren eta nerbio-sistemaren kasuan izan ezik. Izatez, bi sistema horiek erlazio eta kontroleko sistemak dira eta komeni da moduluaren amaieran ematea, ikasleek hobe uler dezaten fisiologia.

2) Alderdi metodologikoak

Pertsona gehienek aurreko heziketa-etapetan ikasiko zituzten eduki hauek. Hori dela eta, jakintza horiek azertu eta birpasatu egin beharko dira ikaskuntza antolatzeko. Gerta

daiteke huts-egite arruntak agertzea eta baliagarriak izatea jakintza berregituratzeko eta ikasleak motibatzeke.

Zabalak dira modulu honetan aurkezten diren edukiak. Deskribatutako aparatu eta sistema guztiak landu beharko dira, nahiz eta horretarako batzuetan gehiago sakontzea baztertu beharko den. Edukien egitura oso antzekoa da ia multzo guztietan. Organismoa osatzen duten sistema eta aparatuetako bakoitzaren egitura anatomikoa, funtzionamendua eta patologia aztertu beharko da. Profesional horiei dagokien mailari ere erreparatu beharko zaio, eta batez ere patologiaren kasuan. Alderdirik orokorrenak nabarmentzen jarraitu beharko da (zeinu edo sintoma batzuk, esate baterako), edo lanbide-garapenean ohikoenak diren alderdiak.

Prozedurak deskribatzean, ia multzo guztietan berdinak jartzearen aldeko hauta egin da, ikaskuntzan ohitura jakin batzuk lortzearen. Ohitura batzuk –hala nola egituren irudikapena edo organoen kokapena– emandako informazioaren memorizazioarekin lotu daitezkeen lortu nahi da.

Oro har, beharrezkoa izango da unitate didaktiko bakoitzeko edukien irudikapen teorikoa. Hainbat sistema batera ager daitezke eta une batzuetan material idatzia gaineratu daiteke, haren gainean lan egiteko. Beste batzuetan, aldiz, ikasleek beraiek antolatuko dute haien ikasmateriala, argibideei jarraituz.

Irudien proiektzioa lagungarria izan daiteke egitura anatomikoak eta horien artean ezartzen diren loturak hobeto ulertzeko. Edonola ere, ez du irudikapen grafikoko sistema bakarra izan behar. Egitura horien ulermena eta memorizazioa erraztuko duten marrazki eta eskema pertsonalekin ere egin beharko da lan.

Esperientzia pertsonala oso motibatzailea izan daiteke. Organismoaren funtzionamenduaren agerpenak kanpotik ezagutzeko aukera emango duten praktika sinpleak egin daitezke (diametroak neurtzea, bizi-konstanteak hartzea, pisua neurtzea, egiturak ikuskatzea, laginak behatzea, zeinu edo sintoma batzuk berraztertzea,...). Eguneroko bizitzan edo lanbide-jardunean eskuratutako jakintzetako batzuk ezagutzeko, aldiz, ikasleek gaineratzen dituzten azterketa-probak erabil daitezke (odol-analisiak, gernu-analisiak, erradiografiak,...).

Ikasleek hainbat unitate didaktikotan ikasitako edukiak aztertu eta lotu beharko dituzten kasu sinpleak planteatu daitezke. Sintoma eta zeinu jakin batzuk dituzten gaixoen kasuak deskriba daitezke (bularrean mina duen edo arnasa hartzeko zailtasunak dituen pazienteak,...). Ikasleek egoera hori aparatu edo sistemaren batekin lotu beharko dute, eta zer egingo luketen pentsatu beharko dute, nola jardungo luketen, norengana joko luketen, eta abar. Beste batzuetan, egoera fisiologiko zehatzak planteatu daitezke (kontzentrazio handiko gernua duen pertsona edo takikardia bat duen kirolaria, adibidez). Ikasleek egoera horiek zeren ondorio diren aztertu beharko dute, baita zer organo egon daitekeen inplikaturik, egoera hori erregulatzeko mekanismoak zein diren eta abar.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Egitura anatomikoak marraztea.
- ✓ Organismoan bertan, maketetan, marrazkietan, argazkietan, eskema grafikoetan eta abar egiturak ezagutzea.
- ✓ Azterketa-proben analisia egitea (dagokien mailan).

- ✓ Organoen eta egituren arteko loturak deskribatzea; kokapenak deskribatzea, ondoko egiturekiko erlazioak deskribatzea,...
- ✓ Parametroak neurtzea, hala nola pultsua, temperatura, arteria-tentsioa eta gorputz-diametroak.
- ✓ Ikasteko materiala edo txosten idatziak egitea.
- ✓ Fisiologiarekin eta patologiarekin lotzen diren ariketak edo arazoak ebaztea.

11. lanbide-modulua INGELES TEKNIKOA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Ingeles teknikoa
Kodea:	E100
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	33 ordu
Kurtsoa:	1.a
Irakasleen espezialitatea:	Ingelesa (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea)
Modulu mota:	Zeharkako modulua
Helburu orokorrak:	Kualifikazioen Europako Esparruko funtsezko kompetentziak

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Tituluaren lanbide-esparruarekin eta eskainitako produktuarekin/zerbitzuarekin lotutako ahozko informazioa interpretatu eta erabiltzen du, eta haren ezaugarriak eta propietateak, enpresa motak eta horien kokapena identifikatu eta deskribatzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- Zuzeneko mezuaren, telefono bidezkoaren edo entzunezko beste bitarteko baten bidezkoaren xedea ezagutu du.
- Ahozko mezu zehatzak adierazi ditu egoera puntualak ebazteko: hitzordu bat, produktu bat igortzeko/jasotzeko datak eta baldintzak, makina/gailu baten oinarritzko funtzionamendua.
- Enpresaren testuinguruan emandako ahozko argibideak ezagutu ditu eta adierazpenei jarraitu die.
- Sektorearen berezko produktuak edo zerbitzuak deskribatzeko termino tekniko zehatzak erabili ditu.
- Mezu bat bere elementu guzti-guztiak ulertu beharrik gabe orokorrean konprenitzea zeinen garrantzitsua den konturatu da.
- Emandako informazioen ideia nagusiak laburbildu ditu bere hizkuntza-baliabideak erabilia.
- Beharrezkotzat jo duenean diskurtsoa edo horren zati bat berriz formulatzeko eskatu du.

2. Sektorearen eta nazioarteko merkataritza-transakzioen berezko dokumentuak interpretatu eta betetzen ditu: ezaugarriei eta funtzionamenduari buruzko eskuliburua, eskabide-orria, jasotze- edo entrega-orria, fakturak, erreklamazioak.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Berriazko informazioa atera du eskaintako produktuarekin edo zerbitzuarekin lotutako mezuetatik (publizitate-liburuxkak, funtzionamenduari buruzko eskuliburua) eta bizitza profesionalarekin zerikusia duten eguneroko alderdietatik.
- b) Merkataritza-transakzioei buruzko dokumentuak identifikatu ditu.
- c) Dagokion lanbide-esparruko merkataritza-dokumentazioa eta berriazko dokumentazioa bete ditu.
- d) Euskarri telematikoen bitartez (e-posta, faxa, besteak beste) hartutako mezua interpretatu du.
- e) Lanbidearen berezko terminologia eta hiztegia zuzen erabili ditu.
- f) Testuen deia nagusiak jaso ditu.
- g) Bere lanbide-ingurunearekin erlazonatutako testuen laburpenak egin ditu.
- h) Sektoreko web-orri bateko oinarriko informazioak identifikatu ditu.

3. Komunikazio-egoeretan jarrera eta portaera profesionalak identifikatu eta aplikatzen ditu, herrialde bakoitzarekin ezarritako protokolo-arauak eta haren ohiturak errespetatuz.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Atzerriko hizkuntza hitz egiten den erkidegoko ohitura eta usadioen ezaugarri esanguratsuenak identifikatu ditu.
- b) Herrialdearen berezko gizarte- eta lan-harremanetako protokoloak eta arauak deskribatu ditu.
- c) Sektorearen berezko alderdi sozioprofesionalak identifikatu ditu edozein testu motatan.
- d) Atzerriko hizkuntza hitz egiten den herrialdearen berezko gizarte-harremanetako protokoloak eta arauak aplikatu ditu.

c) Edukiak

AHOZKO MEZUAK ULERTU ETA SORTZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sektoreko mezu profesionalak eta egunerokoak ezagutzea. - Zuzeneko mezuak, telefono bidezkoak eta grabatutakoak identifikatzea. - Ideia nagusia eta bigarren mailako ideiak bereiztea. - Ahozko mezuak igortzeko erabiltzen diren erregistroak hautatzea. - Ahozko diskurtsoa mantentzea eta jarraitzea: sostengua ematea, ulertzen dela erakustea, argitzeko eskatzea, eta bestelakoak - Nahikoa ulertzeko soinuak eta fonemak egoki sortzea. - Gizarte-harremanen markatzaile linguistikoak, adeitasun-arauak eta erregistro-desberdintasunak hautatzea eta erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sektoreko terminologia espezifikoa. - Gramatika-baliabideak: aditz-denborak, preposizioak, adberbioak, lokuzio preposizionalak eta adberbialak, erlatibozko perpausak, zehar-estiloa, eta bestelakoak. - Hots eta fonema bokalikoak eta kontsonantikoak. Konbinazioak eta elkarteak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Atzerriko hizkuntzak lanbide-munduan duen garrantziaz konturatzea. - Ulertzeko eta ulertarazteko interesa izatea eta hori errespetatzea. - Atzerriko hizkuntzan komunikatzeko norberaren gaitasunaz jabetzea. - Hizkuntza bakoitzaren berezko adeitasun-arauak eta erregistro-desberdintasunak errespetatzea.

IDATZIZKO MEZUAK INTERPRETATU ETA ADIERAZTEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Mezuak formatu desberdinetan ulertzea: eskuliburuak, liburuxkak, eta oinarrizko artikulua profesionalak eta egunerokoak. - Ideia nagusia eta bigarren mailako ideiak bereiztea. - Denbora-erlazioak bereiztea: aurrekotasuna, gerokotasuna, aldiberekotasuna. - Sektoreko berezko testu erraz profesionalak eta egunerokoak lantzea. - Lexikoa hautatzea, egitura sintaktikoak hautatzea, horiek egoki erabiltzeko eduki adierazgarria hautatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sektoreko terminologia espezifikoa. - Euskarri telematikoak: faxa, e-posta, burofaxa, web-orriak. - Protokolo-formulak idazki profesionaletan. - Nazioarteko transakzioekin lotutako dokumentazioa: eskabide-orria, jasotze-orria, faktura. - Heziketa-zikloarekin lotutako kompetentziak, lanbideak eta lanpostuak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Ulertzeko eta ulertarazteko interesa izatea eta hori errespetatzea. - Beste kultura eta gizarteetako ohiturak eta pentsamoldea errespetatzea. - Testuaren garapenean koherentziaren premia baloratzea.

HERRIALDEAREN BEREZKO ERREALITATE SOZIOKULTURALA ULERTZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikazio-egoera bakoitzerako kultura-elementu esanguratsuenak interpretatzea. - Enpresaren irudi ona proiektatzeko portaera sozioprofesionala eskatzen duten egoeretan baliabide formalak eta funtzionalak erabiltzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Atzerriko hizkuntza (ingeleza) mintzaten den herrialdeen elementu soziolaboral esanguratsuenak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Nazioarteko harremanetan arau soziokulturalak eta protokolokoak baloratzea. - Bestelako usadioak eta pentsamoldeak errespetatzea.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziarioa

Eduki-multzoen aurkezpenak prestakuntza-prozesua errazten ez duenez eta horren premiei erantzuten ez dienez, behar-beharrezkoa da multzo horiekin laneko testuinguruko hizkuntza-komunikazioko egoera bati konponbidea aurkitzeko beharrezkoak diren ulermenezko eta adierazpenezko gaitasunak lortzeari lehentasuna emango dien ibilbide didaktiko bat antolatzea.

Modulu honen programazioa antolatzeko, prozedurek irakasteko prozesua zuzen dezaten proposatzen da, berebiziko garrantzia baitute hizkuntza bat komunikazio-tresna gisa irakasteko. Gainera, berehala erabilgarri izateak motibazioa sortzen du irakasleengan. Lanbidearen berezko komunikazio-egoera batek prozedura jakin batzuk dakartza eta horiek kontrolpean izan behar dira egoera eraginkortasunez konponduko bada. Eduki lexikalek, morfologikoez eta sintaktikoez ez lukete inongo zentzurik ulertu edo adierazi behar den mezu bat eraman edo transmitituko ez balute.

Horrenbestez, oinarrizko lau hizkuntza-gaitasunak, hots, entzumena, irakurmena, mintzamina eta idazmina garatzea da lortu beharreko helburua.

Ikasleek nolabaiteko segurtasunarekin moldatu beharko dute atzerriko hizkuntzan beren lanpostuak aurkezten dizkien egoeren aurrean.

Irakasleek erabiliko dituzten metodologia eta materialak alde batera utzirik, lanbidearen berezko egoera erraz bat aukeratzea oso baliagarria izango da ikasleak beren ikaskuntzan bertan inplikatzeko. Egoera horren inguruan antolatuko dira dagozkion gramatika-egoerak (aditz-denbora, hiztegia, etab.), hizkuntza-erregistroarekin, arau edo protokolo sozial eta/edo profesional egokiekin batera.

Behar bada komenigarria izango litzateke hasieran modulua ikasleei aurkeztean horiekin batera gogoeta egitea, etorkizunean bitzita profesionalean aurrez aurre izango dituzten egoera ohikoenak zein izango diren ondorioztatzeko, eta lan egingo duten produktio-sektorean atzerriko hizkuntza zein beharrezkoa izango duten eta beste ohitura eta kultura batzuetara irekitzea zein aberasgarria izango den konturatzeko. Gogoeta horrek ikasteko aukeretan irimotu beharko lituzke, gero eta autonomoagoak izan daitezzen eta sortzen zaizkien arazoak konpontzeko gaitasuna izan dezaten beren lanpostuetan daudenean. Komenigarria da atzerriko hizkuntzak zikloko beste modulu batzuekin duen zeharkako erlazioa behin eta berriz azpimarratzea, jakitun izan daitezzen zein lanbide-profiletarako prestatzen ari diren.

Azkenik, kontuan izan behar da, halaber, aurreko hezkuntza-etaparen ondorio den ingelesezko oinarrizko prestakuntza. Esperientziak erakusten digunez, ikaskuntza horretan zehar eskuratutako lorpenak askotarikoak izaten dira, gazte bakoitzaren idiosinkrasia pertsonalaren parekoak ia.

Komunikazio-gaitasun batzuk urriak direla irizten bazaio edo taldearen aniztasunean oinarrizko ezagutzak homogeneizatu beharra antzematen bada, dagozkion ezagutzak osatu edo indartzeari ekingo zaio.

2) Alderdi metodologikoak

Hizkuntza lanbide-munduan komunikatzeko tresna bezala ulertuta, metodo aktiboa eta parte-hartzailea erabiltzen da ikasgelan.

Erdi-mailako zikloak diren arren, arreta berezia eskaini beharko zaio ahozko hizkuntzari, lanbide-egoerek hala eskatzen dute-eta.

Ikasgelan ingelesa erabiltzen da beti eta irakasleak etengabe bultzatzen ditu ikasleak hura erabiltzera, nahiz eta zuzen mintzatu ez. Irakasleak konfiantza eman beharko dio ikasle bakoitzari, komunikatzeko aukeren jakitun izan dadin, aukerak baditu-eta. Lehentasuna emango zaio mezuaren ulermenari zuzentasun gramatikaren gainetik, eta ahoskera eta jarioa azpimarratuko dira, mezua hartzailearengana igarotzeko baldintzatzaileak dira-eta.

Talde-lanak gazteen hasierako lotsa gainditzen laguntzen du. Halaber, audio- eta bideo-grabazioak erabiliko dira, bere burua behatzeak eta bere akatsak aztertzeak ikaskuntza bere alderdi neketsuenean hobetzen lagun diezaion ikasleari, hots, ahozko mezuak sortzen. Hizkuntza bat ikasteak pertsonaren alderdi guztiak mobilizatzea eskatzen du, oso jarduera konplexua da-eta.

Irakasteko eta ikasteko prozesuan aplikatutako komunikazio-metodologia sektoreko enpresak (ahal dela ingelesak) bisitatuz edo jarduneko langileak gonbidatuz aberats daiteke. Hartara, lanbide-ingurunetik datozen eta lan-esperientzia duten horiek lanpostuaren ikuspegia, zailtasunak eta abantailak azalduko dizkiete etorkizuneko profesionalei.

Metodo/testuliburu bat eta metodoak berak dakarren audio- eta bideo-materiala erabiltzeaz gain, ikastetxeak dituen beste audio- eta bideo-euskarri batzuk ere erabiliko dira, betiere lanbide-egoerak ardatz dituztenak. Halaber, benetako materialarekin lan egingo da: kartak, fakturak, gidak eta liburuxkak, eta web-orri ingelesak kontsultatuko dira.

Hizkuntza bat eskuratzea ikastunaren barne-faktore askoren emaitza da, eta pertsona bakoitzak behar, estilo, erritmo eta interes desberdinak ditu. Horregatik, beren beharretara egokitzen diren mota desberdinetako materialak (idatzizkoak, ahozkoak, irudiak, musika, teknologia berriak, etab.) eskaini behar zaizkie ikasleei.

Teknologia berriak ezin dira ikaskuntzatik kanpo geratu, lan-munduan eta gizartean ere ez baitira kanpoan geratuko: Internet, e-posta, burofaxa, etab.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

Irakasleek dinamizatzailerik eta bideratzaile gisa jardungo dute ikasgelan ahozko ingelese erabil dadin, egoerak ahalik eta sinesgarrienak izan daitezen, eta ikasleak ahalik eta gehien inplikatu dituzte beren ikaskuntzan eta materiala bilatzeko eta erabiltzeko lanetan.

- ✓ Lehentasunez, ingurune profesionalarekin lotutako materialak erabiltzea: erabilera-eskuliburuak, liburuxkak, piezen edo produktuen krokisak, zenbakiak, datak, orduak, eskaintako produktuaren edo zerbitzuaren ezaugarri deskribatzaileak.
- ✓ Sektoreko enpresei edota produktuei eta zerbitzuei buruzko ingelesezko publizitate-materialak aztertzea, erabilitako hiztegi teknikoak eta adjektiboak barne.
- ✓ Arazo errazak konpontzea: bezeroen galderak, istripu txikiak, unean uneko azalpenak.
- ✓ Bisitan datorren bezero atzerritar bati enpresaren edo lanpostuaren inguruko informazio laburrak ematea.
- ✓ Unean uneko oharrak egitea norbaiti edo norbaiten mandatua uzteko, zereginari buruzko zehaztasunak emateko, entregatzeko datak edo kantitateak adierazteko, sortutako arazoak berri emateko.
- ✓ Faktura / ordainketa-gutuna edota bidalketa/entrega baten onarpena aurkeztea eta azaltzea.

- ✓ Ikasgelan lanbidearen egoera bat simulatzen duen ikasle talde baten elkarrizketak bideoz grabatzea, geroago aztertzeko.

12

12. lanbide-modulua

LANEKO PRESTAKUNTZA ETA ORIENTABIDEA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Laneko prestakuntza eta orientabidea.
Kodea:	0062
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdia
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	105 ordu
Kurtsua:	2.a
Irakasleen espezialitatea:	Laneko prestakuntza eta orientabidea (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea)
Modulu mota:	Zeharkako modulua
Helburu orokorrak:	6.a / 22.a / 23.a / 25.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Lan-munduratzeko eta bizitza osoan ikasteko hautabideak identifikatu ondoren, lan-aukerak hautatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Etengabeko prestakuntzaren garrantzia baloratu du, enplegatze aukerak zabaltzeko eta produkzio-prozesuaren eskakizunetara egokitzeko funtsezko faktore gisa.
- Tituluaren lanbide-profilari lotutako prestakuntza-ibilbidea eta ibilbide profesionala identifikatu ditu.
- Profilaria lotutako lanbide-jarduerarako eskatzen diren gaitasunak eta jarrerak zehaztu ditu.
- Tituludunarentzako enplegu-sorgune eta lan-munduratzeko gune nagusiak identifikatu ditu.
- Lana bilatzeko prozesuan erabiltzen diren teknikak zehaztu ditu.
- Tituluaria lotutako lanbide-sektoreetan autoenplegurako hautabideak aurreikusi ditu.
- Erabakiak hartzeko nortasuna, helburuak, jarrerak eta norberaren prestakuntza baloratu ditu.

2. Talde-laneko estrategiak aplikatzen ditu, eta erakundearen helburuak lortzeko duten eraginkortasuna baloratzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- Profilaria lotutako lan-egoeretan talde-lanak dituen abantailak baloratu ditu.
- Benetako lan-egoera batean osa daitezkeen lan-taldeak identifikatu ditu.
- Lan-talde ez-eraginkorraren aldean, talde eraginkorrak dituen ezaugarriak zehaztu ditu.

- d) Taldekideek bere gain hartutako denetako eginkizunen eta iritzien beharra ontzat baloratu du.
- e) Taldekideen artean gatazkak sortzeko aukera erakundeen alderdi ezaugarritzat onartu du.
- f) Gatazka motak eta horien sorburuak identifikatu ditu.
- g) Gatazkak konpontzeko prozedurak zehaztu ditu.

3. Lan-harremanen ondoriozko eskubideak baliatu eta betebeharrak betetzen ditu, eta lan-kontratuetan horiek onartzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Lan-zuzenbidearen oinarriko kontzeptuak identifikatu ditu.
- b) Enpresaburuaren eta langileen arteko harremanetan esku hartzen duten erakunde nagusiak bereizi ditu.
- c) Laneko harremanaren ondoriozko eskubideak eta betebeharrak zehaztu ditu.
- d) Kontratazio modalitate nagusiak sailkatu ditu, eta kolektibo jakin batzuentzat kontratazioa sustatzeko neurriak identifikatu ditu.
- e) Lan-bizitza eta familia-bizitza bateragarri egiteko indarrean dagoen legeriak ezarritako neurriak baloratu ditu.
- f) Laneko harremanak aldatu, eten eta deuseztatzearen arrazoiak eta ondorioak identifikatu ditu.
- g) Soldata-ordainagiria aztertu du eta haren osagai nagusiak identifikatu ditu.
- h) Gatazka kolektiboko neurriak eta gatazkak ebazteko prozedurak aztertu ditu.
- i) Tituluarekin zerikusia duen lanbide-sektore bati aplikatzekoa zaion hitzarmen kolektiboan adostutako lan-baldintzak zehaztu ditu.
- j) Lan-antolamenduaren ingurune berrien ezaugarriak identifikatu ditu.

4. Estalitako kontingentzien aurrean, Gizarte Segurantzako sistemaren babes-ekintza zehazten du eta prestazio mota guztiak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Herritarren bizi-kalitatea hobetzeko funtsezko oinarri gisa baloratu du Gizarte Segurantzaren eginkizuna.
- b) Gizarte Segurantzak estaltzen dituen kontingentziak adierazi ditu.
- c) Gizarte Segurantzako sisteman dauden araubideak identifikatu ditu.
- d) Gizarte Segurantzako sistemaren barruan enpresaburuaren eta langilearen irudiak dituen betebeharrak identifikatu ditu.
- e) Suposizio simple batean, langilearen kotizazio-oinarriak, eta langilearen eta enpresaburuaren irudiari dagozkion kuotak identifikatu ditu.
- f) Gizarte Segurantzako sistemaren prestazioak sailkatu eta eskakizunak identifikatu ditu.
- g) Legez egon daitezkeen langabezia-egoerak zehaztu ditu.
- h) Oinarriko kontribuzio-mailari dagokion langabezia-prestazioaren iraupena eta kopurua kalkulatu ditu.

5. Bere jardueraren ondoriozko arriskuak ebaluatzen ditu, lan-inguruneko lan-baldintzak eta arrisku-faktoreak aztertuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Enpresaren esparru eta jarduera guztietan prebentzioaren kulturak duen garrantzia baloratu du.
- b) Lan-baldintzak langilearen osasunarekin erlazionatu ditu.
- c) Jardueraren arrisku-faktoreak eta horien ondoriozko kalteak sailkatu ditu.

- d) Tituluaren lanbide-profilari lotutako lan-ingurunean ohikoenak diren arrisku-egoerak identifikatu ditu.
- e) Enpresan dauden arriskuak ebaluatu ditu.
- f) Lanbide-profilari lotutako lan-inguruneetan, prebentziorako garrantzitsuak diren lan-baldintzak zehaztu ditu.
- g) Tituluaren lanbide-profilari lotutako kalte profesionalen motak sailkatu eta deskribatu ditu, bereziki lan-istripuei eta lanbide-gaixotasunei dagokienez.

6. Enpresa txiki batean, arriskuen prebentziorako plana egiten laguntzen du, inplikaturako agente guztien erantzukizunak identifikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Laneko arriskuen prebentzioan dauden eskubide eta betebeharrak nagusiak zehaztu ditu.
- b) Enpresan prebentzioa kudeatzeko moduak sailkatu ditu, laneko arriskuen prebentzioari buruzko araudian ezarritako irizpideen arabera.
- c) Arriskuen prebentzioari dagokionez, enpresan langileak ordezkatzeko moduak zehaztu ditu.
- d) Laneko arriskuen prebentzioarekin zerikusia duten erakunde publikoak identifikatu ditu.
- e) Enpresan, larrialdirik izanez gero jarraitu beharreko jardun-sekuentziak barne hartuko duen prebentzio-plana izatearen garrantzia baloratu du.
- f) Tituludunaren lanbide-sektorearekin lotutako lantoki baterako prebentzio-planaren edukia zehaztu du.
- g) Enpresa txiki edo ertain baterako larrialdi- eta ebakuazio-plan bat pentsatu du.

7. Prebentzio- eta babes-neurriak aplikatzen ditu, eta tituluari lotutako lan-ingurunean arrisku-egoerak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Kalteak sorburuan saihesteko eta, saihestezinak badira, haien ondorioak ahalik eta gehien murrizteko aplikatu behar diren prebentzio-teknikak, eta norbera eta taldea babestekoak zehaztu ditu.
- b) Mota guztietako segurtasun-seinaleen esanahia eta hedadura aztertu ditu.
- c) Larrialdietarako jardun-protokoloak aztertu ditu.
- d) Larrialdietan, larritasun-maila desberdinetako biktimak daudenean, zaurituak sailkatzeko teknikak identifikatu ditu.
- e) Istripuaren lekuan bertan hainbat kalteren aurrean aplikatu beharreko lehen laguntzetako oinarritzko teknikak identifikatu ditu, baita botikinaren osaera eta erabilera ere.
- f) Langileen osasuna zaintzeko eskakizunak eta baldintzak zehaztu ditu, eta prebentzio-neurri gisa duten garrantzia adierazi du.

c) Oinarritzko edukiak

LAN MUNDURATZEKO ETA BIZITZA OSOAN IKASTEKO PROZESUA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Lan-ibilbiderako interes, gaitasun eta motibazio pertsonalak aztertzea. - Tituluari lotutako prestakuntza-ibilbideak identifikatzea. - Tituluaren lanbide-sektorea zehaztu eta aztertzea. - Norberaren ibilbidea planifikatzea: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Beharrekin eta hobespeneekin bateragarriak izango diren epe ertain eta luzerako lan-helburuak ezartzea.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uneko eta gerorako pentsatutako prestakuntzarekiko helburu errealistak eta koherenteak. - Ibilbide-planaren, prestakuntzaren eta helburuen arteko koherentzia norberak egiaztatzeko zerrenda bat ezartzea. - Lan-munduratzeko beharrezko dokumentuak betetzea (aurkezpen-gutuna, curriculum vitae...), eta test psikoteknikoak eta elkarrizketa simulatuak egitea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Lana bilatzeko teknikak eta tresnak. - Erabakiak hartzeko prozesua. - Sektoreko enpresa txiki, ertain eta handietan lana bilatzeko prozesua. - Europan ikasi eta enplegatzeko aukerak. Europass, Ploteus.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Tituludunaren lan- eta lanbide-ibilbiderako etengabeko prestakuntzak duen garrantzia baloratzea. - Norberaren ikaskuntzaz arduratzea. Eskakizunak eta aurreikusitako emaitzak ezagutzea. - Autoenplegua lan-munduratzeko hautabidetzat baloratzea. - Lan-munduratzeko egokirako lan-ibilbideak baloratzea. - Lanarekiko konpromisoa. Lortutako trebakuntza baloratzea.

GATAZKA ETA LAN TALDEAK KUDEATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Antolakundea pertsona-talde gisa aztertzea. - Antolamendu-egiturak aztertzea. - Kideek lan-taldean izan ditzaketen eginkizunak aztertzea. - Antolakundeetako gatazken sorrera aztertzea: espazioak, ideiak eta proposamenak partekatzea. - Gatazka motak, esku-hartzaileak eta horien abiapuntuko jarrerak aztertzea. - Gatazkak ebazteko moduak, bitartekotza eta jardunbide egokiak aztertzea. - Lan-taldeen sorrera aztertzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpresa baten antolamendu-egitura, xede bat lortzeko pertsona-talde gisa. - Talde motak sektoreko industrian, dituzten eginkizunen arabera. - Lan-taldeen sorrera aztertzea. - Komunikazioa, taldeak sortzean arrakasta lortzeko oinarriko elementu gisa. - Lan-talde eraginkorraren ezaugarriak. - Gatazka zehaztea: haren ezaugarriak, sorburuak eta etapak. - Gatazka ebatzi edo deuseztatzeko metodoak: bitartekotza, adiskidetzeta eta arbitrajea.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpresa-helburuak lortzeko pertsonen ekarpena baloratzea. - Antolamenduaren eraginkortasunean talde-lanak dituen abantailak eta eragozpenak baloratzea. - Talde-lanerako funtsezko faktoretzat komunikazioa baloratzea. - Lan-taldeetan sor daitezkeen gatazkak ebazteko partaidetzazko jarrera izatea. - Gatazkak ebazteko sistemak aztertzea.

LAN KONTRATUAREN ONDORIOZKO LAN BALDINTZAK

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Lan-zuzenbidearen iturriak aztertzea eta hierarkiaren arabera sailkatzea. - Langileen Estatutuari buruzko Legearen Testu Bateginean arautzen diren lan-jardueren ezaugarriak aztertzea. - Kontratu-modalitate ohikoenak formalizatu eta alderatzea, haien ezaugarrien arabera. - Nomina interpretatzea. - Dagokion lanbide-jarduerako sektorerako hitzarmen kolektiboa aztertzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Lan-zuzenbidearen oinarrizko iturriak: Konstituzioa, Europar Batasunaren arteztarauak, Langileen Estatutua, Hitzarmen Kolektiboa. - Lan-kontrata: kontratuaren elementuak, ezaugarriak eta formalizazioa, gutxieneko edukiak, enpresaburuaren betebeharrak, enpleguari buruzko neurri orokorrak. - Kontratu motak: mugagabeak, prestakuntzakoak, aldi baterakoak, lanaldi partzialekoak. - Lanaldia: iraupena, ordutegia, atsedenaldiak (laneko egutegia eta jaiegunak, oporrak, baimenak). - Soldata: motak, ordainketa, egitura, aparteko ordainsariak, soldataz kanpoko eskuratzeak, soldata-bermeak. - Soldata-kenkariak: kotizazio-oinarriak eta ehunekoak, PFEZ. - Kontrata aldatu, eten eta deuseztatzea. - Ordezkaritza sindikala: sindikatuaren kontzeptua, sindikatzeko eskubidea, enpresa-elkarteak, gatazka kolektiboak, greba, ugazaben itxiera. - Hitzarmen kolektiboa. Negoziazio kolektiboa. - Lan-antolamenduaren ingurune berriak: kanpora ateratzea, telelana...
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Lana arautzearen beharra baloratzea. - Dagokion lanbide-jarduerako sektorearen lan-harremanetan aplikatzen diren arauak ezagutzeko interesa. - Aurreikusitako legezko bideak laneko gatazken ebazpide gisa aintzat hartzea. - Langileen kontratazioan etika eskaseko eta legez kanpoko jardunak baztertzea, batez ere premia handienak dituzten kolektiboei dagokienez. - Gizartea hobetzeko agente gisa, sindikatuen eginkizuna aintzat hartu eta baloratzea.

GIZARTE SEGURANTZA, ENPLEGUA ETA LANGABEZIA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Gizarte Segurantzako sistema orokorra unibertsala izateak duen garrantzia aztertzea. - Gizarte Segurantzaren prestazioei buruzko kasu praktikoak ebaztea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Gizarte Segurantzako sistema: aplikazio-esparrua, egitura, araubideak, erakunde kudeatzaileak eta laguntzaileak. - Enpresaburuaren eta langileen betebeharrak nagusiak Gizarte Segurantzaren arloan: afiliazioak, altak, bajak eta kotizazioa. - Babes-ekintza: osasun-asistentzia, amatasuna, aldi baterako ezintasuna eta ezintasun iraunkorra, baliaezintasun gabeko lesio iraunkorrak, erretiroa, langabezia, heriotza eta biziraupena. - Prestazioen motak, eskakizunak eta kopurua.

	- Langileak euren eskubideen eta betebeharren inguruan aholkatzeko sistemak.
jarrerazkoak	- Herritarren bizi-kalitatea hobetzeko Gizarte Segurantzaren eginkizuna aintzat hartzea. - Gizarte Segurantzarako kotizazioan nahiz prestazioetan iruzurrezko jokabideak gaitzestea.

ARRISKU PROFESIONALAK EBALUATZEA

prozedurazkoak	- Lan-baldintzak aztertu eta zehaztea. - Arrisku-faktoreak aztertzea. - Segurtasun-baldintzei lotutako arriskuak aztertzea. - Ingurumen-baldintzei lotutako arriskuak aztertzea. - Baldintza ergonomikoei eta psikosozialei lotutako arriskuak aztertzea. - Enpresaren arrisku-esparruak identifikatzea. - Lanbide-eginkizunaren arabera arrisku-protokoloa ezartzea. - Lan-istripuaren eta lanbide-gaixotasunaren artean bereiztea.
kontzeptuzkoak	- Arrisku profesionalaren kontzeptua. - Enpresan arriskuak ebaluatzea, prebentzio-jardueraren oinarritzko elementu gisa. - Profilari lotutako lan-ingurunearen berariazko arriskuak. - Antzemandako arrisku-egoeren ondorioz langilearen osasunean eragin daitezkeen kalteak.
jarrerazkoak	- Lanbide-jardueraren fase guztietan prebentzioaren kulturak duen garrantzia. - Lanaren eta osasunaren arteko lotura baloratzea. - Prebentzio-neurriak hartzeko interesa. - Enpresan prebentziorako prestakuntza ematearen garrantzia baloratzea.

ENPRESAN ARRISKUEN PREBENTZIOA PLANIFIKATZEA

prozedurazkoak	- Planifikazio- eta sistematizazio-prozesuak, oinarritzko prebentzio-tresna gisa. - LAP Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko oinarritzko araua aztertzea. - LAParen arloko egitura instituzionala aztertzea. - Lan-ingurunerako larrialdi-plan bat egitea. - Zenbait larrialdi-plan bateratu eta aztertzea.
kontzeptuzkoak	- Lanak giza osasunean eta segurtasunean dituen ondorioak. - Eskubideak eta betebeharrak laneko arriskuen prebentzioaren arloan. - Erantzukizunak laneko arriskuen prebentzioaren arloan. - LAPean eta osasunean esku hartzen duten agenteak, eta horien eginkizunak. - Prebentzioaren kudeaketa enpresan. - Langileen ordezkariak prebentzioaren arloan (LAPeko oinarritzko teknikaria). - Laneko arriskuen prebentzioarekin zerikusia duten erakunde publikoak. - Prebentzioaren plangintza enpresan. - Larrialdi- eta ebakuazio-planak lan-inguruneetan.

jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - LAParen garrantzia eta beharra baloratzea. - LAPeko eta LO Laneko Osasuneko agente gisa duen posizioa baloratzea. - Erakunde publikoek eta pribatuek LOan errazago sartzeko egindako aurrerapenak baloratzea. - Dagokion kolektiboaren larrialdi-planei buruzko ezagutza baloratu eta zabaltzea.
--------------	---

ENPRESAN PREBENTZIO ETA BABES NEURRIAK APLIKATZEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Norbera babesteko teknikak identifikatzea. - Norbera babesteko neurriak erabiltzeko garaian enpresak eta banakoak dituzten betebeharrak aztertzea. - Lehen laguntzetako teknikak aplikatzea. - Larrialdi-egoerak aztertzea. - Larrialdietarako jardun-protokoloak egitea. - Langileen osasuna zaintzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Banako eta taldeko prebentzio- eta babes-neurriak. - Larrialdi-egoera batean jarduteko protokoloa. - Larrialdi medikoa / lehen laguntzak. Oinarrizko kontzeptuak. - Seinale motak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Larrialdien aurreikuspena baloratzea. - Osasuna zaintzeko planen garrantzia baloratzea. - Proposatutako jardueretan bete-betean parte hartzea.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Edukiak sekuentziatu eta antolatzeko proposamen hau ikasleak egiten ari den heziketa-zikloa amaitzean jarraituko duen lan-munduratzeko ibilbidearen logikan oinarritzen da, hau da: zikloa amaitzen duenetik lana lortu eta lan horretan finkatu arte edota lan-harremana amaitu arte eman beharko dituen urratsak.

Ikasleak jarraituko duen ibilbideak 4 une hauek izango ditu:

- a) Lana bilatzea.
- b) Enpresan sartzeko eta egokitze aldia.
- c) Lanpostuan jardutea.
- d) Lan-harremana amaitzea eta enpresa uztea.

a) Lana bilatzea:

Heziketa-zikloa amaitu ondoren ikasleak egin beharreko lehen gauza lana bilatzea da, eta hori da LPO moduluen hasieran eduki horiek garatzeko proposamenaren arrazoiak. Zehazki, gai hauei buruzko edukiak garatzeko dira:

- Lanbide-proiektua eta -helburua.
- Europar lan egin eta ikasteko aukerak.
- Lan publikoan, pribatuan edo norberaren konturakoan sartzeko.

- Lana bilatzeko informazio-iturriak.

b) Enpresan sartzea eta egokitzeko aldia:

Jarraian, ikasleak lana bilatzeko prozesuan arrakasta izan badu, enpresan sartzeko garaia iritsiko zaio. Lan-bizitzaren aldi horretan, honako eduki hauekin lotutako gaitasunak erabili beharko ditu:

- Lan-zuzenbidea eta haren iturriak.
- Lan-harremanen ondoriozko eskubideak.
- Kontratazio modalitateak eta kontratazioa bultzatzeko neurriak.
- Gizarte Segurantzako sistema.
- Laneko hitzarmen kolektiboak.
- Enpresan sartzeko informazio-iturriak.

c) Lanpostuan jardutea:

Lanpostu berrian sartu eta egokitzeko hasierako aldia gaituta, lanpostuan jarduteko aldia etorriko da. Aldi horrek legez jasotako edozein supoziziotan lan-harremana amaitu arte iraungo du. Hona hemen aldi horrekin lotutako edukiak:

- Lan-baldintzak: soldata, lanaldia eta laneko atsedena.
- Soldataren edo nominaren agiria eta horren edukiak.
- Gizarte Segurantza: prestazioak eta izapideak.
- Kontratua aldatu eta etetea.
- Langileak euren eskubideen eta betebeharren inguruan aholkatzea.
- Langileen ordezkariak.
- Negoziario kolektiboak.
- Laneko gatazka kolektiboak.
- Talde-lana.
- Gatazka.
- Lan-antolamenduaren ingurune berriak.
- Langileentzako onurak antolamendu berrietan.
- Arrisku profesionalak.
- Prebentzio- eta babes-neurriak planifikatu eta aplikatzea.

d) Lan-harremana amaitzea eta enpresa uztea:

Lan-harremana amaituz gero, ikasleak aldi horri aurre egiteko beharrezko gaitasunak izan beharko ditu: Eduki hauek garatu behar dira:

- Lan-kontratua deuseztatzea eta horren ondorioak.
- Hartzekoen likidazioa edo kitatzea.
- Gizarte Segurantzarekin lotutako izapideak: bajak.
- Kontzeptua eta egoera babesgarriak langabezia-babesean.
- Langileak euren eskubideen eta betebeharren inguruan aholkatzeko sistemak.

Lan-harremana amaitzeatik ikasleak enpresan jarraitzen ez badu, lana bilatzeko prozesuari ekin beharko dio berriz ere, enpresan sartzeko aldi berri bat hasiko du, etab.

2) Alderdi metodologikoak

Hasiera batean, egokia dirudi irakasleak moduluaren edukiak aurkeztu eta garatzea, hurbileneko gizarte- eta ekonomia-ingurunea erreferente gisa hartuta betiere.

Bigarren fasean, garrantzi handiagoa emango zaio ikaslearen partaidetza eraginkorrari. Horretarako, kontzeptuak zehazteko, eta abileziak eta trebeziak garatzeko bidea emango dioten jarduerak egingo dira, banaka nahiz taldean: ikaslearen esperientzia pertsonalak azaltzea, prentsa-albisteak erabiltzea, IKTak (Informazio eta Komunikazio Teknologia) erabiltzea.

Talde-lanari eta sortzen diren gatazkei buruzko atala jorrazteko, ikasgelaren ingurunean izaten diren gatazkak, ikasle eta irakasleen arteko harremanak, familiako eta lagun arteko gatazkak... erabil daitezke; aldean portaerak eta arazoaren konponbideak aztertzearen.

Modulua garatzean, egokia dirudi adituen laguntzara jotzea (enpresa-batzordeetako kideak, sindikatu-etako ordezkariak, lan-arloko abokatuak, etab.), laneko egoerak eta gatazkak hurbiletik ezagutzeko.

Laneko arriskuen prebentzioari dagokionez, egokia dirudi lehen laguntzetako eta suteak itzaltzeko praktikak egitea, lantokietara bisitak egitea... Horretarako, erakundearen laguntza behar da, hala nola: Gurutze Gorria, Osalan, Lan Ikuskaritza, suteak itzaltzeko zerbitzuak... Kontuan izan behar da ikasleak, modulua gainditu ondoren, laneko arriskuen prebentzioko oinarritzko mailako jardueretarako beharrezkoak diren lanbide-erantzukizunak hartzen dituela.

Gainera, metodologiari dagokionez, komeni da moduluaren edukiak metodologia aktiboen bidez garatzea, hala nola: talde-lana eta PBL-AOI arazoetan oinarritutako ikaskuntza.

Azkenik, lana bilatzeko teknikak behar bezala garatzeko, komeni da ikasleak benetako lan bat bilatzeko kasu praktikoen baten simulazioa egitea: zeregin horretarako gehien erabiltzen diren dokumentuak egitea (curriculum, aurkezpen-gutuna) eta komunikabide ohikoetan lan-eskaintzak hautatzea.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Erreferentziazko produkzio-sektorea deskribatzea:
  - Erreferentziazko produkzio-sektorearen bilakaera aztertzea.
  - Sektorian enplegatzeak aukerak identifikatzea.
  - Estatistikak eta taula makroekonomikoak erabiltzea.
- ✓ Lan-harremanen motak eta lan-kontratazioen modalitateak identifikatzea:
  - Lan-zuzenbidearen iturriak aztertzea.
  - Lan-kontratazioaren formak identifikatzea.
  - Lan-kontratuaren ondoriozko eskubideak eta betebeharrak identifikatzea (gizarte-babeseko sistema barne dela).
- ✓ Lan-taldeak, eta gatazkak ebazteko teknikak zehaztea:
  - Lan-taldearen tipologia identifikatzea.
  - Gatazkak eta horiek ebazteko moduak aztertzea.
- ✓ Lanbide-jardunaren ondoriozko arrisku motak identifikatzea:
  - Lanbide-jardunak berekin dakartzen arriskuak ebaluatzea.
  - Laneko arriskuen prebentzio-teknikak identifikatzea.
- ✓ Prebentzio-plan jakin bat diseinatzea eta dauden beste batzuekin alderatzea.
  - Lehen laguntzetan erabiltzen diren teknikak identifikatzea.

- ✓ Lana bilatzeko erabiltzen diren baliabide motak deskribatzea:
  - Lana bilatzeko prozesuaren faseak identifikatzea.
  - Lana lortzeko beharrezko dokumentazioa betetzea.
  - IKTak lana bilatzeko tresna gisa erabiltzea.
  - Bizitza osoan ikastearen garrantzia baloratzea.

13

13. lanbide-modulua

ENPRESA ETA EKIMEN SORTZAILEA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Enpresa eta ekimen sortzailea
Kodea:	0063
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	63 ordu
Kurtsoa:	2.a
Irakasleen espezialitatea:	Laneko prestakuntza eta orientabidea (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea)
Modulu mota:	Zeharkako modulua
Helburu orokorrak:	18.a / 19.a / 21.a

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Ekimenari lotutako gaitasunak ezagutu eta aintzat hartzen ditu, eta lanpostuen eta enpresa-jardueren ondoriozko eskakizunak aztertzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Berrikuntzaren kontzeptua, eta gizartearen aurrerabidearekin eta pertsonen ongizatearekin duen lotura identifikatu du.
- Kultura ekintzailearen kontzeptua, eta enpleguaren eta gizarte-ongizatearen sorburu gisa duen garrantzia aztertu du.
- Norberaren ekimenaren, sormenaren, prestakuntzaren eta lankidetzaren garrantzia baloratu du, jarduera ekintzailean arrakasta lortzeko ezinbesteko eskakizuntzat.
- ETE bateko enpleguaren lanerako ekimena aztertu du.
- Sektorean hasten den enpresaburu baten jarduera ekintzailea nola garatzen den aztertu du.
- Jarduera ekintzaile oren elementu saihestezintzat aztertu du arriskuaren kontzeptua.
- Enpresaburuaren kontzeptua, eta enpresa-jarduera garatzeko beharrezko eskakizunak eta jarrerak aztertu ditu.

2. Enpresa txiki bat sortzeko aukera zehazten du, enpresa-idea aukeratzen du eta haren bideragarritasuna oinarritzen duen merkatu-azterketa egiten du, jardun-ingurunearen gaineko eragina baloratuta eta balio etikoak gaineratuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- Negozio-ideiak sortzeko prozesu bat garatu du.
- Tituluarekin lotutako negozio baten esparruan ideia jakin bat hautatzeko prozedura sortu du.
- Hautatutako negozio-ideiaren inguruko merkatu-azterketa egin du.

- d) Merkatu-azterketatik ondorioak atera ditu eta garatu beharreko negozio-eredua ezarri du.
- e) Negozio-proposamenaren balio berritzaileak zehaztu ditu.
- f) Enpresen gizarte-erantzukizunaren fenomenoak eta enpresa-estrategiaren elementu gisa duen garrantzia aztertu ditu.
- g) Tituluarekin zerikusia duen enpresa baten balantze soziala egin du, eta sorrarazten dituen kostu eta mozkin sozial nagusiak deskribatu ditu.
- h) Sektoreko enpresetan, balio etikoak eta sozialak gaineratzen dituzten ohiturak identifikatu ditu.
- i) Tituluarekin zerikusia duen ETE baten bideragarritasun ekonomiko eta finantzarioari buruzko azterketa egin du.

3. Enpresa-plan bat egiteko eta, ondoren, hura abiarazi eta eratzeko jarduerak egiten ditu. Dagokion forma juridikoa hautatzen du eta, horren arabera, legezko betebeharrak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Enpresa baten oinarrizko eginkizunak deskribatu ditu eta enpresari aplikatutako sistemaren kontzeptua aztertu du.
- b) Enpresaren ingurune orokorraren osagai nagusiak identifikatu ditu; batik bat, ingurune ekonomiko, sozial, demografiko eta kulturalarenak.
- c) Berariazko ingurunearen osagai nagusi diren heinean, bezeroekiko, hornitzaileekiko eta lehiakideekiko harremanek enpresa-jardueran duten eragina aztertu du.
- d) Sektoreko ETE baten ingurunearen elementuak identifikatu ditu.
- e) Enpresa-kulturaren eta irudi korporatiboaren kontzeptuak, eta horiek enpresa-helburuekin duten lotura aztertu ditu.
- f) Enpresaren forma juridikoak aztertu ditu.
- g) Hautatutako forma juridikoaren arabera, enpresaren jabeek legez duten erantzukizun-maila zehaztu du.
- h) Enpresen forma juridikoetarako ezarritako tratamendu fiskala bereizi du.
- i) Indarrean dagoen legeriak ETE bat eratzeko exijitutako izapideak aztertu ditu.
- j) Erreferentziazko herrian sektoreko enpresak sortzeko dauden laguntza guztiak bilatu ditu.
- k) Enpresa-planean, forma juridikoa aukeratzearekin, bideragarritasun ekonomiko eta finantzarioarekin, administrazio-izapideekin, diru-laguntzekin eta bestelako laguntzekin zerikusia duen guztia barne hartu du.
- l) ETE bat abian jartzeko dauden kanpoko aholkularitza eta administrazio-kudeaketako bideak identifikatu ditu.

4. ETE baten oinarrizko kudeaketa administratibo eta finantzarioko jarduerak egiten ditu: kontabilitate- eta zerga-betebehar nagusiak egiten ditu, eta dokumentazioa betetzen du.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Kontabilitatearen oinarrizko kontzeptuak eta kontabilitate-informazioa erregistratzeko teknikak aztertu ditu.
- b) Kontabilitate-informazioa aztertzeke oinarrizko teknikak deskribatu ditu, batez ere, enpresaren kaudimenari, likideziari eta errentagarritasunari dagokienez.
- c) Tituluarekin zerikusia duen enpresa baten zerga-betebeharrak zehaztu ditu.
- d) Zerga-egutegian zerga motak bereizi ditu.
- e) Sektoreko ETE batentzako merkataritza eta kontabilitateko oinarrizko dokumentazioa bete du (fakturak, albaranak, eskabide-orriak, kanbio-letrak, txekueak eta bestelakoak), eta dokumentazio horrek enpresan egiten duen bidea deskribatu du.
- f) Dokumentazio hori enpresa-planean barne hartu du.

13. lanbide-modulua: ENPRESA ETA EKIMEN SORTZAILIA

c) Oinarrizko edukiak

EKIMEN SORTZAILEA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Tituluari lotutako sektorearen jardueran berrikuntzak dituen ezaugarri nagusiak aztertzea (materialak, teknologia, prozesuaren antolamendua, etab.). - Ekintzaileen funtsezko faktoreak aztertzea: ekimena, sormena, lidergoa, komunikazioa, erabakiak hartzeko gaitasuna, plangintza eta prestakuntza. - Jarduera ekintzailean arriskua ebaluatzea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sektoreko berrikuntza eta garapen ekonomikoa. - Kultura ekintzailea gizarte-behar gisa. - Enpresaburuaren kontzeptua. - Ekintzaileen jarduna sektoreko enpresa bateko enplegatu gisa. - Ekintzaileen jarduna enpresaburu gisa. - Ekintzaileen arteko lankidetzak. - Enpresa-jardueran aritzeko eskakizunak. - Negozio-idea lanbide-arloaren esparruan. - Kultura ekintzaileari lotutako jardunbide egokiak tituluari dagokion jarduera ekonomikoan eta toki-esparruan.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Izaera ekintzailea eta ekintzailetzaren etika baloratzea. - Ekintzailetzaren bultzatzaile gisa, ekimena, sormena eta erantzukizuna baloratzea.

ENPRESA IDEIAK, INGURUNEA ETA HAIEN GARAPENA	
prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpresa-ideiak zehazteko tresnak aplikatzea. - Internet bidez, sektoreko enpresei buruzko datuak bilatzea. - Garatu beharreko enpresaren ingurune orokorra aztertzea. - Lanbide-arloko ereduazko enpresa bat aztertzea. - Ahuleziak, mehatxuak, indarrak eta aukerak identifikatzea. - Merkatu-azterketaren ondorioetatik abiatuta, negozio-eredua ezartzea. - Erabakitako ideia gainean berrikuntza-eraketak egitea.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpresaren betebeharrak berariazko ingurunearekiko eta sozietate osoarekiko (garapen iraunkorra). - Lan-bizitza eta familia-bizitza bateragarri egitea. - Sektoreko enpresen erantzukizun soziala eta etikoa. - Merkatu-azterketa: ingurunea, bezeroak, lehiakideak eta hornitzaileak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpresaren balantze soziala aintzat hartu eta baloratzea. - Genero-berdintasuna errespetatzea. - Enpresa-etika baloratzea.

ENPRESA BATEN BIDERAGARRITASUNA ETA ABIARAZTEA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Marketin-plana ezartzea: komunikazio-politika, prezioen politika eta banaketaren logistika. - Produkzio-plana prestatzea. - Sektoreko enpresa baten bideragarritasun teknikoa, ekonomikoa eta finantzarioa aztertzea. - Enpresaren finantzaketa-iturriak aztertzea eta haren aurrekontua egitea. - Forma juridikoa hautatzea. Tamaina eta bazkide kopurua.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Enpresaburuaren kontzeptua. Enpresa motak. - Enpresa baten funtsezko elementuak eta arloak. - Zerga-arloa enpresetan. - Enpresa bat eratzeko administrazio-izapideak (ogasuna eta gizarte-segurantza, besteak beste). - Lanbide-arloko enpresentzako diru-laguntzak, bestelako laguntzak eta zerga-pizgarriak. - Enpresaren jabeek duten erantzukizuna.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Proiektuaren bideragarritasun teknikoa eta ekonomikoa zorrotz ebaluatzea. - Administrazio- eta legezko izapideak betetzea.

ADMINISTRAZIO FUNTZIOA

prozedurazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Kontabilitate-informazioa aztertzea: diruzaintza, emaitzen kontua eta balantzea. - Dokumentu fiskalak eta lanekoak betetzea. - Merkataritza-dokumentuak betetzea: fakturak, txekuek eta letrak, besteak beste.
kontzeptuzkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Kontabilitatearen kontzeptua eta oinarrizko ideiak. - Kontabilitatea, egoera ekonomikoaren irudi zehatz gisa. - Enpresen legezko betebeharrak (fiskalak, lanekoak eta merkataritzakoak). - Dokumentu ofizialak aurkezteko eskakizunak eta epeak.
jarrerazkoak	<ul style="list-style-type: none"> - Sortutako administrazio-dokumentuei dagokienez, antolamendua eta ordena baloratzea. - Administrazio- eta legezko izapideak betetzea.

d) Orientabide metodologikoak

Modulu hau irakatsi eta ikasteko prozesua antolatu eta garatzeko, honako gomendio hauek iradokitzen ditugu:

1) Sekuentziazioa

Modulu honi ekiteko, komenigarria litzateke ikaslea jarrera ekintzailearekin mentalizatzea, bai norberaren konturako bai besteren konturako langile gisa.

Ondoren, enpresa-ideien inguruan gogoeta eginaraziko zaio eta ideia horiek hautatzeko metodologia egokiak erakutsiko zaizkio. Lehentasunez, dagokion lanbide-arloaren

ingurunean lan egingo da; baina, hala ere, ez dira baztertzen beste lanbide-sektore batzuk.

Enpresa-ideia garatzen jarraituko da: merkatu-azterketa egin, negozio-ideia jorratu, ideia horren euskarri den enpresa diseinatu eta, ikuspegi sozialetik, etikotik eta ingurumenetik, ingurunearen gaineko eragina baloratu.

Enpresa-plana egingo da. Horretarako, haren bideragarritasun teknikoa, ekonomikoa eta finantzarioa, eta beste alderdi batzuk, besteak beste, marketin-plana, giza baliabideak, forma juridikoa, etab. aztertuko dira.

Azkenik, ikasleari oinarrizko kontzeptuak azalduko zaizkio kontabilitatearen, zergen eta administrazio-kudeaketaren inguruan.

2) Alderdi metodologikoak

Modulu honetan, irakasleak entrenatzaile-lana egingo du batik bat. Proiektuen tutoretza eramango du eta, taldearen beharren arabera, bideratzaile gisa jardungo du.

Irakasleak helburuak aurkeztu eta bideari ekiteko beharrezko ezagupenen sarrera laburra egin ondoren, ikasleak berak landuko du enpresa-proiektua arian-arian, bere konturako nahiz besteren konturako ekintzaitza-gaitasunak bereganatzearen.

Ikasleak bere proiektuan aurrera egiten duen neurrian, irakasleak beharrezkoak diren ezagupenak sartuko ditu, azalpenen bidez edota ikasgelan garatutako jardueren bidez. Ikasleari liburu edo artikulu jakin batzuk ere irakurraraziko dizkio, ondoren haien edukia kurtsoko proiektura egokitu ditzan.

Irakasleak ikasleen ikasteko prozesuaren jarraipen hurbilekoa eta bana-banakoa egin behar du. Horretarako, kontrol-zerrenda batean, aurrerapenak eta zailtasunak idatziz jaso behar ditu sistematikoki.

3) Jarduera esanguratsuak eta ebaluazioaren alderdi kritikoak

- ✓ Ekintzaile-mentalizazioan sentsibilizatzea:
  - Euskal Herriko enpresa-ehuna identifikatzea. Sectoreak, tamaina, forma juridikoak, etab.
  - Enpresaburuaren ezaugarriak eta gaitasunak jasoko dituen erretratua egitea.
  - Enpresaburu izatearen abantailak eta eragozpenak bilduko dituen taula egitea.
  - Sektorean alderdi berritzaile txikiak identifikatzea.
  - Besteren konturako ekintzailearen, norberaren konturako ekintzailearen eta gizarte-ekintzailearen arteko desberdintasunak eta antzekotasunak aztertzea, talde-laneko indukzio-tekniken bidez.
- ✓ Enpresa-ideiak garatzea:
  - Merkatuaren beharrei erantzun dieten negozio-ideiekin taula bat egitea.
  - Lan-taldeak sortzea eta horiek garatu beharreko ideiak hautatzea.
  - Merkatu-azterketa bat egitea, ingurunea behatuta, Internet erabilia, etab.
  - Hautatutako negozioarako AMIA (ahuleziak, mehatxuak, indarrak eta aukerak) matrizea egitea.
  - Ideiari alderdi sortzaileak eta berritzaileak aplikatzea.
  - Negozio-eredua prestatzea, alderdi etikoak, sozialak eta ingurumenekoak kontuan izanda.

- ✓ Enpresa baten bideragarritasuna eta abiaraztea:
  - Ezarritako ereduari jarraituz enpresa-plan bat egitea.
  - Finantza-erakunde bati mailegua eskatzea (ahal dela, benetako izapideen bidez).
  - Enpresak eratzeko inprimakiak betetzea.
  - Internet erabilia, diru-laguntzak eta bestelako laguntzak bilatu eta aztertzea.
  - Enpresa-planak bateratu eta defendatzea.

- ✓ Administrazio-izapideak aztertu eta betetzea:
  - Diruzaintzako plan bat aztertzea: emaitzen kontua eta egoera-balantzea.
  - Dokumentu fiskalak eta lanekoak betetzea.
  - Merkataritza-dokumentuak betetzea: fakturak, txekeak eta letrak, besteak beste.

14. lanbide-modulua

LANTOKIKO PRESTAKUNTZA

a) Aurkezpena

Lanbide-modulua:	Lantokiko prestakuntza
Kodea:	0064
Heziketa-zikloa:	Osasun-larrialdiak
Maila:	Erdiko maila
Lanbide-arloa:	Osasungintza
Iraupena:	380 ordu
Kurtsoa:	2.a
Irakasleen espezialitatea:	Osasun-prozesuak (Bigarren Irakaskuntzako irakaslea) Osasun- eta laguntza-prozedurak (Lanbide Heziketako irakasle teknikoa)
Modulu mota:	Lanbide-profilari lotua
Helburu orokorrak:	Guztiak

b) Ikaskuntzaren emaitzak eta ebaluazio-irizpideak

1. Enpresaren egitura eta antolamendua identifikatzen ditu, eta horiek eskaintzen dituen produktuen produkzioarekin eta merkaturatzearekin erlazionatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- Enpresaren antolamendu-egitura eta arlo bakoitzaren eginkizunak identifikatu ditu.
- Enpresaren sare logistikoa osatzen duten elementuak identifikatu ditu: hornitzaileak, bezeroak eta zerbitzu-zorroa, besteak beste.
- Zerbitzuak egiteko lan-prozedurak identifikatu ditu.
- Giza baliabideen kompetentziak enpresaren jardueraren garapenarekin erlazionatu ditu.
- Sarearen elementu bakoitzak enpresaren jarduera garatzean duen garrantzia interpretatu du.
- Merkatuaren ezaugarriak, bezero motak eta hornitzaile motak erlazionatu ditu, eta enpresaren jarduera garatzean izan dezaketen eragina aztertu du.
- Jarduera honetan ohikoenak diren merkaturatze-bideak identifikatu ditu.
- Enpresaren egiturak beste mota bateko enpresa-erakundearen aldean dituen abantailak eta eragozpenak adierazi ditu.

2. Lanbide-jarduera garatzean ohitura etikoak eta lanekoak aplikatzen ditu, lanpostuaren eta enpresan ezarritako prozeduren arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- Aintzat hartu eta justifikatu ditu:

- Lanpostuak behar duen prestasun pertsonala eta denborakoa.
  - Jarrera pertsonalak (besteak beste, puntueltasuna eta enpatia) eta profesionalak (besteak beste, lanposturako beharrezko ordena, garbitasuna, segurtasuna eta erantzukizuna).
  - Jarrerazko eskakizunak lanbide-jarduerak dituen arriskuen prebentzioaren aurrean eta norbera babesteko neurrien aurrean.
  - Lanbide-jardueraren kalitatearekin zerikusia duten jarrerazko eskakizunak.
  - Lan-talde barruko eta enpresan ezarritako hierarkiekiko harreman-jarrerak.
  - Lanaren esparruan egiten diren jardueren dokumentazioarekin zerikusia duten jarrerak.
  - Profesionalaren jardun egokiarekin lotuta, esparru zientifikoan eta teknikoan lan-munduratzeko eta berriro laneratzeko prestakuntza-beharrak.
- b) Laneko arriskuen prebentzioari dagokionez lanbide-jardueran aplikatu beharreko arauak eta Laneko Arriskuen Prebentzioari buruzko Legearen oinarritzko alderdiak identifikatu ditu.
- c) Lanbide-jarduerak dituen arriskuen eta enpresaren arauen arabera erabili du norbera babesteko ekipamendua.
- d) Garatutako jardueretan, ingurumena errespetatzeko jarrera argia izan du, eta horrekin lotutako barruko eta kanpoko arauak aplikatu ditu.
- e) Lanpostua edo jarduera garatzeko eremua antolatuta, garbi eta oztoporik gabe mantendu du.
- f) Jasotako argibideak interpretatu eta bete ditu, eta zuzendu zaion lanaz arduratu da.
- g) Egoera bakoitzean ardura duen pertsonarekin eta taldekideekin komunikazio eta harreman eraginkorra ezarri du, eta haiekin tratu erraza eta zuzena du.
- h) Gainerako taldekideekin koordinatu da, eta edozein aldaketaren, behar garrantzitsuren edo ezustekoren berri eman du.
- i) Dagokion jardueraren garrantzia baloratu du. Enpresaren produkzio-prozesuen barruan zuzendutako zereginetan izan diren aldaketetara eta eginkizun berrietara egokitu da.
- j) Edozein jarduera edo zereginetan, arauak eta prozedurak arduraz aplikatzeko konpromisoa hartu du.

3. Ibilgailuaren eta haren zuzkidura materialaren mantentze-lan prebentiboak egiten ditu, elementu mekanikoak, elektrikoak eta segurtasunekoak ezagutzen ditu, eta txekeo-faseak deskribatzen ditu, ezarritako protokoloaren arabera.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Ibilgailuaren eraginkortasuna mantentzeko laneko txanda bakoitzeko ikuskatu behar diren elementu mekanikoak, elektrikoak eta segurtasunekoak ezagutu ditu.
- b) Ibilgailuaren elementu mekanikoak, elektrikoak eta segurtasunekoak ikuskatu ditu, ezarritako ordenaren arabera.
- c) Ibilgailuen fluido-mailak egiaztatu eta lehengoratu ditu.
- d) Gurruplak aldatu ditu.
- e) Ibilgailuaren eraginkortasuna egiaztatzeko faseetan, arriskuen prebentzioarekin, babesarekin, segurtasunarekin eta higienearekin lotuta ezarritako neurriak hartu ditu.
- f) Zerbitzugintzaren kalitatea baldintzatzen duten faktoreak, eta kalitatea bermatzeko eskakizun eta zehaztapenekiko desbideratzeak identifikatu ditu.
- g) Eguneroko ikuskapeneko formularioa bete du.

4. Ibilgailuaren laguntza-mailaren arabera, ekipoak eta osasun-materiala egiaztatzen ditu, lan-protokolo normalizatuak eta indarrean dagoen araudia aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Ekipoaren eta osasun-materialaren mantentze-lanak egin ditu, ezarritako jarraibide eta prozeduren arabera.
- b) Hainbat motatako dokumentu klinikoak eta ez-klinikoak, eta horien eginkizuna eta izapidetzeko bideak identifikatu ditu.
- c) Esku-hartzearen arauzko esparrua ezagutu du.
- d) Babes-, segurtasun- eta kalitate-esparruak deskribatu ditu.
- e) Mantentze-lan prebentiboekin lotutako gorabeherak ebazteko autonomia erakutsi du.
- f) Mantentze-lanak ezarritako denboretan egin ditu.
- g) Osasun-materiala biltegitratzeko beharrak identifikatu ditu.
- h) Osasun-ibilgailuaren izakinak eta materialak jaso eta biltegitratu ditu.
- i) Materiala garbitu, desinfektatu eta esterilizatu du, ezarritako protokoloak erabilia.
- j) Eremuaren arriskua eta zaurgarritasuna kontuan izanda, katastrofe batean laguntzeko osasun-materialaren mota eta kantitatea ezagutu ditu.

5. Pazienteei hasierako osasun-laguntza ematen die, osasun-larrialdiaren mota bakoitzerako ezarritako bizi-euskarriko teknikak eta jardun-protokoloak aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Pazientearen egoera baloratu du eta bizi-arriskuaren zeinuak identifikatu ditu.
- b) Arreta-lehentasunak ezartzeko, biktimak sailkatu ditu, dauden baliabideekin, eta biktimen larritasunarekin eta bizirauteko probabilitatearekin lotutako irizpideak aplikatuta.
- c) Hasierako osasun-laguntza emateko beharrezko materiala prestatu du.
- d) Materiala eta ekipoak larrialdi-patologiekin lotu ditu.
- e) Oinarriko bizi-euskarriko teknikak aplikatu ditu, jardun-protokoloak kontuan izanda.
- f) Hainbat larrialdi-egoeratan osasun-laguntza eman du, jardun-prozedurak aplikatuta.
- g) Prozesuaren desbideratzeak zuzendu ditu. Horretarako, prozesuaren gainean jardun du edo gorabeherak jakinarazi ditu.
- h) Osasun-laguntza ematean, arriskuen prebentzioarekin, babesarekin eta segurtasunarekin lotuta ezarritako neurriak hartu ditu.

6. Pazientea lekualdatzen du, patologiaren arabera prozedura egokiak aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Osasun-jardunerako ingurune segurua sortu du.
- b) Pazientea ibilgailuko ohatilan ipini du, duen patologiarako jarrera egokienean.
- c) Mugimenduarekin larriagotu daitezkeen benetako edo litezkeen lesioak dituen pazienteak immobilizatu ditu.
- d) Pazientea segurtasun-baldintzetan lekualdatu du.
- e) Osasun-ibilgailua gidatzean, pazientearen lesioak ez larriagotzeko irizpideak aplikatu ditu.
- f) Pazientea transferitzean, informazioa emateko ezarritako kanalak erabili ditu.

7. Osasun-krisi eta -larrialdiko egoeretan, pazienteari, familiakoei eta eragindakoei laguntza psikologikoa ematen die, jardun-protokoloak aplikatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Teknika psikologikoak eta psikopatologiakoak aplikatu ditu.
- b) Lankideen jarduna erraztu du.
- c) Larrialdi- edo katastrofe-egoeretan eragina izan dezaketen estres-faktoreak identifikatu ditu.
- d) Eragindakoei lehen laguntza psikologikoak aplikatu dizkie.
- e) Doluko, antsietateko, agresibitateko eta estres-sintomen berezko bestelako emozioetako egoerak kontrolatzeko oinarriko teknikak aplikatu ditu.

8. Biktima anitzen eta katastrofeen agertokietan plan logistikoak aplikatzen ditu, garraioa, baliabideen hornidura eta osasun-laguntza ziurtatuta.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Biktima anitzentzako arreta-sistemen organigrama identifikatu du.
- b) Larrialdi kolektibo batean, agertokiaren ezaugarriak zehaztu ditu.
- c) Jardun-faseak identifikatu ditu.
- d) Osasun-arretaren antolamendu-hedabidea identifikatu du.
- e) Dagozkion agintarien aginduak interpretatu eta bete ditu.
- f) Osasungintzaz bestelako baliabideak kudeatzeko prozeduretan parte hartu du.
- g) Katastrofeko elementu operatiboen arteko komunikazioko hizkuntza, arauak eta kanalak erabili ditu.
- h) Biktimak ebakutzen parte hartu eta lagundu du, ezarritako noria-sistemen arabera.
- i) Prebentzio eta babeseko baliabideak eta prozedurak sailkatu ditu, bere lan-esparruko arrisku-faktoreen eta -egoeren arabera.

9. Larrialdi-planak prestatu, gauzatu eta ebaluatzeko datuak, arrisku-mapak eta aurreikus daitekeen arriskurako baliabideak ekartzen ditu, eta ezaugarri geografikoei eta obra zibileko elementuei buruzko mapak, planoak eta datuak interpretatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Arriskuen mapa prestatzeko beharrezko datuak bildu ditu.
- b) Litezkeen arrisku naturalak, gizakiarenganakoak eta teknologikoak ezaugarritzeko datuak aztertu ditu.
- c) Larrialdi-plan baten prozedura eta abiarazte-mailak identifikatu ditu.
- d) Larrialdi-plan baten ezaugarriak eta eskakizunak deskribatu ditu.
- e) Larrialdi-plan bat berrikusi eta eguneratzeko mekanismoak antzeman ditu, eta kalitate-adierazleak lortu nahi diren emaitzekin lotu ditu.
- f) Aurreikus daitekeen arriskurako baliabideak zehaztu ditu, eta horien motak eta ezaugarriak deskribatu ditu.

10. Teleoperazioko eta telelaguntzako zentro kudeatzaile batean jasotako laguntza-eskaerari erantzuten dio, eta eskaeraren inguruko datuak eta eskura dauden baliabideak identifikatzen ditu.

Ebaluazio-irizpideak:

- a) Larrialdietako teleoperazioaren antolamendu-esparrua antzeman du.
- b) Larrialdiak koordinatzeko zentro baten egitura eta eginkizuna deskribatu ditu.
- c) Indarrean dagoen araudia identifikatu du.
- d) Deiei erantzuteko sistemaren eginkizunak eta elementuak identifikatu ditu.
- e) Larrialdiko deiei erantzun eta horiek koordinatzeko sistema kudeatzaileaz arduratu da.
- f) Transmisio-sistema integratu baten komunikazioa ezarri du.
- g) Larrialdiko eskaera bat kudeatzeko jardunbideari jarraitu dio.
- h) Osasuneko eta osasungintzaz bestelako laguntza-eskaerari erantzun dio, ezarritako protokoloak aplikatuta.

c) Lanpostuko ikaskuntza-egoerak

Jarraian, lantokiko egonaldian ikasleak gara ditzakeen jarduerak islatzen dituzten zenbait lan-egoera adierazten dira:

Jarraian, lantokiko egonaldian ikasleak gara ditzakeen jarduerak islatzen dituzten zenbait lan-egoera adierazten dira:

- ✓ Enpresaren antolamendu-egitura aztertzea:
  - Enpresaren egitura eta antolamendua identifikatzea.
  - Enpresaren jarduerak garatzean ohitura etikoak eta lanekoak aplikatzea.
- ✓ Laneko arriskuaren prebentzioari buruzko arauen arabera jardutea:
  - Tresnak, materialak, produktuak, ekipamenduak eta garraio bideak manipulatzearen arriskuak identifikatzea.
  - Segurtasun-neurriak aplikatzea.
  - Norbera babesteko ekipamendua erabiltzea.
- ✓ Ingurumena babesteko arauen arabera jardutea:
  - Kutsadura-iturriak identifikatzea.
  - Ingurumena babesteko arauak aplikatzea.
- ✓ Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak:
  - Ibilgailuaren elementu mekanikoak, elektrikoak eta segurtasunekoak ikuskatzea, haren eraginkortasunari eusteko.
  - Ibilgailuen fluido-mailak egiaztatu eta lehengoratztea.
  - Beste elementu batzuen (adibidez, pneumatikoen) egoera egiaztatzea.
  - Ibilgailuaren elementu batzuk berriz jarri eta konpontzea, hala badagokio.
- ✓ Zenbait motatako ibilgailuen zuzkidura materiala eta osasuneko mantendu eta berritzea:
  - Anbulantziaren (edo beste ibilgailu baten) zuzkidura materiala (osasuneko eta ekipoak), eta haren eraginkortasun-egoera ebaluatzea.
  - Materialak berritzea, ezarritako protokoloen arabera.
  - Materialak eta tresneria garbitu, desinfektatu eta esterilizatzea.
  - Dokumentuak bete eta bideratzea.
- ✓ Hasierako osasun-laguntza:
  - Pazientea protokoloen arabera baloratzea eta bizi-arriskuko zeinuak identifikatzea.

- Erabili beharreko materiala arreta jaso behar duen pazientearen arabera prestatzea.
  - Protokoloen arabera, hasierako osasun-laguntzarako teknikak aplikatzea (aireztapen- eta zirkulazio-euskarria, zauriak garbitu eta desinfektatzea, hemostasia, aire-bidearen buxadura kentzea, aireztapen artifiziala, kanpoko bihotz-masajea, kanpoko desfibrilazioa erdiautomatikoa...).
- ✓ Osasun-laguntza berezian sorostea:
    - BEA bizi-euskarri aurreratuan sorostea (esaterako, patologia organikoa duten pazienteak; traumatismoen, eta agente fisikoen, kimikoen eta biologikoen ondoriozko lesioak dituztenak; berehalako erditzeak eta bestelakoak).
    - Larrialdiko sendagaiak ematen sorostea.
  - ✓ Pazienteak ebakuatu eta lekualdatzea:
    - Esku hartzeko ingurune seguruak antolatzea.
    - Pazienteak immobilizatzea, mobilizatzea eta ibilgailuan kokatzea.
    - Pazienteak lekualdatu eta transferitzea.
  - ✓ Osasun-laguntza biktima anitzeko istripuetan:
    - Biktimak sailkatzea, laguntzan lehentasunak ezartzeko.
    - Triajeak egiten parte hartzea.
    - Pazienteei hasierako laguntza ematea eta laguntza berezian sorostea.
    - Pazienteak ebakutzea.
  - ✓ Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan:
    - Giro-urduritasuneko egoeretan (hala nola, dolua, antsietatea, larritasuna edo agresibitatea) parte hartu eta horiek kontrolatzea.
    - Pazienteekin, familiakoekin eta bestelakoekin hainbat agertokitan komunikatzea.
    - Eragindakoei lehen laguntza psikologikoak ematea.
    - Talde psikosozialaren eginkizunetako batzuetan parte hartzea.
  - ✓ Plan logistikoetan parte hartzea:
    - Hedabide logistikoan, eta egituren eta materialaren hedabidean parte hartzea.
    - Biktima anitzentzako arreta-sistemen organigrama identifikatzea.
    - Beste zentroekin (koordinatzaileekin...) komunikazioa ezartzea.
    - Biktimen ebakuzioan parte hartzea.
  - ✓ Larrialdi-planetan eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideetan parte hartzea:
    - Arrisku-mapak egitea.
    - Larrialdi-planak aztertu eta berrikustea eta, hala badagokio, abiarazte-prozesuetan parte hartzea.
    - ADABa diseinatu eta gauzatzea.
  - ✓ Teleoperazioa eta telelaguntza kudeatzeko zentroetan laguntza-eskaerei erantzutea:
    - Transmisio-sistema integratu batean komunikazioa ezartzea.
    - Larrialdi-eskaerak jaso eta kategorizatzea.
    - Eskaerak bideratzea, protokoloen arabera.

4 GUTXIENeko ESPAZIOAK ETA EKIPAMENDUAK

4.1 Espazioak

PRESTAKUNTZA ESPAZIOA	AZALERA (m ²) / 30 IKASLE	AZALERA (m ²) / 20 IKASLE
Balio anitzeko gela	60	40
Erizaintzako lantegia	60	60
Entrenatzeko eta simulazio praktikoak egiteko kanpoaldea	300	300
Komunikazioak kudeatzeko gela	150	120

4.2 Ekipamenduak

PRESTAKUNTZA ESPAZIOA	EKIPAMENDUA
Balio anitzeko gela	<ul style="list-style-type: none"> - Sarean instalatutako PCak. - Proiekzio-kanoiak. - Informazio geografikorako sistemak.
Erizaintzako lantegia	<ul style="list-style-type: none"> - Material elektromedikoa. - Sendaketa-materiala. - Material suntsikorra eta sendagaiak. - Oxigeno sendagarria. - Immobilizatu eta mobilizatzeko materiala. - Simulazio-manikia. - Haurtxoa simulatzeko manikia. - Osasun-laguntzarako tresneria.
Entrenatzeko eta simulazio praktikoak egiteko kanpoaldea	<ul style="list-style-type: none"> - Osasun-ibilgailu medikalizatua. - Ibilgailuaren mantentze-lan prebentiboetarako erremintak. - Immobilizatu eta mobilizatzeko materiala. - Norbera babesteko materiala. - Garbitu eta desinfektatzeko materiala. - Deskarzeraziorako oinarrizko materiala. - Komunikazio-sistema. - Arropa zuria. - Seinaleztatu eta balizatzeko materiala. - Konfort-materiala.
Komunikazioak kudeatzeko gela	<ul style="list-style-type: none"> - Sarean instalatutako PCak. - Simulazio-programak. - Arreta, erantzuna eta koordinazioa kudeatzeko informatika-sistema. - Harrera eta igorpeneko irrati-ekipoa. - Hari bidezko eta hari gabeko komunikazio-sistemak.

5. IRAKASLEAK

5.1 Irakasleen espezialitateak eta irakasteko eskumena “Osasun-larrialdietako teknikaria” heziketa-zikloko lanbide-moduluetan

LANBIDE MODULUA	IRAKASLEEN ESPEZIALITATEA	KIDEGOA
0052. Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak	<ul style="list-style-type: none"> Ibilgailuen mantentzea 	<ul style="list-style-type: none"> Lanbide Heziketako irakasle teknikoa
0053. Osasun-logistika larrialdietan	<ul style="list-style-type: none"> Osasun-prozesuak Irakasle espezialista 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
0054. Osasun-zuzkidura	<ul style="list-style-type: none"> Osasun- eta laguntza-prozedurak 	<ul style="list-style-type: none"> Lanbide Heziketako irakasle teknikoa
0055. Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan	<ul style="list-style-type: none"> Osasun- eta laguntza-prozedurak 	<ul style="list-style-type: none"> Lanbide Heziketako irakasle teknikoa
0056. Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan	<ul style="list-style-type: none"> Osasun-prozesuak 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
0057. Pazienteak ebakatu eta lekualdatzea	<ul style="list-style-type: none"> Osasun- eta laguntza-prozedurak 	<ul style="list-style-type: none"> Lanbide Heziketako irakasle teknikoa
0058. Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan	<ul style="list-style-type: none"> Osasun-prozesuak 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
0059. Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak	<ul style="list-style-type: none"> Osasun-prozesuak Irakasle espezialista 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
0060. Telelarrialdiak	<ul style="list-style-type: none"> Osasun- eta laguntza-prozedurak Irakasle espezialista 	<ul style="list-style-type: none"> Lanbide Heziketako irakasle teknikoa
0061. Oinarrizko anatomofisiologia eta patologia	<ul style="list-style-type: none"> Osasun-prozesuak 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
E100. Ingeles teknikoa	<ul style="list-style-type: none"> Ingelesa 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
0062. Laneko prestakuntza eta orientabidea	<ul style="list-style-type: none"> Laneko prestakuntza eta orientabidea 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea
0063. Enpresa eta ekimen sortzailea	<ul style="list-style-type: none"> Laneko prestakuntza eta orientabidea 	<ul style="list-style-type: none"> Bigarren Irakaskuntzako irakaslea

0064. Lantokiko prestakuntza	<ul style="list-style-type: none"> • Osasun-prozesuak • Osasun- eta laguntza-prozedurak 	<ul style="list-style-type: none"> • Bigarren Irakaskuntzako irakaslea • Lanbide Heziketako irakasle teknikoa
------------------------------	---	---

6. LANBIDE MODULUEN ARTEKO BALIOZKOTZEAK

1. Zenbait heziketa-ziklok komunak dituzten lanbide-moduluak baliozkotu egingo dira, baldin eta izen, eduki, iraupen, ikaskuntzaren emaitza gisa adierazitako helburu eta ebaluazio-irizpide berekoak badira. Horiek Lanbide Heziketako tituluen gutxieneko irakaskuntzak finkatzen dituzten errege-dekretuetan daude ezarrita. Edonola ere, eta abenduaren 15eko 1538/2006 Errege Dekretuaren 45.2. artikulua arabera, Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren babesean ezarritako tituluei dagozkien heziketa-zikloetako edozeinetan, "Laneko prestakuntza eta orientabidea" lanbide-modulua edo "Enpresa eta ekimen sortzailea" lanbide-modulua gainditu dutenek baliozkotuta izango dituzte modulu horiek Lege horren babesean ezarritako beste edozein heziketa-ziklotarako.
2. Lanbide Heziketako edozein titulutako "Laneko prestakuntza eta orientabidea" lanbide-modulua baliozkotu ahal izateko, abenduaren 15eko 1538/2006 Dekretuaren 45.3 artikuluan ezarritako eskakizunak betetzeaz gain, gutxienez urtebeteko lan-esperientzia egiaztatu beharko da eta laneko arriskuen prebentzioko oinarrizko mailako teknikari-ziurtagiria izan beharko da. Prebentzio-zerbitzuen araudia onartzen duen urtarrilaren 17ko 39/1997 Errege Dekretuan xedatutakoaren arabera luzatu behar da ziurtagiria.
3. Abenduaren 15eko 1538/2006 Errege Dekretuaren 49. artikuluan ezarritakoaren arabera, "Lantokiko prestakuntza" lanbide-modulua osorik edo zati batean salbustea erabaki ahal izango da, baldin eta heziketa-ziklo honekin lotutako lan-esperientzia egiaztatzen bada, artikulua horretan jasotako baldintzen arabera.

7. TITULUKO LANBIDE MODULUEN ETA KONPETENTZIA ATALEN ARTEKO TRAZAGARRITASUN ETA EGOKITASUN LOTURAK

7.1 Konpetentzia-atalen egokitasuna lanbide-moduluekin, horiek baliozkotu edo salbuesteko

KONPETENTZIA ATALA	LANBIDE MODULUA
UC0069_1: Osasun-ibilgailuaren mantentze-lan prebentiboetan jardutea eta haren zuzkidura materiala kontrolatzea	0052. Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak 0054. Osasun-zuzkidura
UC0070_2: Pazienteari oinarrizko bizi-euskarria eta bizi-euskarri aurreraturako laguntza ematea	0055. Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan 0056. Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan
UC0071_2: Pazientea osasun-zentro erabilgarrira lekualdatzea	0057. Pazienteak ebakatu eta lekualdatzea
UC0072_2: Krisi-egoeretan, laguntza psikologiko eta sozialerako teknikak aplikatzea	0058. Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan
UC0360_2: Biktima anitzak eta katastrofeak dauden agertokietan, osasun-logistika antolatu eta garatzen laguntzea, krisi-egoeretan baliabideen hornidura eta kudeaketa ziurtatuz, eta koordinazio-lanetan parte hartuz	0053. Osasun-logistika larrialdietan
UC0361_2: Biktima anitzei hasierako osasun-laguntza ematea	0055. Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan
UC0362_2: Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak prestatzen eta gauzatzen laguntzea	0059. Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak

7.2 Lanbide-moduluen egokitasuna konpetentzia-atalekin, horiek egiaztatzeko

LANBIDE MODULUA	KONPETENTZIA ATALA
0052. Ibilgailuaren mekanikako mantentze-lan prebentiboak 0054. Osasun-zuzkidura	UC0069: Osasun-ibilgailuaren mantentze-lan prebentiboetan jardutea eta haren zuzkidura materiala kontrolatzea
0053. Osasun-logistika larrialdietan	UC0360_2: Biktima anitzak eta katastrofeak dauden agertokietan, osasun-logistika antolatu eta garatzen laguntzea, krisi-egoeretan baliabideen hornidura eta kudeaketa ziurtatuz, eta koordinazio-lanetan parte hartuz
0055. Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan 0056. Osasun-laguntza berezia larrialdi-egoeretan	UC0070_2: Pazienteari oinarritzko bizi-euskarria eta bizi-euskarri aurreraturako laguntza ematea
0055. Hasierako osasun-laguntza larrialdi-egoeretan	UC0361: Biktima anitzei hasierako osasun-laguntza ematea
0057. Pazienteak ebakatu eta lekualdatzea	UC0071_2: Pazientea osasun-zentro erabilgarrira lekualdatzea
0058. Laguntza psikologikoa larrialdi-egoeretan	UC0072_2: Krisi-egoeretan, laguntza psikologiko eta sozialerako teknikak aplikatzea
0059. Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak	UC0362_2: Larrialdi-planak eta aurreikus daitezkeen arriskueterako baliabideak prestatzen eta gauzatzen laguntzea

*Instituto Vasco del Conocimiento
de la Formación Profesional*

*Lanbide Heziketaren
Ezagutzaren Euskal Institutua*

Avda. Lehendakari
Aguirre, 184
48015 –Bilbao

T. 944 47 40 37
F. 944 47 38 62

www.ivac-eei.eus
web@ivac-eei.eus

EUSKADI
LANBIDE HEZIKETA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

HEZKUNTZA, HIZKUNTZA POLITIKA
ETA KULTURA SAILA
Lanbide Heziketako Sailburuordetza

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN,
POLÍTICA LINGÜÍSTICA Y CULTURA
Viceconsejería de Formación Profesional